

Algemeen ambtsbericht Afghanistan

mei 2004

Directie Personenverkeer, Migratie en Vreemdelingenzaken

Afdeling Asiel- en Migratiezaken

	<i>Pagina</i>
1	4
Inleiding	
2	6
Landeninformatie	
2.1	6
2.1.1	6
2.1.2	7
2.1.3	10
2.2	13
2.3	19
2.3.1	19
2.3.2	20
2.3.3	22
2.3.4	23
2.3.5	27
2.3.6	29
2.4	35
2.4.1	35
2.4.2	35
2.4.3	36
3	38
Mensenrechten	
3.1	38
3.1.1	38
3.1.2	38
3.2	41
3.3	44
3.3.1	45
3.3.2	47
3.3.3	49
3.3.4	50
3.3.5	52
3.3.6	54
3.3.7	56
3.3.8	58
3.3.9	58
3.3.10	59
3.4	59
3.4.1	59
3.4.2	60
3.4.3	63
3.4.4	63
3.4.5	64

3.4.6	Taliban	64
3.4.7	Ex-communisten	65
4	Migratie	67
4.1	Migratiestromen en –motieven	67
4.1.1	Terugkeer algemeen	67
4.1.2	Terugkeer vanuit Nederland	67
4.1.3	Problemen bij terugkeer	68
4.2	Opvang binnenlands ontheemden	69
4.3	Opvang in de regio	70
4.4	Activiteiten van internationale organisaties	71
4.5	Beleid andere landen	74
5	Samenvatting	76
	Literatuur	79
	Bijlage(n)	82
I	Samenstelling van de overgangsregering en andere belangrijke posten	83
II	Historisch overzicht van de belangrijkste politieke facties en hun militaire eenheden	87
III	Overzicht van de belangrijkste veiligheidsincidenten in Afghanistan	91
IV	Lijst van politieke partijen die officieel geregistreerd zijn bij het ministerie van Justitie	103
V	Machtsgebieden van de belangrijkste krijgsheren	104
VI	Grondwet van Afghanistan (niet-officiële Engelse vertaling)	105

1 Inleiding

In dit algemene ambtsbericht wordt de huidige situatie in Afghanistan beschreven voorzover deze van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit Afghanistan en voor de besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Afghaanse asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van eerdere algemene ambtsberichten (laatstelijk 12 november 2003) over de situatie in Afghanistan. Het algemene ambtsbericht beslaat de periode van november 2003 tot en met april 2004.

Dit ambtsbericht is deels gebaseerd op informatie uit openbare bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van de verschillende organisaties van de Verenigde Naties, verscheidene niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst.

Bovendien liggen bevindingen ter plaatse en vertrouwelijke rapportages van de Nederlandse vertegenwoordigingen in Kaboel, Islamabad en Teheran aan dit algemeen ambtsbericht ten grondslag.

In het algemene ambtsbericht wordt veelvuldig verwezen naar geraadpleegde openbare bronnen. Daar waar dergelijke bronnen zijn vermeld, is de tekst in veel gevallen ook gebaseerd op informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op recente ontwikkelingen op politiek, veiligheids- en sociaal-economisch gebied. Deze beschrijving wordt voorafgegaan door een overzicht van de recente geschiedenis van Afghanistan.

In hoofdstuk drie wordt de mensenrechtensituatie in Afghanistan geschetst. Na een beschrijving van wettelijke garanties en internationale verdragen waarbij Afghanistan partij is, komen mogelijkheden van toezicht aan de orde. In paragraaf drie volgt de eigenlijke beschrijving van de mensenrechtensituatie. In hoofdstuk drie wordt bovendien de positie van specifieke groepen belicht.

In hoofdstuk vier komen de opvang van binnenlands ontheemden, het beleid van een aantal andere Europese landen inzake asielzoekers uit Afghanistan en de activiteiten van internationale organisaties, waaronder de positie van UNHCR, aan de orde.

Een algehele samenvatting volgt in hoofdstuk vijf.

Wenk voor de lezer

De Afghaanse benamingen die in de tekst worden gehanteerd zijn fonetische vertalingen in het Latijnse schrift van begrippen uit het Dari en het Pashtu. Het is dan ook heel goed mogelijk dat in andere bronnen enigszins afwijkende schrijfwijzen worden gehanteerd.

2 Landeninformatie

2.1 Basisgegevens

2.1.1 Land en volk

Afghanistan is een land in Zuidwest-Azië dat volledig wordt ingesloten door andere landen. Het land grenst in het oosten en zuiden aan Pakistan (over een afstand van 2580 km), in het westen aan Iran (936 km), in het noorden aan Turkmenistan (744 km), Oezbekistan (137 km) en Tadzjikistan (1206 km) en in het noordoosten aan China (76 km).

Afghanistan beslaat een oppervlakte van ongeveer 650.000 km². Het land is opgedeeld in 34 provincies.¹ De vijf grootste steden van het land zijn Kaboel (de hoofdstad), Kandahar, Herat, Mazar-i-Sharif en Jalalabad. De bevolkingsomvang wordt geschat op ruim 28 miljoen inwoners.² De bevolking van Afghanistan bestaat uit een groot aantal etnische groeperingen, waarvan de grootste groep de Pashtuns (ongeveer 38 procent) zijn. Andere belangrijke bevolkingsgroepen zijn de Tadzjiekken (ongeveer 25 procent), de Hazara's (ongeveer 19 procent), de Oezbeken (ongeveer 6 procent) en de Turkmene (niet bekend, maar minder dan 6 procent). Daarnaast zijn er nog vele kleinere etnische groepen, waaronder de Aimaq, de Noeristani's en de Farsen of Farsiwan en de nomadische Kuchi's.³

De islam is de officiële religie in Afghanistan. Ongeveer 80 procent van de bevolking is soennitisch moslim, terwijl ongeveer 20 procent sjiietisch moslim is (waartoe ook een kleine groep ismaëlieten behoort). Daarnaast leeft een zeer kleine groep hindoes en sikhs in Afghanistan.⁴

¹ Het betreft: Badakhshan, Badghis, Baghlan, Balkh, Bamiyan, Farah, Fariab, Ghazni, Ghowr, Helmand, Herat, Jowzjan, Kaboel, Kandahar, Kapisa, Kunar, Kunduz, Laghman, Lowgar, Nangarhar, Nimruz, Uruzgan, Paktia, Paktika, Parwan, Samangan, Sar-i-Pol, Takhar, Wardak, Zabul, Nuristan, and Khost. Op 29 maart 2004 kondigde minister van Binnenlandse Zaken Jalili aan dat door de overgangsregering was besloten een nieuwe provincie genaamd Dai Kundi te vormen tussen de reeds bestaande provincies Uruzgan, Ghowr en Bamiyan. Daarnaast kondigde president Karzai op 11 april 2004 aan dat de Pansjir vallei voortaan een nieuwe autonome provincie zou worden als eerbetoon aan de vermoorde Ahmed Shah Massoud. (AFP, 12 april 2004)

² Schatting uit juli 2003 uit het CIA World Fact Book (www.odci.gov/cia/publications/factbook/geos/af.html, geraadpleegd op 8 maart 2004).

³ Volgens een van de standaardwerken van Erwin Orywal uit 1986 over de bewoners van Afghanistan komen er in Afghanistan tenminste 55 verschillende etnische groepen voor. Geciteerd in: W. Vogelsang, *Afghanistan, een geschiedenis* (Amsterdam 2002), blz. 45.

⁴ U.S. Department of State, Background note: Afghanistan (januari 2004), blz. 1.

In Afghanistan worden vele talen gesproken, waarvan het Dari en Pashtu de belangrijkste zijn. Sinds 1936 zijn Dari en Pashtu de officiële talen van Afghanistan, hetgeen is bevestigd in de nieuwe grondwet van januari 2004. De Turkse talen (Oezbeeks en Turkmeens) zijn in de nieuwe grondwet samen met het Baluchi, Pashai, Nuristani en Pamiri na het Pashtu en Dari tot derde officiële taal verheven in die gebieden waar een meerderheid van de bevolking deze talen spreekt. Onderwijs wordt alleen in het Pashtu en Dari gegeven. Het Pashtu wordt overwegend door de Pashtuns gesproken. Tadzjiken en Hazara's spreken voornamelijk Dari. Veel stedelijke Pashtuns, met name in Kaboel, spreken ook Dari. Na de val van het Talibanbewind heeft het Dari aan populariteit gewonnen, omdat het Pashtu wordt geassocieerd met de Taliban, die grotendeels uit Pashtuns bestaan. Het volkslied wordt uitsluitend in het Pashtu gezongen.

2.1.2 Geschiedenis

De moderne geschiedenis van Afghanistan begint met de machtsovername door Daoud, die in 1973 zijn neef koning Zahir Shah afzette, zichzelf tot president benoemde en daarmee een einde maakte aan de semi-constitutionele monarchie die tussen 1919 en 1973 in Afghanistan bestond.⁵

Communistische periode (1978 – 1992)

De heerschappij van Daoud duurde tot 1978, toen de Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA) met een militaire coup de macht overnam.⁶ De DVPA zou 14 jaar aan de macht blijven. De 'Democratische Republiek Afghanistan', zoals Afghanistan toen ging heten, werd achtereenvolgens geregeerd door de presidenten Nur Mohammad Taraki (1978 – 1979), Hafizollah Amin (1979), Babrak Karmal (1980 – 1986) en Mohammad Najibullah (1986 – 1992). Van 1979 tot 1989 werden grote delen van het land bezet door Sovjettroepen.

Gedurende de gehele periode 1978 – 1992 woedde een binnenlands gewapend conflict tussen aanhangers van het communistische bewind en islamitische opstandelingen, de Mudjahedin. Pogingen van Najibullah om tot nationale verzoening te komen, mislukten. In april 1992 kwam een einde aan de communistische heerschappij in Afghanistan.

⁵ H. Magnus en E. Naby, *Afghanistan. Mullah, Marx and Mujahid* (Colorado en Oxford 2000), blz. 40.

⁶ Voor een uitvoerige beschrijving van de geschiedenis van de communistische periode zie bijvoorbeeld: Algemeen ambtsbericht 'Veiligheidsdiensten in communistisch Afghanistan (1978-1992), AGSA, KAM, KhAD en WAD' van 29 februari 2000 met kenmerk DPC/AM-663896; Algemeen ambtsbericht 'Rechtsgang in Afghanistan (1978-1992)' van 29 september 2000 met kenmerk DPC/AM-695004; W.B. Fisher, A. Mukarram en K. Rafferty, 'Afghanistan', in: *The Far East and Australasia 1999* (1999); H.S. Bradsher, *Afghan Communism and Soviet Intervention* (Oxford, 1999) en M. Urban, *War in Afghanistan* (Londen 1990).

Mudjahedin-periode (1992 – 1996)

De verschillende Mudjahedin-facties die de communisten hadden bevochten, vulden in 1992 het ontstane machtsvacuüm en grepen daar waar zij konden de macht.⁷ Om het hoofd te kunnen bieden aan de chaos die hiervan het gevolg was, besloten de Mudjahedin een interim-regering te vormen. Op 24 april 1992 werd hiertoe door de Mudjahedin-facties een overeenkomst gesloten (het Peshawar akkoord), dat voorzag in een transitieregering waarvan het leiderschap om de vier maanden zou roteren. Sibghatullah Mojaddedi was de eerste president van de nieuw uitgeroepen 'Islamitische Staat Afghanistan'. Dit akkoord hield echter niet lang stand. Op 7 maart 1993 sloten de Mudjahedin-partijen een nieuw akkoord (Islamabad akkoord). Dit akkoord voorzag op hoofdlijnen in een transitieregering onder leiding van Burhanuddin Rabbani voor de duur van 18 maanden en een duidelijke afbakening van taken en bevoegdheden. Omdat Rabbani zich met name niet hield aan laatstgenoemde aspect, laaide het binnenlands gewapende conflict tussen de Mudjahedin-facties weer op. Pas na de komst van de Taliban werd in grote delen van Afghanistan de rust hersteld.

Taliban-periode (1996 – 2001)

De opmars van de Taliban in Afghanistan begon in 1994.⁸ De Taliban-beweging werd in dat jaar opgericht door een groep Afghanen die had gestudeerd aan door enkele Arabische landen gefinancierde koranscholen, zogenaamde madrassas, met name gesitueerd in Pakistan (Peshawar en Quetta). In Afghanistan bestonden toen nog nauwelijks madrassas. Onder de oprichters en aanhangers van de Taliban bevonden zich veel oud-strijders van diverse (Pashtun) Mudjahedin-facties.

De Taliban wisten in korte tijd belangrijke steden als Kandahar, Herat, Jalalabad en op 27 september 1996 de hoofdstad Kaboel, te veroveren. Na de verovering van Kaboel werd de officiële naam van het land gewijzigd in 'Islamitisch Emiraat Afghanistan'. De Taliban waren aanvankelijk in staat grote delen van het land te bezetten doordat de Mudjahedin-facties verdeeld waren als gevolg van etnische tegenstellingen en machtsongor. Pas toen de verschillende Mudjahedin-facties in

⁷ Voor een uitvoerige beschrijving van de geschiedenis van de Mudjahedin-periode zie bijvoorbeeld: Algemeen ambtsbericht 'Hezb-i-Wahdat, mensenrechtenschendingen (1992-1999)' van 23 juni 2000 met kenmerk DPC/AM-681499; R.H. Magnus en E. Naby, *Afghanistan. Mullah, Marx and Mujahid* (Colorado en Oxford 2000) en W.B. Fisher, A. Mukarram en K. Rafferty, 'Afghanistan', in: *The Far East and Australasia 1999* (1999).

⁸ Voor een uitvoerige beschrijving van de geschiedenis van de Taliban-periode zie bijvoorbeeld: Algemeen ambtsbericht 'Situatie in Afghanistan' van 21 juni 2001 met kenmerk DPC/AM-704362; M. Griffin, *Reaping the whirlwind. The Taliban movement in Afghanistan* (Londen, Virginia 2001); W. Maley, *Fundamentalism reborn? Afghanistan and the Taliban* (New York 1998); en A. Rashid, *Taliban. Islam, oil and the new great game in Central Asia* (New York 2000).

juni 1997 de handen ineen sloegen, wist men de opmars van de Taliban te stoppen en op enkele plaatsen zelfs terug te dringen. Deze coalitie werd aangeduid als *United Islamic Front for the Salvation of Afghanistan*, kortweg ook 'United Front' of 'Noordelijke Alliantie' (NA) genoemd. De belangrijkste facties in de NA waren: Jamiat-i-Islami onder leiding van Burhanuddin Rabbani en Ahmed Shah Massoud⁹ (Tadzjiek); Junbish-i-Melli onder leiding van de generaal Abdul Rashid Dostum (Oezbeek); Hezb-i-Wahdat onder leiding van Abdal Karim Khalili (Hazara); Harakat-i-Islami onder leiding van Ayatollah sjeik Mohseni (sjiïet) en een aantal splintergroeperingen.

Tussen 1997 en 2001 wisten de Taliban uiteindelijk 90 tot 95 procent van Afghanistan in handen te krijgen. Zij bleken echter niet in staat de Noordelijke Alliantie definitief te verslaan en geheel Afghanistan in te nemen.

Na de Taliban

Op 7 oktober 2001 begonnen de Verenigde Staten met militaire acties tegen Taliban- en Al Qaida-eenheden in Afghanistan. De acties waren het gevolg van de op 11 september 2001 in de Verenigde Staten gepleegde aanslagen door het terroristische Al Qaida-netwerk, geleid door Osama Bin Laden. De leiders van Al Qaida konden zich onder het Talibanbewind in Afghanistan verschuilen en vanuit daar de aanslagen voorbereiden. De militaire acties leidden ertoe dat de Taliban- en Al Qaida-eenheden dermate werden verzwakt, dat de Noordelijke Alliantie in november en december 2001, met steun van de Verenigde Staten, Afghanistan onder haar controle wist te brengen.

Parallel aan de militaire campagne werd onder leiding van de speciale vertegenwoordiger van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties (VN), Lakhdar Brahimi, gewerkt aan een politieke oplossing voor Afghanistan. Op 5 december 2001 werd in Bonn een akkoord bereikt over de samenstelling van een interim-regering, de *Afghan Interim Administration* (AIA), onder leiding van Hamid Karzai.¹⁰ De belangrijkste taak van de AIA was om binnen zes maanden een nood-Loya Jirga (hierna: Loya Jirga)¹¹ voor te bereiden, die moest resulteren

⁹ Ahmad Shah Massoud was in 1992 benoemd tot minister van Defensie onder de regering van Rabbani. Hij speelde als voorzitter van de Shura-i Nazar, de militaire vleugel van Rabbani's Jamiat-i-Islami, een sleutelrol in de Noordelijke Alliantie. Massoud werd op 9 september 2001 op 48-jarige leeftijd in Faizabad vermoord door moslimextemisten, die waarschijnlijk verbonden waren aan de Taliban of Al Qaida.

¹⁰ President Karzai is van Pashtun etniciteit.

¹¹ Een Loya Jirga is de benaming voor traditionele vergaderingen van leiders van de Pashtun-stammen en leiders van andere etnische groepen in Afghanistan, aan wie belangrijke politieke beslissingen kunnen worden voorgelegd. Het bijeenroepen van een Loya Jirga moet voldoen aan twee voorwaarden, te weten 1) een Loya Jirga dient binnen het territorium van Afghanistan te worden gehouden, vrij van buitenlandse inmenging; en 2) het bijeenroepen van een Loya Jirga moet geschieden door een door het volk gekozen hoofd van de – wettige –

in een overgangsregering die in 2004 verkiezingen organiseert. Daarnaast werd ingestemd met de komst van een internationale vredesmacht, aangeduid als *International Security Assistance Force* (ISAF), die er voor moest zorgdragen dat de AIA in een veilige omgeving van start kon gaan. Het Akkoord van Bonn werd op 6 december door middel van resolutie 1383 door de VN-Veiligheidsraad bekrachtigd. De AIA werd op 22 december 2001 geïnstalleerd.

De door de AIA georganiseerde Loya Jirga werd op 18 juni 2002 afgesloten, waarbij alle afspraken van het Akkoord van Bonn zijn nagekomen, in die zin dat er een interim-staatshoofd (Hamid Karzai) werd benoemd en dat de structuur en invulling van de belangrijkste posities in het kabinet werden goedgekeurd. De resultaten van de Loya Jirga werden op 26 juni 2002 door de VN-Veiligheidsraad bekrachtigd door de unanieme aanname van resolutie 1419.

Voor een beschrijving van de recente politieke ontwikkelingen in Afghanistan zie paragraaf 2.2 van dit ambtsbericht.

2.1.3 Staatsinrichting

Bestuur

Afghanistan wordt geleid door een overgangsregering die onder meer tot taak heeft democratische verkiezingen in 2004 voor te bereiden. De overgangsregering wordt geleid door president Hamid Karzai en bestaat voorts uit 29 ministers, waaronder vijf vice-presidenten en twee vrouwen. In de regering zijn weliswaar de belangrijkste etnische groepen in Afghanistan vertegenwoordigd, maar niet naar evenredigheid. Voor een overzicht van de samenstelling van de overgangsregering en een overzicht van andere belangrijke posities in Afghanistan wordt verwezen naar bijlage I.

Afghanistan is bestuurlijk verdeeld in 34 provincies en 329 districten. Gebaseerd op de huidige wetgeving is het Afghaanse bestuur formeel als volgt georganiseerd:

- provincies vormen de grootste administratieve eenheden in Afghanistan. Zij worden elk geleid door een gouverneur (*waali*), die is benoemd of bevestigd door de centrale regering in Kaboel;
- districten (*woluswali*) zijn de gedecentraliseerde administratieve eenheden binnen een provincie, die normaal worden geleid door districtsofficieren. De huidige districtsverdeling zou volgens de 'procedures voor de verkiezing van afgevaardigden voor de nood-Loya Jirga' ook dienen als kiesdistrictsverdeling;

regering. Op grond van deze voorwaarden misten de machthebbers tijdens de communistische periode (1978 – 1992), de mudjahedin-periode (1992 – 1996) en het Taliban-tijdperk (1996 – 2001) de autoriteit om een Loya Jirga te beleggen, ondanks dat in deze periodes wel bijeenkomsten hebben plaatsgevonden die als Loya Jirga werden aangeduid.

- dorpen vormen de kleinste administratieve eenheid binnen een district. De sociale instituties binnen een gemeenschap verschillen van regio tot regio in functie en structuur en worden meestal aangeduid als *jirga* of *shura*. Dit zijn *ad hoc* groepen van gerespecteerde personen binnen een gemeenschap die optreden als scheidsrechters bij disputen en als aanjagers bij het organiseren van collectieve acties. *Jirga's* of *shura's* kunnen ook twee of meer gemeenschappen representeren en werken samen met de districtsautoriteiten.¹²

De *United Nations Assistance Mission to Afghanistan* (UNAMA) ondersteunt de opbouw van de staatsinrichting in Afghanistan. Momenteel zijn ongeveer 500 personen actief voor de VN in Afghanistan.

*Nieuwe grondwet*¹³

In de in januari 2004 aangenomen nieuwe grondwet wordt Afghanistan officieel aangeduid als 'Islamitische Republiek Afghanistan'. De grondwet stipuleert dat Afghanistan zowel islamitisch als democratisch is. De grondwet creëert een presidentieel systeem waarbij de overheid wordt verdeeld in een uitvoerende, wetgevende en rechterlijke macht. Alhoewel in de grondwettekst niet expliciet naar de sharia of het islamitische recht wordt verwezen, staat wel vermeld dat geen enkele Afgaanse wet 'tegengesteld kan zijn aan het geloof en de bepalingen van de islam'. Een en ander zal pas in de praktijk gebracht worden na de verkiezingen en het aantreden van het parlement.

Uitvoerende macht

De uitvoerende macht ligt in handen van een president, die via directe verkiezingen voor een periode van vijf jaar wordt gekozen. De president moet moslim en Afgaanse staatsburger zijn en mag maximaal één keer worden herkozen. Tot zijn verantwoordelijkheden behoren:

- het optreden als opperbevelhebber van het nationale leger;
- het bepalen van het overheidsbeleid met instemming van het parlement;
- het benoemen van ministers, de procureur-generaal, de directeur van de centrale bank en de rechters van het hooggerechtshof met instemming van het belangrijkste wetgevende orgaan, de *Wolesi Jirga* (zie hierna).

Wetgevende macht

De Nationale Vergadering van de Islamitische Republiek Afghanistan, is het hoogste wetgevende orgaan en bestaat uit twee huizen: de *Wolesi Jirga* (het Huis van het Volk) en de *Meshrano Jirga* (het Huis van Ouderen). De *Wolesi Jirga* heeft meer zeggenschap dan de *Meshrano Jirga*. De maximaal 250 afgevaardigden van de *Wolesi Jirga* worden direct gekozen via een systeem van evenredige

¹² UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve 2003), blz. 4.

¹³ Zie ook de paragrafen 2.2 en 3.1.2.

vertegenwoordiging per provincie. Volgens de grondwet dienen per provincie ten minste 2 afgevaardigden vrouw te zijn. Per provincie worden twee leden voor de Meshrano Jirga benoemd, een door de Provinciale Raad en een uit de verzamelde districtsraden. De overige leden van de Meshrano Jirga, gelijk aan het aantal provincies, worden benoemd door de president. Van de presidentieel benoemde kandidaten zal de helft vrouw zijn.

De regering en de leden van de Nationale Vergadering hebben initiatiefrecht. Het Hooggerechtshof heeft een beperkt initiatiefrecht inzake het rechtswezen en kan dergelijke wetsvoorstellen alleen via de regering doen.

De Nationale Vergadering heeft de primaire verantwoordelijkheid voor: de bekrachtiging, de aanpassing of het intrekken van wetgeving; de goedkeuring van ontwikkelingsprogramma's en de goedkeuring van het nationale budget; het instellen, aanpassen of wijzigen van administratieve eenheden; en de ratificatie van internationale verdragen.

In aanvulling hierop heeft de Wolesi Jirga ook nog het recht om ministers bij zich te roepen voor verantwoording over het gevoerde beleid; beslisrecht over ontwikkelingsprogramma's en het nationaal budget; en de mogelijkheid tot goed- of afkeuring van benoemingen op basis van de grondwet.

Rechterlijke macht

De hoogste rechterlijke instantie in Afghanistan wordt gevormd door de *Stera Mahkama* (Hooggerechtshof). De leden van het hof worden benoemd door de president voor een termijn van maximaal tien jaar. Naast het Hooggerechtshof bestaan er rechtbanken op landelijk, provinciaal en districtsniveau. Rechters kunnen zijn opgeleid in zowel het islamitisch recht als in het seculiere recht.

Bevolkingsadministratie

Afghanistan kent als gevolg van 23 jaar van burgeroorlog geen bevolkingsadministratie meer. Momenteel wordt een census voorbereid door het Afgaanse bureau voor de statistiek en UNFPA (het bevolkingsfonds van de VN). De met de census verzamelde informatie zal voor het opzetten van een bevolkingsadministratie worden aangewend.

De ontmanteling van de bevolkingsadministratie begon onder het communistische bewind in het midden van de jaren tachtig van de vorige eeuw. Als gevolg van de burgeroorlog bleek het steeds moeilijker om de administratie op orde te houden. Daarnaast werden in deze periode allerhande centrale en decentrale archieven op last van de algemene inlichtingendienst van de Sovjet-Unie (KGB) en de Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA) opgeschoond of vernietigd om te voorkomen dat gevoelige informatie in handen van de vijand zou vallen. Na

de val van het communistische bewind in 1992 bestond feitelijk alleen nog in dorpen op het Afghaanse platteland een soort (bevolkings)administratie. Deze administratie werd gewoonlijk bijgehouden door een dorpsoudste. Dit laatste overblijfsel van het oorspronkelijke administratiesysteem is met de komst van de Taliban ook verdwenen. Door ongeletterdheid of desinteresse van de plaatselijke vertegenwoordigers van de Taliban werd de bevolkingsadministratie veelal niet gecontinueerd.¹⁴

2.2 Politieke ontwikkelingen

Constitutionele Loya Jirga

Op 4 januari 2004 hebben de afgevaardigden voor de Constitutionele Loya Jirga (CLJ) na 22 dagen van overleg een nieuwe grondwet voor Afghanistan aangenomen. Na ondertekening door president Karzai op 26 januari 2004 is de grondwet met onmiddellijke ingang van kracht geworden. De president is ook verantwoordelijk voor de implementatie van de grondwet.¹⁵

In totaal namen 502 gedelegeerden deel aan de CLJ, waarvan 340 gekozen gedelegeerden uit de provincies, 110 gekozen afgevaardigden van specifieke groepen (vrouwenorganisaties, nomaden en religieuze minderheden) en 52 afgevaardigden die door president Karzai waren benoemd, waarvan de helft vrouwen.¹⁶

De CLJ ging van start op 14 december 2003 met de verkiezing van Sibgatullah Mojaddedi tot voorzitter van de bijeenkomst en de vaststelling van regels en procedures. Tevens werden vier vice-voorzitters (waarvan één vrouw) en drie rapporteurs (waarvan twee vrouwen) gekozen. Vervolgens werden tien werkgroepen samengesteld die tot taak kregen de voorliggende conceptgrondwet te herzien en eventueel met voorstellen voor amendementen te komen.¹⁷ De Verenigde Staten en UNAMA voerden de facto de regie.

De discussies over de grondwet waren vaak verhit en onthulden duidelijke meningsverschillen tussen Pashtuns en niet-Pashtuns, mannen en vrouwen, fundamentalisten en hervormingsgezinden en tussen degenen die tijdens de

¹⁴ Algemeen ambtsbericht Afghanistan met kenmerk DPC/AM-704362 van 21 juni 2001, blz.13.

¹⁵ Economist Intelligence Unit, 'Country report Afghanistan' (Londen, februari 2004), blz. 6.

¹⁶ United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 9.

¹⁷ United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 10.

opeenvolgende regimes in Afghanistan waren gebleven en zij die uit de diaspora waren teruggekeerd. Veel discussies over de grondwet tussen bondgenoten van president Karzai en verschillende factievertegenwoordigers vonden achter gesloten deuren plaats, waardoor onduidelijke deals gesloten konden worden over de verdeling van de macht. Daarnaast zouden Amerikaanse vertegenwoordigers onderhandelingen hebben gevoerd met factieleiders, waaronder de leider van Junbish-i-Melli generaal Rashid Dostum en Abdul Sayyaf, om steun te verwerven voor de voorstellen van president Karzai.¹⁸

President Karzai heeft de CLJ aangegrepen om steun te verwerven onder de Pashtun-bevolking voor zichzelf (in aanloop naar de presidentsverkiezingen) en de nieuwe grondwet, ook in een poging de Taliban-aanhang in met name de zuidelijke provincies van Afghanistan terug te dringen. Karzai was niet bereid ten koste van de Pashtuns veel concessies te doen aan andere minderheden, met name aan de Tadzjiken, Oezbeken, Turkmenen en Hazaras. Het waren ook voornamelijk deze minderheden die de macht van Karzai probeerden aan te vechten door te pleiten tégen een sterke president en vóór de instelling van de post van minister-president of ten minste een parlement met voldoende macht om een effectief tegenwicht te kunnen vormen tegen een excessieve presidentiële macht. Door de voorstanders van een sterk presidentschap werd er echter op gewezen dat Afghanistan geen sterke partijpolitieke traditie kent, waardoor het parlement zou worden beheerst door factionele verdeeldheid gebaseerd op militaire macht.¹⁹

Tijdens de CLJ is uiteindelijk een controlemechanisme aangenomen, waarbij de macht van de president wordt gecontroleerd door twee vice-presidenten.²⁰ Alhoewel dit niet in de grondwet is vastgelegd, zou er algemene overeenstemming zijn dat de vice-presidenten tot een andere etniciteit dienen te behoren dan de president zelf. De macht van het parlement is versterkt door een amendement dat bepaalt dat de president de autorisatie van het parlement dient te verkrijgen voor de aanname en uitvoering van maatregelen ter bevordering van ‘een sterk en rechtmatig beleid’ en het realiseren van ‘hervormingen in de regering’. Volgens een ander amendement dient het parlement autorisatie te verlenen voor ‘het fundamentele beleid van de staat’, dat wordt bepaald door de president. Ook wordt in de grondwet gesteld dat ‘de president verantwoording schuldig is aan de staat en de Wolesi Jirga (de volksvertegenwoordiging)’.²¹

¹⁸ Economist Intelligence Unit, 'Country report Afghanistan' (Londen, februari 2004), blz. 6; Human Rights Watch, 'Afghanistan: constitutional process marred by abuses. Women's rights are strengthened, but security concerns persist.' (8 januari 2004) en British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (december 2003), blz. 2.

¹⁹ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (december 2003), blz. 2.

²⁰ In de conceptgrondwet was nog sprake van één vice-president.

²¹ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (december 2003), blz. 2.

Een belangrijk onderwerp van debat was het al dan niet samenvallen van de presidents- en parlementsverkiezingen. Degenen die ijverden voor een sterk parlement wisten te bewerkstelligen dat in de grondwet is opgenomen dat ‘al het mogelijke zal worden gedaan de eerste presidents- en parlementsverkiezingen op hetzelfde moment te laten plaatsvinden’. Veel Afghanen pleitten zelfs voor uitstel van beide verkiezingen tot de veiligheidssituatie is verbeterd en daadwerkelijk vrije verkiezingen kunnen worden gegarandeerd (zie ook deze paragraaf onder ‘voorbereiding verkiezingen’).²²

Het voorstel in de conceptgrondwet het nationale volkslied alleen in het Pashtu te zingen, leidde tot boze reacties van vertegenwoordigers uit de noordelijke provincies van Afghanistan. Zij insisterden dat het Oezbeeks en Turkmeens een officiële status zouden moeten krijgen in de gebieden waar deze talen door een meerderheid van de bevolking wordt gesproken. Deze kwestie leidde bijna tot mislukking van de CLJ. Uiteindelijk werd overeengekomen dat de Turkse talen (Oezbeeks en Turkmeens) samen met het Baluchi, Pashai, Nuristani en Pamiri na het Pashtu en Dari tot derde officiële taal worden verheven in die gebieden waar een meerderheid van de bevolking deze talen spreekt. Het Pashtu bleef echter de enige taal van het volkslied. Respect voor de etnische identiteit werd ook versterkt door de toevoeging van de volgende zin aan een artikel over nationaliteit: ‘de natie van Afghanistan is samengesteld uit de volgende etnische groepen: Pashtuns, Tadzjiekken, Hazaras, Oezbeken, Turkmenen, Baluchi, Pashai, Nuristani, Aimaq, Arabieren, Kirgizezen, Qizilbash, Gujuren, Brahwui en anderen’.²³

Donorconferentie Berlijn

De Duitse regering organiseerde van 30 maart tot 2 april 2004 in Berlijn een internationale conferentie over Afghanistan met als doel de betrokkenheid van de internationale donorgemeenschap bij de wederopbouw van het land in de komende jaren te verzekeren. De conferentie werd officieel aangeduid als ‘Afghanistan and the international community – a partnership for the future’ en werd afgesloten met de aanname van een verklaring, een werkplan voor de Afghaanse overheid en een bijlage over drugsbestrijding. Op de conferentie waren ministers van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking aanwezig uit 55 landen.

President Karzai heeft tijdens de donorconferentie in Berlijn aangekondigd dat de presidentsverkiezingen en de verkiezingen voor de Wolesi Jirga (de volksvertegenwoordiging) in september 2004 zullen plaatsvinden. De exacte

²² British Agencies Afghanistan Group (BAAG), ‘Afghanistan monthly review’ (december 2003), blz. 2.

²³ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), ‘Afghanistan monthly review’ (december 2003), blz. 3.

datum van de verkiezingen zal door de Afghaanse electorale commissie en de VN worden bepaald.

Tijdens de conferentie hebben donoren USD 8,2 miljard aan hulp beloofd voor de komende drie jaar, waarvan USD 4,4 miljard voor het komende jaar. Nederland heeft 100 miljoen euro toegezegd voor de komende drie jaar. Er werden geen toezeggingen gedaan voor militaire steun. De nadruk werd gelegd op veiligheid, drugs en de verkiezingen. En marge van de conferentie vonden ook bijeenkomsten plaats over de verkiezingen, het Afghanistan Reconstruction Trust Fund (ARTF), transitional justice, ontwikkeling van de particuliere sector, humanitaire hulp en vond een overleg plaats inzake veiligheid, waarbij ook over de Provincial Reconstruction Teams (PRT's) werd gesproken.²⁴

*Vorbereidingen verkiezingen*²⁵

Tot mei 2004 waren ruim 2,3 miljoen van de naar schatting 5 miljoen kiezers²⁶ geregistreerd. Vervolgens is in de maanden mei en juni een massale campagne voorzien om de overige kiezers te registreren. In deze periode zullen 4200 registratiekantoren worden opgezet, ieder met aparte registratietafels voor mannen en vrouwen. Ongeveer 34.000 man personeel, waarvan het merendeel Afghaan en de helft vrouw, zullen voor deze operatie worden gemobiliseerd. Na afloop van het registratieproces en de samenstelling en openbaarmaking van de kieslijsten kan de verkiezingscampagne van start gaan.

Van de inmiddels geregistreerde Afghanen is ongeveer eenderde vrouw. President Karzai heeft aangegeven ook de Afghanen die in Pakistan en Iran woonachtig zijn bij de verkiezingen te willen betrekken.

Belangrijkste hindernis in het registratieproces is de veiligheidssituatie. Om die reden zal volgens UNAMA in een aantal provincies, zoals Zabul, Uruzgan en Helmand, geen registratieproces kunnen plaatsvinden. Ook kunnen om die reden buitenlandse experts en waarnemers slechts zeer beperkt worden ingezet. Daarnaast zijn er problemen met de locatie van registratiekantoren, aanvankelijk voorzien in met name scholen. In Kandahar bijvoorbeeld werd uitgeweken naar moskeeën om leerlingen niet onnodig in gevaar te brengen. Inmiddels zijn echter ook mullahs bedreigd, zodat opnieuw naar een alternatief moet worden gezocht. De veiligheidssituatie legt ook beperkingen op aan een beoogde EU-waarnemingsmissie.²⁷

²⁴ NRC Handelsblad, 2 april 2004.

²⁵ Zie ook paragraaf 3.3.2.

²⁶ Het geschatte aantal kiesgerechtigden is door de VN naar beneden bijgesteld van 10 miljoen naar ongeveer 5 miljoen.

²⁷ Economist Intelligence Unit, 'Country report Afghanistan' (Londen, februari 2004), blz. 6.

UNAMA overlegt wekelijks met ISAF over de beveiliging van de verkiezingen. Vooralnog vormen de grenzen van het operatiegebied van ISAF (Kaboel en omstreken en Kunduz) daarin een beperkende factor. ISAF-uitbreiding zou naast beveiliging vooral ook logistieke steun impliceren, zoals vervoer door de lucht van stembussen naar afgelegen gebieden. Betrokkenheid van coalitie-troepen van Operatie Enduring Freedom acht UNAMA niet wenselijk gezien de interferentie met hun mandaat tot terrorismebestrijding.

Aanvang april 2004 hadden de volgende personen zich informeel kandidaat gesteld voor het presidentschap: Mohaqeq (sjiïet en Hazara); Ishaq Gailani (Pashtun, voormalig royalist), Massouda Jalal (Tadzjiek, Jamiat-i-Islami) en president Karzai zelf. Geen van hen heeft zich vooralsnog officieel geregistreerd als kandidaat omdat de Verkiezingswet nog niet in werking is getreden. Nog altijd wordt onderhandeld over de formatie van nieuwe coalities, waardoor het zeer waarschijnlijk is dat op korte termijn meer personen zich kandidaat zullen stellen voor het presidentschap.

In april 2004 lag een ontwerp voor de kieswet ter accordering voor bij de president. In het ontwerp is sprake van individuele kandidaturen in plaats van op partijbasis. Gestaaft neemt het aantal partijen toe, inmiddels tot over de 100. In september 2003 werd de wet op de politieke partijen aangenomen. Vooralnog hebben zich echter nog maar 5 partijen geregistreerd bij het Ministerie van Justitie op basis van deze wet (zie bijlage IV). Verschillende partijen lieten weten problemen te ondervinden bij het registreren.

Politieke landschap en machtswisselingen

Na afloop van de Constitutionele Loya Jirga lijkt het politieke landschap in Afghanistan enigszins te zijn veranderd. President Karzai is sterker uit de Loya Jirga gekomen, terwijl de belangrijkste leiders van de voormalige Noordelijke Alliantie zich meer in het defensief zien gedrongen. Niet alleen zijn de diverse facties van de voormalige Noordelijke Alliantie tot dusver niet bij machte één tegenkandidaat voor Karzai uit hun eigen gelederen te kiezen, maar zij worden ook geconfronteerd met verdeeldheid binnen hun eigen facties.

President Karzai groeit in zijn rol en presenteert zich krachtiger. Die sterkere positie komt o.m voort uit de volgende omstandigheden. Zijn aanhang onder de Pashtunbevolking en de steun die hij geniet van de internationale gemeenschap, met name de Verenigde Staten. Vooral onder niet-Pashtuns wordt hij nu niet langer beschouwd als een nationale figuur, maar meer als een partijpolitieke figuur die niet aarzelt zijn etniciteit aan te wenden om aan de macht te blijven. In die zin komt Karzai's leiderschap overeen met dat van voormalige Afghaanse heersers. Het is nog niet duidelijk of de verandering in het politieke landschap blijvend is. Nog altijd bestaat een onbalans tussen het Afghaanse nationale leger en het nieuwe

nationale politiekorps, die ieder uit ongeveer 7000 manschappen bestaan, enerzijds en het nog niet echt van de grond gekomen ontwapenings-, demobilisatie- en reïntegratieproces van de militaire eenheden die toebehoren aan de verschillende facties anderzijds. In de tussentijd heeft de verzwakking van de macht van krijgsheren er tot dusver vooral toe geleid dat ondercommandanten, politiechefs en anderen zich een grotere autonomie kunnen veroorloven ten koste van met name de rurale bevolking.²⁸

President Karzai heeft in de verslagperiode verschillende gouverneurs²⁹, als ook enkele politiecommandanten vervangen. De vervangingen zijn bedoeld om de macht van de centrale regering naar de provincies uit te breiden.³⁰ De president krijgt ook meer greep op het land door nationale programma's als het 'Afghan Stabilisation Program' en het 'National Solidarity Program' die tot institutionele versterking moeten leiden. Ook in de voorbereidingen voor de verkiezingen wordt een grotere rol dan voorheen door de Afghanen zelf opgenomen. De rol van UNAMA verandert dienovereenkomstig.

Lakhdar Brahimi trad op 6 januari 2004 terug als Speciaal Vertegenwoordiger van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties voor Afghanistan. Zijn plaatsvervanger voor politieke zaken, Jean Arnault, is tot zijn opvolger benoemd.

Een ander voorbeeld van de wijze waarop Karzai zijn greep versterkt is het ontslag van de burgemeester van Kaboel dat op 4 maart 2004 werd aangekondigd. Mohammad Anwar Jegdalak werd beschuldigd van corruptie en het zich onrechtmatig toeëigenen van land in de hoofdstad. Jegdalak werd opgevolgd door Ghulam Sakhi Noorzad.³¹

Op 7 maart 2004 heeft minister van Planning Haji Mohammad Mohaqeeq onverwacht zijn ontslag bij president Karzai ingediend. Zijn redenen voor het abrupte ontslag zijn tot dusver onbekend. Mohaqeeq wordt gezien als rivaal van Karzai in de komende presidentsverkiezingen.³²

Op 21 maart 2004 werd in Herat minister van Burgerluchtvaart Mirwais Sadiq vermoord. Sadiq was de zoon van krijgsheren en gouverneur van de provincie Herat Ismael Khan. De precieze toedracht rond de moord is duister. Na de moord braken in Herat hevige gevechten uit tussen de troepen van Ismael Khan en troepen van zijn rivaal divisiecommandant generaal Abdul Zahir Nayebzada, waarbij volgens de Afghaanse regering 16 doden en 27 gewonden zijn gevallen. Naar aanleiding

²⁸ Zie ook paragraaf 2.3.6.

²⁹ Voor een overzicht van gouverneurs zie bijlage I.

³⁰ Afghan news, 4 februari 2004.

³¹ RFE/RL Newline, vol. 8. No. 43, deel III, 5 maart 2004.

³² ANP, RTR, DPA en Reuters, 8 maart 2004.

van de gevechten besloot Karzai de dag na de moord 1500 manschappen van het nationale leger naar Herat te sturen om de rust te herstellen. Ook zond hij een onderzoeksteam onder leiding van adviseur en lid van de Nationale Veiligheidsraad Taj Mohammad Wardak naar Herat om de gebeurtenissen te onderzoeken. Op voorstel van Ismael Khan zal generaal Abdul Zahir Nayebzada als divisiecommandant worden vervangen.³³ Mirwais Sadiq is opgevolgd door Bismillah Bismil.³⁴

2.3 Militaire ontwikkelingen en veiligheidssituatie

2.3.1 'Enduring Freedom'

De nieuwe Amerikaanse commandant van operatie 'Enduring Freedom' (OEF), generaal Barno, kondigde eind 2003 een verandering van strategie aan tegen de dreiging van de Taliban door een 'diversiteit aan inspanningen', waaronder initiatieven tot 'reconciliatie en reïntegratie'. Het Amerikaanse leger heeft geconcludeerd dat de opleving van de Taliban complexer was dan aanvankelijk gedacht en verankerd was in de Afghaanse maatschappij. Derhalve vereist de dreiging van de Taliban een meer omvattende aanpak dan de dreiging van Al Qaida.³⁵

Volgens Barno zou er geen sprake zijn van een nauwe samenwerking tussen de Taliban, Al Qaida en strijders van Hezb-i-Islami van Gulbuddin Hekmatyar. Zij hebben geen gezamenlijke agenda. De Taliban bevindt zich voornamelijk in en rond Kandahar. OEF is voornemens zijn acties daar in de komende maanden te intensiveren. Ook zal worden gestreefd naar verzoening met de meer gematigde Taliban. Hiervoor zal onder meer het Afghaanse leger worden ingezet. In het oosten heeft OEF te maken met strijders van Al Qaida, die zich voornamelijk in het grensgebied met Pakistan ophouden. Rondom Jalalabad bevinden zich de strijders van Hekmatyar. Het aantal Provincial Reconstruction Teams (PRT's, zie paragraaf 2.3.2) in het oosten zal in de komende maanden worden uitgebreid om aan deze dreiging het hoofd te bieden. Barno verwacht dat de Taliban en Al Qaida vrijwel zeker de verkiezingen zullen proberen te verstoren.

Een belangrijk onderdeel van de nieuwe strategie ter bestrijding van de dreiging van de Taliban en Al Qaida betreft de samenwerking met Pakistan. Ten behoeve

³³ Reuters, ANSO, 21 maart 2004; ANSO, AFP, Afghan News, Le Monde, NRC-Handelsblad, Reuters, 22 maart 2004; AFP, IRIN, Reuters, 23 maart 2004; Reuters, 24 maart 2004; Reuters, 28 maart 2004; Reuters, 29 maart 2004; Reuters, 30 maart 2004, Reuters, 2 april 2004.

³⁴ Reuters, 14 april 2004.

³⁵ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (december 2003), blz. 6.

van deze samenwerking is er een tripartiete commissie opgericht bestaande uit Afghanistan, Pakistan en de Verenigde Staten, die regelmatig bijeenkomt. In het Pakistaanse grensgebied bevinden zich veel Pakistaanse troepen. Voor de eerste keer in de Pakistaanse geschiedenis zijn troepen ingezet in de noordwestelijke tribale gebieden. De aanwezigheid van de troepen is erop gericht de infiltratie van deze elementen naar Afghanistan te voorkomen. Naar verluidt zouden hierbij 12.000 soldaten zijn ingezet en zou de Pakistaans-Afghaanse grens van Waziristan tot Torkam hermetisch zijn afgesloten. Het Pakistaanse leger zou worden bijgestaan door een gewapende troepenmacht van ongeveer 600 stamleden uit de tribale gebieden.³⁶ Twee aanslagen op de Pakistaanse president Musharraf op 14 en 25 december 2003 worden algemeen gezien als een uitdrukking van oppositie van radicale elementen tegen de samenwerking tussen het Pakistaanse leger en de Verenigde Staten.³⁷ De gebeurtenissen hebben ertoe geleid dat Musharraf meer oog heeft voor terrorismebestrijding.

Ter uitvoering van de nieuwe OEF-strategie ging in maart 2004 operatie 'Mountain storm' van start in het zuiden en oosten van Afghanistan. De operatie betreft een breed opgezet offensief tegen de Taliban en Al Qaida.³⁸

Human Rights Watch heeft op 8 maart 2004 een rapport uitgebracht waarin de organisatie het optreden van het Amerikaanse leger in Afghanistan bekritiseert. Het optreden zou gepaard gaan met buitensporig geweld en er zouden onnodig mensen om het leven komen, aldus de mensenrechtenorganisatie.³⁹

2.3.2 'Provincial Reconstruction Teams' (PRT)

In totaal zijn momenteel 12 'Provincial Reconstruction Teams' (PRT's)⁴⁰ actief in Ghazni, Jalalabad, Kunduz, Gardez, Bamiyan, Parwan, Herat, Kandahar, Asadabad, Khost, Qalat en Mazar-i-Sharif. Rond de zomer van 2004 zouden 16 PRT's actief moeten zijn. De coalitie heeft plannen op brigade-niveau door het gehele land operaties uit gaan te voeren, waarbij de PRT's onder commando worden gesteld van de lokale brigadecommandant. Op dit moment vallen de PRT's direct onder de commandostructuren van 'Enduring Freedom' in Kaboel, met uitzondering van het PRT in Kunduz dat onder ISAF ressorteert.⁴¹

³⁶ ANP, RTR, AFP, 7 maart 2004.

³⁷ Persbericht US Department of State, 17 maart 2003; British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (december 2003), blz. 6.

³⁸ Reuters, 13 maart 2004; Reuters, 15 maart 2004.

³⁹ Human Rights Watch, "'Enduring Freedom': abuses by U.S. Forces in Afghanistan' (maart 2004).

⁴⁰ Zie tevens paragraaf 2.3.2 van het algemeen ambtsbericht Afghanistan van 10 april 2003.

⁴¹ United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 8.

De PRT's hebben tot dusver een positieve bijdrage geleverd aan de verbetering van de veiligheidssituatie in Afghanistan. Door de aanwezigheid van het PRT in Gardez was de centrale regering in staat relatief makkelijk vervangingen van commandanten van lokale veiligheidseenheden door te voeren. Het PRT weerhield lokale factiecommandanten ervan beslissingen van de centrale overheid over deze vervangingen ongedaan te maken en zelf de macht te grijpen. Eveneens in Gardez heeft de samenwerking tussen het PRT en UNAMA in belangrijke mate bijgedragen aan een succesvolle implementatie van het ontwapenings-, demobilisatie- en reïntegratieprogramma. In Mazar-i-Sharif heeft het PRT geassisteerd bij het uitonderhandelen en implementeren van een vredesakkoord na afloop van gevechten tussen diverse facties in oktober 2003.⁴² Aan de andere kant heeft het PRT in Mazar-i-Sharif de gevechten in maart 2004 niet kunnen voorkomen.⁴³ In Kandahar en Bamiyan hebben de PRT's een belangrijke rol gespeeld bij het waarborgen van de veiligheid ten behoeve van de verkiezing van deelnemers aan de Constitutionele Loya Jirga.⁴⁴

De PRT's dienen een driedelig doel, namelijk het bevorderen van de veiligheid, het uitbreiden van het centrale gezag naar de provincies en het bewerkstelligen van een veilige omgeving voor hulporganisaties. De Verenigde Staten pleiten er met steun van UNAMA voor dat het PRT ook een politiek platform wordt, met behulp waarvan de centrale regering greep kan krijgen op de provincies en kan zorgdragen voor de verspreiding van de staatsinstellingen naar de rest van het land.

Het PRT speelt geen rol bij de bescherming van de bevolking. De bevolking zelf ontgaat vaak het onderscheid tussen ISAF, PRT of OEF.

Momenteel wordt door de NAVO overwogen om additioneel aan de PRT's, ISAF-troepen in te zetten voor tijdelijke operaties. Het betreft met name specifieke operaties die op korte termijn de veiligheidssituatie moeten verbeteren ten behoeve van de uitvoering van het Bonn-proces.⁴⁵

⁴² Zie algemeen ambtsbericht Afghanistan van 12 november 2003 met kenmerk DPV/AM-822129, blz. 24.

⁴³ Zie paragraaf 2.3.6.

⁴⁴ United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 8.

⁴⁵ United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 8.

2.3.3 ISAF

De mandaatsuitbreiding die het ISAF toestaat ook buiten Kaboel te opereren, zoals geautoriseerd door de VN-Veiligheidsraad op 13 oktober 2003, is tot dusver in de praktijk beperkt gebleven tot het Duitse PRT in Kunduz. De NAVO, die de leiding heeft over ISAF, onderzoekt momenteel de mogelijkheid tot uitbreiding van PRT's onder ISAF-commando. Op dit moment worden door de NAVO geen andere strategieën ten behoeve van de expansie van ISAF buiten Kaboel overwogen. Wel wordt onderzocht welke rol ISAF kan spelen bij de beveiliging van de aanstaande verkiezingen.⁴⁶

Aan ISAF nemen momenteel de 32 landen deel.⁴⁷ Het merendeel van de troepen wordt geleverd door Canada. ISAF wordt geleid door de Canadese luitenant-generaal Rick Hillier. De Duitse generaal-majoor Wolfgang H. Korte is zijn plaatsvervanger.⁴⁸

ISAF is opgericht met het doel de overgangsregering te assisteren bij de handhaving van de veiligheid binnen de ISAF 'area of operation', opdat de overgangsregering, maar ook het personeel van de VN in een veilige omgeving kunnen opereren. ISAF's missie behelst: 1) de verzekering van een veilige omgeving; 2) wederopbouw van de Afghaanse autoriteiten; 3) de verbetering van het functioneren van de Afghaanse politie en het Afghaanse leger; 4) het runnen van Kaboel International Airport (KAIA) en het verzorgen van een 'air liaison officers cell' (ALOC); en 5) de verbetering van de eigen bescherming en de verbetering van informatievergaring over de situatie in het hele land.⁴⁹

Op 27 en 28 januari 2004 hebben zelfmoordaanslagen plaatsgevonden op ISAF-patrouilles in Kaboel. Bij het eerste incident wierp de zelfmoordenaar zich op een ISAF-voertuig, met één dode en drie gewonde ISAF-soldaten (allen Canadezen) tot gevolg. Bij het tweede incident werd een taxi tegen een ISAF-voertuig aan gereden, waarbij één Britse soldaat de dood vond en drie anderen gewond raakten. Ook werd een Afghaanse burger gedood. De Taliban hebben voor beide incidenten de verantwoordelijkheid opgeëist. Volgens een woordvoerder van de Taliban zouden de incidenten slechts het begin zijn van een reeks aanslagen. Honderden

⁴⁶ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (januari 2004), blz. 3.

⁴⁷ Het betreft: Albanië, Azerbeidzjan, België, Bulgarije, Canada, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Kroatië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Macedonië, Nederland, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Polen, Roemenie, Spanje, Tjechië, Turkije, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten, Zweden en Zwitserland.

⁴⁸ www.afnorth.nato.int/ISAF/structure/structure_structure.htm, geraadpleegd op 7 april 2004.

⁴⁹ www.afnorth.nato.int/ISAF/mission/mission_overview.htm, geraadpleegd op 7 april 2004.

mannen zouden klaar staan om soortgelijke aanvallen uit te voeren, aldus de woordvoerder.⁵⁰

2.3.4 Afghaanse veiligheidsorganisaties

Leger

Er is geen sprake van dienstplicht in Afghanistan. In november 2002 werd door president Karzai een decreet uitgevaardigd over de vorming van het nationale leger. In dit decreet wordt het vrijwillige karakter van rekrutering voor het nationale leger onderstreept.⁵¹

De vorming van het Afghaanse nationale leger verloopt minder voorspoedig dan oorspronkelijk was gepland. Tot dusver zijn 14 bataljons opgeleid door de Verenigde Staten en Frankrijk met een totale sterkte van 6500 manschappen. Het doel is binnen tien jaar een leger van 70.000 manschappen te vormen. De tot dusver opgeleide troepen worden ingezet voor veiligheidsdoeleinden, zoals in het ontwapenings-, demobilisatie- en reïntegratieprogramma (bewaking van terreinen waar zware wapens zijn opgeslagen), in antiterrorisme- en stabilisatieoperaties die worden geleid door coalitie-eenheden en ter assistentie van de bewaking van de Constitutionele Loya Jirga (vier bataljons).⁵² Eerste inzet van eenheden van het Afghaanse leger hebben tot positieve reacties geleid van de Afghaanse bevolking, die met name positief is over de discipline en het professionele gedrag van de militairen.⁵³

Een probleem bij de vorming van het leger is het grote aantal uitvallers. Het ministerie van Defensie heeft aangegeven dat ongeveer 3000 personen na afronding van hun training uit het nationale leger zijn gedeserteerd. De hoge desertiegraad wordt onder meer veroorzaakt door het hoge aantal slachtoffers dat is gevallen onder de eenheden van het nationale leger die betrokken zijn bij de inspanningen van de coalitie-eenheden tegen het terrorisme. Ongeveer 10 procent van de ingezette Afghaanse soldaten is tijdens acties om het leven gekomen, tegen ongeveer 1 procent van de coalitiesoldaten. De meeste Afghanen zijn gedood bij

⁵⁰ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (januari 2004), blz. 2.

⁵¹ In de provincies Fariab, Sar-i-Pol, Balkh, Jowzjan, Samangan, Baghlan en noord-Uruzgan zouden in 2002 en 2003 gedwongen rekruteringen hebben plaatsgevonden door lokale commandanten. Dit is in strijd met het door de overgangsregering uitgevaardigde decreet. Het is niet bekend aan welke partijen of facties de commandanten waren verbonden. UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve 2003), blz. 17, noot 46.

⁵² United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 5.

⁵³ United Nations General Assembly, 'Situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' (A/57/850, 23 juli 2003), blz. 10.

‘friendly fire’-incidenten⁵⁴. Daarnaast zijn soldaten van het nationale leger duidelijk doelwit van radicale elementen en veel soldaten hebben doodsbedreigingen ontvangen.⁵⁵

Tegen deze achtergrond heeft het ministerie van Defensie problemen om voldoende personen aan te trekken die interesse hebben in een baan in het leger. Als oplossing voor deze problemen is het basissalaris voor nieuwe rekruten verhoogd, is het verlofbeleid voor rekruten uit de afgelegen delen van Afghanistan aangepast en zijn de faciliteiten voor uitoefening van religieuze activiteiten verbeterd. In vijf provincies zijn reeds rekruteercentra voor het nationale leger geopend en zijn 29 andere centra gepland. Ook zijn stappen ondernomen om de opleiding van de troepen te versnellen. Zo is het maximaal aantal nieuwe rekruten dat gelijktijdig kan worden opgeleid verhoogd van 750 tot 2250 en is de duur van de cursussen verkort.⁵⁶

Politie

Het ministerie van Binnenlandse Zaken is begonnen met de implementatie van een vijfjarenplan⁵⁷ met als doel de politie vergaand te hervormen en een nationaal politiekorps van ongeveer 50.000 manschappen en een grenswacht van ongeveer 12.000 manschappen te creëren. In de zomer van 2004 moeten ongeveer 213 officieren en 2000 politieagenten van lagere rang zijn opgeleid. In de begroting voor 1383 (voorjaar 2004 - 2005) wordt meer geld toegekend aan het ministerie van Binnenlandse Zaken. Met betrekking tot de grenswacht is voorzien in 2004 een hoofdkwartier op te zetten op het internationale vliegveld van Kaboel. Daarnaast moeten in 2004 acht regionale bataljons operationeel inzetbaar zijn.⁵⁸

Nieuw opgeleide politieagenten zijn tot dusver ingezet in de provincies Balkh, Kandahar en Herat. In deze provincies hebben zij bijgedragen aan de bevordering van de stabiliteit, het vergroten van het publieke vertrouwen in het politieapparaat en de handhaving van de wet. Er zijn op dit moment echter nog te weinig agenten inzetbaar om de aanwezigheid van de centrale regering in alle provincies voor de bevolking merkbaar te maken. In een poging het tekort aan agenten te verminderen, worden naast de politieopleiding in Kaboel, ook opleidingen elders

⁵⁴ Incidenten waarbij per ongeluk op de eigen troepen wordt geschoten.

⁵⁵ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), ‘Afghanistan monthly review’ (januari 2004), blz. 3.

⁵⁶ United Nations Security Council, ‘The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General’ (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 5.

⁵⁷ Zie algemeen ambtsbericht Afghanistan november 2003 van 12 november 2003 met kenmerk DPV/AM-822129, blz. 19 en 20.

⁵⁸ United Nations Security Council, ‘The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General’ (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 6.

in het land gestart. Zo werd op 5 december 2003 in Gardez het eerste twee weken durende regionale politietrainingprogramma afgesloten, waarin 26 politieofficieren zijn opgeleid. Eind 2003/begin 2004 zijn in Gardez en Mazar-i-Sharif permanente trainingsfaciliteiten geopend. Op dit moment zijn er plannen om in juni 2004 soortgelijke centra te openen in Bamiyan, Jalalabad, Herat en Kunduz. Tot de centrale regering verzekerd is van voldoende eigen inkomsten door onder meer belastinginning, is de betaling van salarissen, infrastructuur en uitrusting van het politieapparaat geheel afhankelijk van donaties aan het 'Law and order trust fund - LOFTA'.⁵⁹ Het LOTFA heeft een groot tekort aan fondsen; van de USD 120 miljoen die benodigd zijn, is slechts USD 40 miljoen toegezegd. Van deze toezeggingen is tot dusver slechts een fractie daadwerkelijk betaald. Zonder deze fondsen kan belangrijke politieapparatuur niet worden aangeschaft en kunnen salarissen niet worden betaald. Als gevolg daarvan worden de mogelijkheden van de politie om de taken naar behoren uit te voeren beperkt en neemt de kans op corruptie toe.⁶⁰

Uit onderzoek door Amnesty International blijkt dat de huidige politie in Afghanistan, en met name buiten Kaboel, zelden in staat is mensenrechtenschendingen door lokale commandanten te verhinderen en in enkele gevallen ook zelf mensenrechtenschendingen heeft begaan. Het betreft met name mishandeling en foltering tijdens ondervragingen.⁶¹

Het huidige politieapparaat is nog veelal verbonden aan de oude milities en is niet bij machte bescherming te bieden aan personen die daarom vragen. Dit geldt met name in de gebieden waar gevechten plaatsvinden tussen krijgsheren, maar ook elders in het land. Als gevolg hiervan heeft de Afghaanse bevolking nauwelijks vertrouwen in het functioneren van het politieapparaat.

Politieagenten in Kaboel zijn herkenbaar aan hun uniform. Het uniform is eenvoudig van snit en grijsgroen. Lokale commandanten en ex-mudjahedinstrijders zijn, voor zover bekend, niet herkenbaar aan een uniform. Daarnaast lopen veel burgers (deels) in militaire kleding rond, bij gebrek aan beter.

⁵⁹ United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 6.

⁶⁰ United Nations General Assembly, 'Situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' (A/57/850, 23 juli 2003), blz. 11.

⁶¹ Amnesty International, 'Police reconstruction essential for the protection of human rights' (Kaboel, 12 maart 2003).

Veiligheidsdienst NDS

Begin februari 2004 is Amarullah Saleh tot het nieuwe hoofd van het 'National Directorate for Security' (NDS)⁶² benoemd. Alhoewel Saleh een voormalige tolk van Ahmed Shah Massoud is en bekend staat als aanhanger van minister van Defensie Fahim, lijkt hij sterk gecommitteerd de NDS te hervormen en transparanter te maken. Hervorming is noodzakelijk omdat de NDS tot dusver niet loyaal was aan de centrale regering. De loyaliteit verschilde per gebied en hing af van de commandant die in dat gebied de scepter zwaaide. Daarnaast was de structuur en mentaliteit van de NDS nog stevig verankerd in zijn Sovjet-verleden.⁶³ Ook was sprake van tegenstellingen tussen de oude en nieuwe generatie medewerkers.

Het hervormingsprogramma van de NDS is inmiddels van start gegaan. Het belangrijkste streven is de NDS te depolitiseren, hetgeen niet eenvoudig is omdat de diverse facties en etnische groeperingen zich binnen de inlichtingensector willen handhaven. De facties zien de NDS als een instrument dat naar believen kan worden ingezet, hetgeen overeen komt met de beruchte geschiedenis van de dienst. De militaire vleugel van de NDS zou formeel zijn afgeschaft, alhoewel in enkele gebieden nog troepen aanwezig zouden zijn in afwachting van de volledige implementatie van dit besluit. De NDS is zich ervan bewust dat de organisatie een slechte reputatie onder de bevolking heeft en is begonnen met een campagne om zijn imago te verbeteren. Zo wordt informatie verstrekt via universiteiten en de media en zouden de contacten met ISAF en de coalitie-eenheden zijn aangehaald. Ook zou worden samengewerkt met andere inlichtingendiensten, waaronder die van de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland. Het aantal personeelsleden van de NDS zou inmiddels zijn teruggebracht van ongeveer 19.000 naar 13.000 en het plan bestaat nog eens 3000 personeelsleden te ontslaan. Overigens wordt nog altijd het salaris doorbetaald van degenen die zijn ontslagen. Er is een nieuw wervingsbeleid gestart met als doel personeel te werven met analytische en taalkundige vaardigheden. Sommige nieuwe personeelsleden krijgen extra trainingen aangeboden. In maart 2004 zijn 105 nieuw geworven personeelsleden gestart met een cursus die gericht is op de verbetering van diverse vaardigheden, maar ook op ethiek en recht. Op korte termijn zullen op provinciaal niveau nieuwe plaatsvervangend hoofden worden benoemd, die na een half jaar de

⁶² De nationale veiligheidsdienst wordt in de volksmond nog wel met de oude namen aangeduid (bijvoorbeeld *Estekhbarat*, zoals de dienst onder de Taliban werd genoemd), maar heet officieel *Riasat-i Amniat-i Melli* (nationaal veiligheidsdirectoraat), afgekort NDS ('National Directorate for Security').

⁶³ De organisatiestructuur van de NDS is grofweg hetzelfde als de structuur van de veiligheidsdienst KhAD/WAD tijdens de communistische periode. De dienst is ingedeeld in verschillende *riasats* (directoraten), elk met hun eigen taakgebied. Elke riasat beschikt over eigen gevangenisruimtes. (Zie ook het algemeen ambtsbericht 'Veiligheidsdiensten in communistisch Afghanistan (1978-1992), AGSA, KAM, KhAD en WAD' van 29 februari 2000 met kenmerk DPC/AM-663896).

huidige hoofden moeten vervangen. De bevoegdheden van de NDS met betrekking tot het arresteren en detineren van personen zijn beperkt. Het aantal detentiecentra van de NDS zal worden teruggebracht. De NDS heeft het recht verdachten voor maximaal 45 dagen (een periode van 15 dagen die maximaal twee maal met nogmaals 15 dagen kan worden verlengd) in voorarrest te houden. De NDS zou ook niet langer infiltreren in media- en culturele instituties. Wel is de NDS voornemens met instemming van de minister voor Hoger Onderwijs, een kleine presentie te handhaven op de universiteiten ter voorkoming van demonstraties en om een oogje te houden op subversieve elementen. De voortgang van de hervormingen binnen de NDS is sterk afhankelijk van de voortgang van hervormingen elders, zoals bijvoorbeeld in de juridische sector en de algemene wederopbouw.

De hoofdtaken van de NDS zijn momenteel de bestrijding van terrorisme en de bestrijding van de georganiseerde misdaad. De NDS houdt zich vooralsnog niet bezig met drugsbestrijding, maar hoopt hiervoor in de toekomst een mandaat te krijgen als de organisatie beter functioneert.

2.3.5 Ontwapening, demobilisatie en reïntegratie

Het ontwapenings-, demobilisatie- en reïntegratieproces (DDR)⁶⁴ is tot dusver niet of nauwelijks van de grond gekomen. Het proces had in januari 2004 van start moeten gaan, nadat eind 2003 al enkele pilotprojecten waren uitgevoerd. Het door UNAMA en Japan opgestelde DDR-programma behelst de inkwartiering van alle zware wapens in legerkazernes en de vermindering van het aantal militia-eenheden met 40 procent vóór aanvang van de verkiezingen in september 2004. Tot de te ontbinden militia-eenheden zouden ook de eenheden moeten behoren die tijdens de Constitutionele Loya Jirga betrokken zijn geweest bij intimidaties en bedreigingen. Het voorstel van UNAMA en Japan stuitte aanvankelijk op veel weerstand van het ministerie van Defensie en met name van de minister van Defensie Fahim. Uiteindelijk wist president Karzai Fahim ervan te overtuigen het plan te aanvaarden. Het is nog niet bekend welke eenheden precies ontbonden zullen worden. Ook is nog onduidelijk of het plan tijdig (dat wil zeggen voor de verkiezingen) geïmplementeerd zal worden.

In Kunduz is op 24 oktober 2003 de pilotfase van het DDR-programma, het 'Afghan new beginnings programme', van start gegaan. Met financiering door Japan en assistentie van het United Nations Development Programme (UNDP) werden 1008 ex-soldaten door de ontwapening- en demobilisatie-fases van het

⁶⁴

De opbouw van de Afghaanse veiligheidsorganisaties dient gepaard te gaan met een effectieve ontwapening, demobilisatie en reïntegratie van de diverse milities en strijdgroepen. Alleen op die manier kan worden bewerkstelligd dat milities en strijdgroepen het gezag erkennen van het nieuwe politiekorps en het nationale leger, niet omdat deze op dat moment de machtigste regionale militaire eenheid is, maar omdat dit wettelijk is vastgelegd.

programma geleid. Tijdens het proces werden 926 wapens verzameld en naar Kaboel getransporteerd, alwaar zij werden opgeslagen door het Centrale Legerkorps van het Afghaanse nationale leger en worden bewaakt door zowel het ministerie van Defensie als een internationale observatiegroep.⁶⁵ Op 11 december 2003 hadden 1004 van de 1008 soldaten een keuze gemaakt uit verschillende mogelijkheden die hen werden aangeboden voor reïntegratie. De meest populaire opties waren werk in de landbouw, het volgen van beroepsonderwijs, de plaatsing in een reguliere baan en een opleiding tot ontmijner. Een tweede pilotfase van het ontwapenings, demobilisatie en reïntegratieprogramma begon op 9 november 2003 in Gardez. Op 17 december 2003 waren daar 628 ex-soldaten en officieren ontwapend, 584 gedemobiliseerd en 471 gereïntegreerd. Het merendeel van de tot dusver ingezamelde wapens betreft zware wapens, zoals bijvoorbeeld tanks.⁶⁶

Het DDR-programma in Kaboel is in maart 2004 vrijwel gestopt. De tot dan toe ingezamelde tanks lijken voornamelijk oud of in slechte staat te zijn. Het is niet duidelijk wie de controle heeft over de plaatsen waar de tanks zijn opgeslagen. Wel staat vast dat het merendeel van de zware wapens inmiddels buiten Kaboel is gestationeerd. Het DDR-pilotprogramma in Kaboel is op 10 december 2003 van start gegaan. Het ministerie van Defensie heeft ongeveer 2000 strijders geïdentificeerd die in aanmerking zouden komen voor het project. Eind december 2003 waren 200 van hen ontwapend. Het proces in Kaboel loopt, net als in Mazar-i-Sharif, parallel aan een door ISAF ondersteund plan voor de inzameling van zware wapens. Het DDR-programma in Mazar-i-Sharif is begin januari 2004 van start gegaan. In Mazar-i-Sharif dienen ongeveer 2000 krijgers te worden ontwapend, ongeveer twee maal zoveel als in Kunduz en Gardez.⁶⁷

Gedurende de pilotfases van het DDR-programma heeft zich een aantal problemen voorgedaan. Zo hebben zich gevallen van intimidatie voorgedaan waarbij lokale commandanten hebben geprobeerd zich de toelagen toe te eigenen die ex-soldaten onder het programma ontvangen. Ook bleek het moeilijk te zijn commandanten over te halen aan het programma deel te nemen omdat dit niet in hun belang zou zijn. Het is ook duidelijk geworden dat een succesvol DDR-programma hand in hand moet gaan met andere hervormingen binnen de veiligheidssector. Alleen op die manier kan worden bevorderd dat de gaten in de veiligheid die ontstaan ten

⁶⁵ De internationale observatiegroep observeert het werk van de regionale verificatie comités en de operationele groepen van het ministerie van Defensie die verantwoordelijk zijn voor de voorbereiding en de verificatie van de lijsten van soldaten die gedemobiliseerd moeten worden.

⁶⁶ United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 9.

⁶⁷ United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 5.

gevolge van de ontbinding van irreguliere eenheden direct door reguliere eenheden kunnen worden opgevuld.⁶⁸

De VN heeft aangekondigd dat in 2004 speciale maatregelen worden getroffen voor de demobilisatie en reïntegratie van ongeveer 5000 kindsoldaten. Het programma, dat zal worden uitgevoerd in samenwerking met verschillende ngo's, richt zich ook op straatkinderen en kinderen die werken of niet naar school gaan.⁶⁹

2.3.6 Veiligheidssituatie

De veiligheidssituatie in geheel Afghanistan bleef in de verslagperiode precair en verschilt per regio. De veiligheidssituatie wordt, net als in de vorige verslagperiode, gekenmerkt door de openlijke aanwezigheid van en terroristische aanslagen door strijders die behoren tot de Taliban, Al Qaida en militanten die loyaal zijn aan de krijgshoofd Gulbuddin Hekmatyar. Als gevolg daarvan is de veiligheidssituatie in grote delen van het land nog altijd slecht en is Kaboel nog altijd doelwit van aanslagen en dreigingen. Overigens worden de resterende strijders van de Taliban, Al Qaida en Hekmatyar niet meer in staat geacht tot grootschalig militair optreden.

Daarnaast hebben enkele krijgsheren in het noorden zich in de afgelopen maanden openlijk tegen het centrale gezag gekeerd. Zelfs de tot dusver door iedereen als rustig beschouwde provincie Herat was kort het toneel van hevige gevechten. Papaverteelt in het gehele land blijft zorgen voor grote instabiliteit en criminaliteit. De hoofdstad Kaboel is relatief stabiel, dankzij ISAF aanwezigheid ter ondersteuning van de Afghaanse interim-regering, al zijn de aanslagen op internationale doelen wel toegenomen. De regering heeft moeite haar autoriteit en legitimiteit in het land te vestigen. Van een doelmatig centraal gezag, wetgevend of uitvoerend, is nog steeds geen sprake.⁷⁰

⁶⁸ United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 4.

⁶⁹ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (januari 2004), blz. 3.

⁷⁰ In antwoord op de toenemende bedreigingen tegen de VN en de internationale hulpgemeenschap, heeft president Karzai op 26 november 2003 twee nationale taakgroepen opgericht waarin de Afghaanse ministeries belast met veiligheid, ISAF, de coalitie-eenheden en de VN samen zijn gebracht. Een taakgroep is belast met de ontwikkeling van maatregelen om op korte termijn de veiligheid van het Bonn-proces en de hulp- en reconstructieinspanningen te garanderen. De andere taakgroep werkt aan verbetering van de veiligheidssituatie op de langere termijn. UNAMA heeft de eerste taakgroep een lijst met urgente verzoeken overhandigd. In deze lijst zijn opgenomen verzoeken voor meer middelen voor eenheden van het ministerie van Binnenlandse Zaken die zijn belast met de beveiliging van gebouwen van de VN en de internationale hulpgemeenschap, voor een betere coördinatie van veiligheidsplanning, voor meer ondersteuning van ISAF en de coalitie en voor meer uitwisseling van informatie. Behalve op nationaal niveau, zijn ook op regionaal niveau soortgelijke taakgroepen opgericht. Nationale en internationale actoren op regionaal niveau

Burgers kunnen niet of nauwelijks bescherming zoeken bij de overheid. Ondanks de ingezette hervormingen zijn het politieapparaat en het nationale leger nog te beperkt van omvang om afdoende bescherming te bieden. Daarnaast worden door medewerkers van deze instanties zelf ook nog altijd mensenrechtenschendingen gepleegd. Om deze reden worden de organisaties door de bevolking gewantrouwd.⁷¹

Een veel voorkomend probleem zijn disputen over het eigendom van land en bezittingen. Nadat Afghaanse vluchtelingen zijn weggetrokken van hun huizen en land, zijn deze vaak ingenomen door andere Afghanen. Sommige stukken land en huizen zijn in afwezigheid van de oorspronkelijke bewoner meerdere keren van eigenaar gewisseld. Het huidige juridische systeem in Afghanistan is zeer onbetrouwbaar en biedt geen garantie dat dergelijke disputen op een rechtvaardige manier worden opgelost, waardoor al snel naar een oplossing door gebruik van geweld wordt gezocht.⁷²

Hieronder volgt een analyse van de veiligheidssituatie in de hoofdstad Kaboel en de belangrijkste provincies in Afghanistan⁷³. Voor een overzicht van veiligheidsincidenten tijdens de verslagperiode zie bijlage III.

Hoofdstad Kaboel

De dreiging van aanslagen in de hoofdstad Kaboel en omgeving blijft onverminderd hoog. Desondanks is de veiligheidssituatie in Kaboel relatief stabiel als gevolg van de aanwezigheid van ISAF.

Het straatbeeld in Kaboel wordt overdag bepaald door grote mensenmassa's, zowel mannen als vrouwen, waarbij de meeste vrouwen nog altijd in een burqa gekleed gaan. In winkelstraten zijn veel bedelaars en straatkinderen te zien. Er is veel verkeer op de grotere wegen, zowel auto's en motoren als paarden of ezels met wagens. Het verkeer is chaotisch. In de ochtend en tegen de avond ontstaan vaak files op de hoofdwegen. Kleine winkels bieden allerlei producten aan. Hoewel er formeel geen avondklok meer bestaat, begeven de meeste mensen zich 's avonds niet op straat.

werken samen met UNAMA bij het opstellen van plannen ter verbetering van de lokale veiligheidssituatie. (United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 3).

⁷¹ Zie ook de paragrafen 2.3.4 en 3.3.

⁷² Zie ook paragraaf 3.3.5.

⁷³ Zie ook paragraaf 3.3.

Het 'Afghanistan non-governmental organisation security office' (ANSO) adviseert ngo's en andere internationale hulpverleners in Kaboel bij het nemen van voorzorgsmaatregelen, zoals het regelmatig uitvoeren van surveillance-activiteiten in en rond compounds en het nemen van maatregelen om toegang tot een compound te kunnen verhinderen. Voor reizen binnen Kaboel wordt geadviseerd alleen de hoofdwegen te gebruiken. Reizen naar de directe omgeving van Kaboel ('greater Kabul') wordt sterk ontraden. Tevens wordt geadviseerd niet na zonsondergang door de stad te reizen.

De criminaliteit in de hoofdstad was in de verslagperiode nog altijd hoog.

Noord-Afghanistan: Balkh, Jowzjan, Fariab, Sar-i-Pol en Samanghan

De situatie in de noordelijke provincies is ten opzichte van de vorige verslagperiode verslechterd. Dit is het gevolg van gevechten in april 2004 tussen troepen van generaal Dostum's Junbish-i-Melli en troepen van de gouverneur van de provincie Fariab, Enayatullah Enayat. Troepen van Dostum wisten op 8 april 2004 de hoofdstad Maimana van de provincie Fariab te veroveren, waarna de gouverneur zich genoodzaakt zag de stad te ontvluchten. Naar aanleiding van de gevechten heeft president Karzai ongeveer 750 manschappen van het Afghaanse regeringsleger naar de noordelijke provincies gestuurd om de rust te herstellen. De troepen van Dostum hebben op 10 april 2004 Maimana aan eenheden van het nationale leger overgedragen. De aanleiding voor de gevechten zou het besluit van de lokale Oezbeekse commandant Hashim Habibi zijn geweest zijn loyaliteit te wisselen van Dostum naar de centrale regering van president Karzai. Bij de gevechten is een onbekend aantal slachtoffers, waaronder ten minste één dodelijk slachtoffer, gevallen.⁷⁴ Net als in Herat is nog veel onduidelijk omtrent de ware toedracht van de gevechten.

Op 11 april 2004 braken opnieuw gevechten uit, ditmaal tussen troepen van Dostum's Junbish-i-Melli en troepen van Atta Mohahammad's Jamiat-i-Islami. De gevechten vonden plaats in de omgeving van Mazar-i-Sharif en Kod-i-Barq in de provincie Balkh. Bij de gevechten zou ten minste één dode zijn gevallen en raakte een onbekend aantal personen gewond.⁷⁵

In de noordelijke provincies regeren krijgsheren met harde hand, hetgeen resulteert in rechteloosheid en willekeur jegens de burgerbevolking. Het politieke landschap in de provincies Balkh, Jowzjan, Fariab, Sar-i-Pol en Samanghan wordt bepaald door een vijftal ex-mudjahedinfacties, die weliswaar in woord loyaal zijn aan de

⁷⁴ ANSO, 6 april 2004; ANSO, DPA, AFP, 7 april 2004; ANSO, AP, AFP, DPA, ANP, RTR, Reformatorisch Dagblad, UNAMA press briefing, 8 april 2004; ANSO, DPA, Reuters, 9 april 2004; Reuters, 10 april 2004; UNAMA press briefing, 11 april 2004.

⁷⁵ ANSO, ANP, DPA, AFP, 11 april 2004; ANSO, AFP, IRIN 12 april 2004; IWRP, 13 april 2004; Reuters, 15 april 2004.

centrale regering, maar niet in hun daden. De belangrijkste facties zijn Jamiat-i-Islami onder leiding van Mohammed Atta, Junbish-i-Melli onder leiding van generaal Abdul Rashid Dostum en Hezb-i-Wahdat onder leiding van Saidi. Daarnaast zijn enkele kleinere Hazara-facties actief, waaronder twee van Hezb-i-Wahdat afgesplitste groeperingen onder leiding van respectievelijk Mohaqiq en Azimi en de Harakat-i-Islami. De facties zijn zichtbaar in het straatbeeld aanwezig met gewapende milities. In het hele gebied vinden af en toe schermutselingen plaats tussen de verschillende facties om land en middelen van bestaan, zoals waterbronnen. Hierbij vallen ook (burger)slachtoffers.

Door de facties worden regelmatig mensenrechtenschendingen begaan.⁷⁶ Vooral de Pashtunbevolking, die in het gebied een minderheid vormt, is hiervan het slachtoffer, maar ook Hazaras en andere etniciteiten zijn getroffen. De hoofdcommandanten hebben de lokale commandanten niet altijd onder controle.

Zuid Afghanistan: Paktia, Paktika, Kandahar, Ghazni, Helmand, Nimruz en (Zuid-)Uruzgan

In de zuidelijke provincies bleef de situatie in de verslagperiode onveilig. Radicale krachten (met name Taliban, Al Qaida) hergroeperen zich en intensiveren hun pogingen het centrale gezag te ondermijnen. Dit gaat gepaard met aanslagen op de (internationale) hulpgemeenschap of instanties en personen die loyaal zijn aan de overgangsregering. Nog altijd vinden acties plaats van de coalitie tegen de Taliban en Al Qaida.

De VN adviseert sinds maart 2003 aan de in Afghanistan aanwezige internationale gemeenschap niet naar de zuidelijke provincies te reizen in verband met de slechte veiligheidssituatie aldaar. Dit maakt het onmogelijk in een aantal van deze provincies (Zabul, Helmand, Uruzgan) voorbereidingen te treffen voor de aanstaande verkiezingen.

West-Afghanistan: Herat, Ghowr en Farah

De gebeurtenissen in maart 2004 tonen aan dat de veiligheidssituatie in een over het algemeen als relatief rustig beschouwde provincie als Herat snel kan omslaan. Na de moord op de minister van Burgerluchtvaart en zoon van krijgshoofd en gouverneur van de provincie Herat Ismael Khan, Mirwais Sadiq, braken op 21 maart 2004 in Herat hevige gevechten uit tussen de troepen van Ismael Khan en troepen van zijn rivaal divisiecommandant generaal Abdul Zahir Nayebzada. Hierbij vielen volgens de Afghaanse regering 16 doden en 27 gewonden.⁷⁷ De ware toedracht rond de gevechten is nog onduidelijk. De situatie in Herat zou nu weer kalm zijn.

⁷⁶

Zie ook paragraaf 3.3.

⁷⁷

Zie ook paragraaf 2.2.

De provincie en haar hoofdstad worden sinds de val van de Taliban met ijzeren vuist geregeerd door gouverneur, maar in feite krijgsheer, Ismael Khan, verbonden aan Jamiat-i-Islami. Ondanks dat Khan onlangs door president Karzai uit zijn functie van militair commandant is ontheven, om op die manier te voorkomen dat dezelfde persoon in een provincie zowel de bestuurlijke als militaire macht in handen heeft, houdt hij de touwjes stevig in handen. Khan wordt verantwoordelijk gehouden voor mensenrechtenschendingen die onder zijn leiding sinds de val van het Talibanbewind in Herat zijn gepleegd. Als gevolg daarvan heerst onder de bevolking in de regio een klimaat van angst.

In de provincies Ghowr en Farah is de veiligheidssituatie slechter. In Ghowr staan de Tadzjiekse gouverneur Mohammed Ibramin Malekzad en zijn militaire commandant op voet van oorlog. In Farah is de militaire commandant van de provincie uit zijn functie ontheven. Hij terroriseert nu de provincie als bendeleider.

Oost-Afghanistan: Nangarhar, Laghman, Kapisa, Kunar

De veiligheidssituatie in de oostelijke provincies Nangarhar, Laghman, Kapisa, Kunar wordt bepaald door de aanwezigheid van een aantal facties, die elkaar tot dusver in een zeker machtsevenwicht houden. Desondanks vinden zeer sporadisch gevechten plaats tussen de facties. Het bestuurlijke apparaat in de regio staat reeds sinds lange tijd onder controle van de uit Pashtuns bestaande Arsala clan. Na de moord op Haji Abdul Qadir benoemde president Karzai zijn broer Haji Din Mohammad tot nieuwe gouverneur van de provincie Nangarhar. Naast het bestuurlijke apparaat zou ook de hout- en drugsmafia in Nangarhar gecontroleerd worden door de Arsala-clan, namelijk door Haji Zahir, een zoon van Haji Din Mohammad.⁷⁸

Het regionale militaire korps wordt geleid door Hazrat Ali, behorend tot de lokale etnische Pashai-minderheid. Op 20 maart 2004 heeft president Karzai het hoofd van het politiekorps en bondgenoot van Hazrat Ali, Haji Gul Karim, vervangen door de aan de centrale regering loyale Mohammad Nurzai. Als gevolg van deze vervanging is de spanning in de regio in de afgelopen weken toegenomen en heeft de vervanging onder meer geleid tot wraakacties van troepen van Hazrat Ali op drugslaboratoria van Haji Zahir.⁷⁹

De situatie is temeer gespannen omdat april en mei de oogsttijd van papaver⁸⁰ is en de regering heeft aangekondigd de oogsten te willen vernietigen. Op 5 april 2004 hebben ongeveer 2000 boeren in Jalalabad vreedzaam geprotesteerd tegen de plannen van president Karzai hun oogst te vernietigen.⁸¹

⁷⁸ Dawn, 13 september 2003.

⁷⁹ UNAMA, Regional briefing for Eastern region (30 maart 2004).

⁸⁰ Papaver is de grondstof voor opium en heroïne.

⁸¹ Reuters, 5 april 2004.

Daarnaast wordt de veiligheidssituatie in grote delen van de oostelijke provincies gekenmerkt door de aanwezigheid van strijders die behoren tot de Taliban, Al Qaida en militanten die loyaal zijn aan de krijgsheer Gulbuddin Hekmatyar. In de verslagperiode heeft de coalitie zijn acties tegen de Taliban en Al Qaida in deze provincies geïntensiveerd.⁸²

Ten gevolge van de factionele spanningen, de aanwezigheid van Taliban en Al Qaida en de acties van coalitietroepen in de regio, hebben de lokale VN-organisaties geen toegang tot grote delen van de vier provincies.⁸³

Centraal Afghanistan: Bamiyan, Wardak, Ghor en (Noord-)Uruzgan
Momenteel vormt de Hazarajat een relatief veilige regio in Afghanistan. Hier wordt duidelijk zichtbaar met welke grote problemen Afghanistan naast veiligheid nog meer te kampen heeft, zoals armoede, honger, het ontbreken van voorzieningen als gezondheidszorg, onderwijs, infrastructuur en toegang tot schoon drinkwater. Deze problemen komen deels voort uit het turbulente verleden en deels uit de ontoegankelijkheid van het berggebied. Internationale hulporganisaties zijn rijkelijk vertegenwoordigd in de stad Bamiyan, maar nauwelijks in de moeilijk toegankelijke buitendistricten van het gebied.

De ontoegankelijkheid van de buitendistricten zorgt ervoor dat lokale commandanten zich in het berggebied kunnen handhaven. Het betreft vooral de districten Kahmard, Panjab, Dai Kundi, Waras en Shahrstan in de provincies Bamiyan, Uruzgan en de nieuwe provincie Dai Kundi. Hier heerst een grote mate van wetteloosheid en maken de milities van lokale commandanten zich schuldig aan mensenrechtenschendingen als verkrachtingen, plunderingen, gedwongen verhuizingen en gedwongen rekruteringen. Ook vinden sporadisch gevechten plaats tussen aanhangers van de Khalili-factie van Hezb-i-Wahdat en de milities van Jamiat-i-Islami.

De in het gebied opererende VN-organisaties, ngo's en het PRT proberen de situatie in de buitengebieden te verbeteren door hun aanwezigheid in de desbetreffende gebieden uit te breiden. De leiding over het PRT berust bij Nieuw-Zeeland. Ook wordt ernaar gestreefd om de toegankelijkheid te verbeteren door de aanleg van nieuwe wegen. Daarnaast is onlangs besloten tot de vorming van een nieuwe provincie Dai Kundi.⁸⁴

⁸² UNAMA, Regional briefing for Eastern region (30 maart 2004).

⁸³ UNAMA, Regional briefing for Eastern region (30 maart 2004).

⁸⁴ Zie ook voetnoot 1.

2.4 Sociaal-economische situatie

2.4.1 Humanitaire situatie

De humanitaire situatie in Afghanistan blijft zorgelijk. Afghanistan is een van de armste en minst ontwikkelde landen ter wereld. Dit uit zich onder meer in een zeer hoge kindersterfte, een lage levensverwachting, een hoge werkloosheid, wijdverspreid analfabetisme en slechte medische zorg. Het land kent een zeer groot aantal weduwen en wezen als gevolg van 23 jaar burgeroorlog en interne gewapende conflicten.

Vanwege de zorgelijke humanitaire situatie blijft Afghanistan op belangrijke terreinen als onderwijs, gezondheidszorg en landbouw grotendeels afhankelijk van buitenlandse steun. Dankzij grootschalige hulpverlening is de situatie enigszins verbeterd. Er is vooruitgang geboekt op het gebied van onderwijsvoorzieningen, voedselverstrekking, water en sanitatie en gezondheidszorg. Humanitaire hulp voor de meest kwetsbaren zal naar verwachting nog geruime tijd nodig blijven. De indicaties omtrent afnemende veiligheid, zoals geschetst in paragraaf 2.3.6, hebben een toename in de hulpbehoefte tot gevolg en hebben tegelijkertijd consequenties voor de mogelijkheden tot hulpverlening.

In 2003 heeft Nederland voor bijna €9 miljoen humanitaire hulp verleend aan Afghanistan. De humanitaire hulp wordt voortgezet in 2004 naar gelang van de noden in Afghanistan in relatie tot de noden wereldwijd en de beschikbare fondsen voor humanitaire hulp. Met het oog daarop zal naar verwachting de humanitaire bijdrage van Nederland aan Afghanistan in 2004 van geringere omvang zijn dan de bijdrage in 2003.

In sommige delen van Afghanistan wordt de toegang tot het onderwijs gehinderd door (opnieuw opkomende) fundamentalistische tendensen, waarbij het onderwijzend personeel, de leerlingen en de schoolgebouwen worden bedreigd, aangevallen en/of geplunderd.⁸⁵

2.4.2 Wederopbouw/economische situatie

Om te komen tot een duurzame vrede en stabiliteit in Afghanistan, is het voor de overgangsregering van belang dat niet alleen binnen, maar ook buiten Kaboel zichtbare resultaten worden geboekt met de wederopbouw. Het wederopbouwproces in het zuiden en zuidoosten van het land wordt echter ernstig gehinderd door voortdurende onveiligheid en aanslagen op hulpverleners. Een groot deel van de wederopbouwactiviteiten is om die reden noodgedwongen geconcentreerd in en rond Kaboel, het noorden en noordwesten. VN-organisaties

⁸⁵

Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 82; zie ook paragraaf 2.3.6 en 3.4.4.

ter plaatse pleiten enerzijds voor versterking van de internationale vredesmacht om de veiligheid te vergroten, maar waarschuwen er anderzijds voor dat deze vredesmacht zich niet op wederopbouw moet concentreren.

De Afghaanse economie groeit sterk. In het afgelopen fiscale jaar, dat liep van 21 maart 2003 tot en met 20 maart 2004, groeide de economie met naar schatting twintig procent, mede door de goede oogsten van de afgelopen jaren. De private sector ontwikkelt zich vooral in de steden. De eerste buitenlandse investeringen zijn een feit. Verder is de Wereldbank gestart met het verzekeren van politieke risico's en zijn de eerste buitenlandse banken in Kaboel geopend. Ook begint de infrastructuur langzamerhand vorm te krijgen: de Salangtunnel in het noorden van Afghanistan is heropend en het eerste deel van het hoofdwegennet is hersteld.

De interim-regering heeft recent een nieuw belastingstelsel aangekondigd. Volgens het Internationale Monetaire Fonds (IMF) heeft de regering goede vooruitgang geboekt bij het verbeteren van economisch management en het bereiken van macro-economische stabiliteit. Niettemin staat de fiscale discipline in Afghanistan nog in de kinderschoenen en zijn verdere administratieve hervormingen noodzakelijk. Om de private sector verder te stimuleren moeten marktregulering, de commerciële wetgeving en respect voor eigendomsrechten worden versterkt. Om de huidige economische groei te kunnen consolideren zijn onder meer het verbeteren van de veiligheidssituatie, de gebrekkige infrastructuur en de ontwikkeling van duidelijke gezagsverhoudingen tussen Kaboel en de rest van het land vereist. Op dit moment kan nog niet het hele land meeprofiteren van de lokale en regionale economische impulsen. De komende jaren zullen zowel de regering als de economie in grote mate afhankelijk blijven van externe geldbronnen van donoren en Afghanen buiten Afghanistan. De nationale begroting is voor 94 procent afhankelijk van donorbijdragen. Nederland heeft in oktober 2003 besloten Afghanistan op de lijst van partnerlanden voor ontwikkelingssamenwerking te plaatsen.

2.4.3 Drugsbestrijding

Volgens de United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) is Afghanistan nog steeds de grootste opiumproducent ter wereld. De inkomsten van opiumboeren en handelaren worden geschat op 2,3 miljard dollar. Ondanks het verbod van de overgangsregering op de teelt van en handel in opium, zijn veel boeren voor hun inkomsten afhankelijk van de papaverteelt. Papaver groeit goed op het jaren door droogte geteisterde platteland. Per papavertelende familie wordt gemiddeld een paar duizend dollar gegenereerd. Als er al alternatieven bestaan, zijn deze minder lucratief.

De Afghaanse overheid heeft in oktober 2003 nationale drugswetgeving aangenomen. Ook opende het Afghaanse anti-drugs directoraat veldkantoren in

notoire papaverteeltgebieden als de provincies Nangarhar, Kunar, Kandahar, Balkh, Badakhshan en Herat. De Afghaanse overheid is voor haar programma om de drugsproblematiek aan te pakken echter afhankelijk van de medewerking van de lokale machthebbers. Deze hebben zelf vaak grote belangen in de drugshandel en stimuleren de papaverteelt in de door hen gecontroleerde gebieden.

Papaver is een zogenaamde bron van krediet, dat wil zeggen dat handelaren boeren tijdens het planten benaderen en een eerste aanbetaling doen om daarmee de waar veilig te stellen voor afname. Halverwege het seizoen wordt een tweede betaling gedaan. De laatste betaling geschiedt bij levering. De plannen van de regering voor grootschalige vernietiging van papaver voor de oogst, betekenen dat de boeren zowel hun oogst kwijt zullen raken als grote uitstaande schulden bij handelaren krijgen. Het oogstseizoen is in mei en wanneer de handel zo hard wordt aangepakt als nu door de regering wordt verkondigd, kan dit tot grote onrust leiden, met name in de belangrijkste papaverregio's. Vorig jaar was al een kleinschalig voorproefje te zien met demonstraties van boze boeren in Nangarhar.

Het Verenigd Koninkrijk speelt een belangrijke coördinerende rol bij de drugsbestrijding in Afghanistan. Belangrijke voorwaarden voor een succesvolle drugsbestrijding vormen de versterking van de drugsbestrijdende capaciteit van de overgangsregering en het aanbieden van alternatieve bronnen van inkomsten op het platteland. Daarnaast is het van belang om het groeiende gebruik van opium en heroïne tegen te gaan. Initiatieven daartoe worden ondersteund en uitgevoerd door UNODC.

3 Mensenrechten

3.1 Juridische context

3.1.1 Verdragen en protocollen

Afghanistan is partij bij het Genocideverdrag (sinds 1956), het VN-Verdrag inzake de politieke rechten van vrouwen (sinds 1966), het VN-Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (sinds 1983), het VN-Internationaal verdrag inzake de economische, sociale en culturele rechten (sinds 1983), het VN-Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (sinds 1983), het VN-Verdrag tegen marteling en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing (sinds 1987), het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind (sinds 1994), het VN-Anti mijnenverdrag (sinds 2002), het Statuut van Rome, waarbij het Internationaal Strafhof (ICC) is opgericht en het VN-Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen (sinds 2003).

Daarnaast is Afghanistan ook partij bij de vier Geneefse conventies van 1949 ter bescherming van slachtoffers van gewapende conflicten.

Afghanistan is geen partij bij het VN-Vluchtelingenverdrag van 1951.

3.1.2 Nationale wetgeving

*Nieuwe grondwet*⁸⁶

Op 4 januari 2004 heeft de Loya Jirga een nieuwe grondwet voor Afghanistan aanvaard. De nieuwe grondwet is na ondertekening door president Karzai met onmiddellijke ingang in werking getreden ter vervanging van de tot dan toe geldende grondwet van 1964. In de nieuwe grondwet zijn belangrijke compromissen opgenomen over heikele kwesties.

Een belangrijk punt van discussie betrof de positie van de islam. Een belangrijke concessie was dat aan de zin in de conceptgrondwet ‘geen enkele wet kan tegengesteld zijn aan de heilige religie van de islam en de waarden van deze grondwet’ werd toegevoegd ‘*het geloof en bepalingen van de islam*’ en de zinsnede ‘en de waarden van deze grondwet’ werd verwijderd. Hierdoor bestaat het risico dat diegenen die willen wijzen op de juridische verplichtingen die voor Afghanistan voortvloeien uit internationale mensenrechtenverdragen waar het land partij bij is, daarvoor niet voldoende juridische steun vinden in de grondwet.

⁸⁶

Zie ook paragraaf 2.2.

Gelijksoortige risico's komen voort uit een amendement dat het Hoogerechtshof autoriseert tot het 'toetsen van wetten, wetgevende decreten, internationale verdragen en internationale conventies aan de grondwet en het interpreteren hiervan in overeenstemming met de wet'. De bepaling in de grondwet waarin wordt gesteld dat een 'onafhankelijke commissie voor de supervisie van de implementatie van de grondwet zal worden gevormd' creëert meer mogelijkheden voor tegenstanders van onderdelen van de grondwet en voor hen die proberen de interpretatie van deze onderdelen te beïnvloeden. Voorstanders van versterking van de positie van de islam wisten via een amendement artikel twee van de grondwet te wijzigen tot 'de religie van de staat van de Islamitische Republiek van Afghanistan is de heilige religie van Afghanistan'.⁸⁷

Anderzijds werd tijdens de Constitutionele Loya Jirga (CLJ) duidelijk bevestigd dat een meerderheid van de afgevaardigden een gematigde vorm van de islam voorstond in plaats van meer extremere vormen. Dit kwam onder meer tot uitdrukking door de toevoeging van een zinsnede aan de bepaling over de verbanning van politieke partijen die zijn gebaseerd op de 'islamitische leerschool'.⁸⁸

In de definitieve grondwettekst zijn ten opzichte van de concepttekst belangrijke veranderingen opgenomen ter versterking van de positie van vrouwen in Afghanistan. Een voorbeeld hiervan is de toevoeging '- hetzij man of vrouw-' aan de zin 'de burgers van Afghanistan – hetzij man of vrouw – hebben gelijke rechten en plichten voor de wet'. Net zo belangrijk is de bepaling dat ten minste twee vrouwelijke gedelegeerden per provincie dienen te worden gekozen ter afvaardiging naar de Wolesi Jirga (de volksvertegenwoordiging), waarmee de vrouwelijke aanwezigheid wordt verdubbeld. Dit betekent dat 64 van de in totaal 250 zetels in de Wolesi Jirga door vrouwen bezet moeten worden. De bepaling in de conceptgrondwet dat de president 50 procent van de leden van de Meshrano Jirga (het hogerhuis) moet benoemen werd aangenomen. De president dient ook twee vertegenwoordigers van de invaliden en twee vertegenwoordigers van de Kuchis (de nomaden) in het hogerhuis te benoemen.⁸⁹

Onderwijs heeft in de grondwet prioriteit gekregen door de opname van een bepaling dat onderwijs kosteloos zal worden gegeven tot en met het propedeuse-niveau. Het voorstel in de conceptgrondwet ging niet verder dan tot en met het

⁸⁷ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (december 2003), blz. 3.

⁸⁸ Via deze zinsnede wordt rechtstreeks verwezen naar de madrassas (religieuze scholen) van de Taliban. British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (december 2003), blz. 3.

⁸⁹ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (december 2003), blz. 3.

niveau van het secundaire onderwijs. In de grondwet is overigens geen sprake van onderwijsplicht. In de grondwet is voorts opgenomen dat de staat verplicht is gratis gezondheidszorg te verstrekken, waarmee eerdere voorstellen tot betaling van medische voorzieningen vervielen.⁹⁰

In de grondwet wordt ook aandacht besteed aan de positie van gehandicapten. Diverse amendementen verzekeren medische voorzieningen voor en ondersteuning aan gehandicapten en invaliden, garanderen hun ‘rechten en privileges’ en stellen hen in staat ‘actief deel te nemen aan en te reïntegreren in de maatschappij’.⁹¹

Spanningen tussen Afghanen die tijdens de opeenvolgende repressieve regimes in Afghanistan zijn gebleven en Afghanen die zijn teruggekeerd uit de diaspora werden zichtbaar bij diverse veranderingen in de conceptgrondwettekst. Een voorbeeld hiervan was de toevoeging van ‘het rechtmatige verzet van alle inwoners van Afghanistan’ aan de derde bepaling van de preambule: ‘het erkennen van de offers en historische gevechten, de rechtmatige *Jihad* (heilige oorlog) en het rechtmatige verzet van alle inwoners van Afghanistan en het respecteren van de hoge positie van de martelaren voor de vrijheid van Afghanistan’. Een ander voorbeeld was de bepaling dat een minister geen dubbele nationaliteit kan bezitten, tenzij zijn nominatie door de Wolesi Jirga was bevestigd. Deze bepaling was duidelijk gericht tegen de huidige ministers uit de Afgaanse diaspora.⁹²

Huidige wetgeving in Afghanistan

De huidige wetgeving in Afghanistan is gebaseerd op drie rechtsbronnen: het moderne recht, de sharia en het gewoonterecht.

De basis van het huidige juridische stelsel wordt gevormd door de nieuwe grondwet. Daarnaast gelden bestaande wetten en regels, voorzover zij niet in strijd zijn met het Akkoord van Bonn, internationale verdragen waarbij Afghanistan partij is of de nieuwe grondwet.

Rechtspraak gebaseerd op de sharia is wijdverbreid in Afghanistan. In veel rurale delen van Afghanistan is seculiere wetgeving zelfs niet of nauwelijks bekend, waardoor de lokale interpretatie van de sharia wordt gehanteerd bij conflictbeslechting door lokale rechtbanken. De sharia-wetgeving is gebaseerd op de Koran, de uitspraken van de profeet en de interpretaties hiervan. De interpretatie van de sharia kent grote verschillen per gebied.

⁹⁰ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), ‘Afghanistan monthly review’ (december 2003), blz. 3, 4.

⁹¹ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), ‘Afghanistan monthly review’ (december 2003), blz. 4.

⁹² British Agencies Afghanistan Group (BAAG), ‘Afghanistan monthly review’ (december 2003), blz. 4.

In de delen van Afghanistan waar overwegend Pashtuns wonen, wordt zowel op het platteland als in de steden recht gesproken volgens de Pashtun-traditie, de 'Pashtunwali'. Conflicten worden beslecht in raden van ouderen en tribale hoofden, die *shura's*, *jirga's* of *maraka's* worden genoemd en niet in formele rechtbanken.⁹³ Ook bij zware misdrijven wordt volgens dit systeem recht gesproken, waarbij vaak niet wordt voldaan aan internationale normen en standaarden.

In februari 2002⁹⁴ is door de toenmalige interim-regering decreet nummer 66 uitgevaardigd waarin werd verklaard dat alle voorgaande wetgeving die in strijd was met de Grondwet van 1964⁹⁵ of met de internationale verdragen waar Afghanistan partij bij is, nietig werd verklaard. Hiermee zijn ook de door de Taliban uitgevaardigde decreten te komen vervallen. De meeste Taliban-decreten zijn niet op schrift gesteld en daardoor moeilijk inroepbaar door een nieuw bestuur. In de praktijk baseert de rechtsprekende macht zich dan ook niet op oude Taliban-decreten, maar op eigen interpretaties van de Koran. Veel rechters beschikken niet eens over de 'normale' geldende wetgeving en zijn analfabeet.

3.2 Toezicht

Mensenrechtencommissie

De Afghaanse mensenrechtencommissie AIHRC (*Afghan Independent Human Rights Commission*) is sinds 18 mei 2003 operationeel met acht kantoren. De kantoren zijn gevestigd in Kaboel, Kandahar, Mazar-i-Sharif, Faizabad, Herat, Jalalabad, Gardez en Bamiyan. Deze kantoren maken het mogelijk de mensenrechtensituatie in Afghanistan nauwkeuriger te volgen, ook met het oog op de verkiezingen in 2004. De AIHRC werkt nauw samen met UNAMA, waarbij mensenrechtenschendingen worden geïdentificeerd en onderzocht, alsmede door geheel Afghanistan voorlichtingsactiviteiten worden georganiseerd.⁹⁶

De AIHRC is in de eerste week van juni 2002 geïnstalleerd. De commissie bestaat uit elf leden, waaronder enkele vrouwen, en wordt voorgezeten door voormalig minister van Vrouwenzaken Sima Samar.⁹⁷

⁹³ Shura's en jirga's komen ook bij de meeste andere etnische groeperingen in Afghanistan voor.

⁹⁴ Volgens de Afghaanse kalender 16 november 1380.

⁹⁵ Volgens de Afghaanse kalender 1343.

⁹⁶ United Nations General Assembly, 'Situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' (A/57/850, 23 juli 2003), blz. 14.

⁹⁷ International Crisis Group (ICG), 'Afghanistan: judicial reform and transitional justice' (28 januari 2003), blz. 13.

Het presidentiële decreet op basis waarvan de AIHRC werd geïnstalleerd, bevatte een stevig mandaat voor de bescherming van de mensenrechten in Afghanistan. De commissie werd onder meer belast met het opstellen van een nationaal actieplan voor *transitional justice* (zie hierna) en het onderzoek naar misstanden uit het verleden. Daarnaast moest de commissie garanderen dat nationale wetgeving consistent is met de verplichtingen die voortvloeien uit de internationale mensenrechtenverdragen waarbij Afghanistan partij is.⁹⁸ Ook werd de commissie belast met advisering over de naleving van de mensenrechtenverdragen.⁹⁹ De commissie is geautoriseerd onderzoeken te initiëren in zowel individuele gevallen als in 'algemene situaties' waarbij de mensenrechten in het geding zijn. De commissie heeft daarbij de beschikking over quasi-juridische instrumenten, zoals de mogelijkheid tot het oproepen en horen van getuigen.

De AIHRC is in de nieuwe grondwet formeel geïnstitutionaliseerd. De wet betreffende het mandaat van de AIHRC moet in de loop van 2004 worden vernieuwd.

De AIHRC heeft inmiddels ruim 900 klachten geregistreerd en onderzocht. Veel klachten die de Commissie ontvangt, kan zij evenwel niet onderzoeken ten gevolge van de slechte veiligheidssituatie, de betrokkenheid van hooggeplaatste personen, als ook het ontbreken van medewerking door de autoriteiten. Veel klachten hebben betrekking op geschillen over land, gedwongen verplaatsingen en gewelddadige toeëigening door lokale commanden van land en bezittingen. AIHRC voert momenteel een bewustmakingscampagne ten aanzien van kinderontvoering en -smokkel.¹⁰⁰

Transitional Justice

De vraag hoe om te gaan met misdrijven en mensenrechtenschendingen die zijn begaan sedert 1978 is een heikel punt. De situatie in Afghanistan is op dit gebied zeer complex, gezien de lange periode waarin door verschillende regimes en oppositiegroepen ernstige en systematische mensenrechtenschendingen zijn gepleegd.

Diverse Afghaanse regeringsfunctionarissen, waaronder president Karzai, hebben zich uitgesproken voor het onderzoeken en berechten van mensenrechtenschenders en oorlogsmisdadigers. De opzet van een dergelijk reconciliatieproces stuit

⁹⁸ Zie paragraaf 3.1.1.

⁹⁹ United Nations General Assembly, 'Situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' (A/57/487, 21 oktober 2002), blz. 6 en International Crisis Group (ICG), 'Afghanistan: judicial reform and transitional justice' (28 januari 2003), blz. 13.

¹⁰⁰ United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 12 en 13; IRIN, 24 februari 2004; UNAMA persbriefing, 22 februari 2004.

evenwel op verschillende obstakels. Het belangrijkste obstakel is dat veel van de verantwoordelijken voor mensenrechtenschendingen en/of oorlogsmisdaden in het verleden thans prominente posities in de Afghaanse politiek bekleeden en intensief betrokken zijn (geweest) bij de politieke transformatie die na de val van het Talibanbewind is ingezet. Daarnaast zijn de instituties die noodzakelijk zijn voor reconciliatie, zoals het leger, de politie en het justitieapparaat en de rechterlijke macht, zwak, danwel niet aanwezig of in handen van personen waarvan bekend is dat zij zich zelf schuldig hebben gemaakt aan mensenrechtenschendingen en/of oorlogsmisdaden. Ook vinden in Afghanistan nog altijd mensenrechtenschendingen plaats, die de geloofwaardigheid van het reconciliatieproces aantasten en de etnische tegenstellingen verdiepen. Ten slotte hebben coalitie-eenheden wapens en fondsen geleverd aan regionale commandanten in de strijd tegen de Taliban en Al Qaida. Hierbij is niet gekeken of de betreffende commandanten in het verleden betrokken zijn geweest bij mensenrechtenschendingen. Sommige commandanten die in het verleden mensenrechtenschendingen hebben begaan, hebben de wapenleveranties gebruikt om hun milities en hun eigen positie te versterken.¹⁰¹

Als eerste aanzet in het proces van *transitional justice* zullen AIHRC en de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten een aantal rapporten uitbrengen met documentatie van mensenrechtenschendingen uit het verleden en met de resultaten van publieke consultaties over *transitional justice*. Ook van Human Rights Watch wordt een rapport over dit onderwerp verwacht. De rapporten zullen worden uitgebracht vóór de verkiezingen in september, zodat ze mogelijk een effect op het politieke proces kunnen hebben. Het beoordelen van mensenrechtenschendingen is evenwel nog nauwelijks mogelijk ten gevolge van het ontbreken van een goed functionerend rechtssysteem.

Met de toetreding van Afghanistan tot het Statuut van Rome op 10 februari 2003 krijgt het Internationaal Strafhof (*International Criminal Court*, ICC) rechtsmacht over oorlogsmisdaden in Afghanistan. Het betreft hier alleen oorlogsmisdaden die na de oprichting van het Hof op 1 mei 2002 zijn begaan. Het ICC volgt de ontwikkelingen, maar heeft vooralsnog geen actie ondernomen.

Aanwezigheid (internationale) mensenrechtenorganisaties

In Afghanistan aanwezige (internationale) mensenrechtenorganisaties leveren een bijdrage aan het toezicht op de naleving van de mensenrechten in het land. Het aantal in Afghanistan aanwezige organisaties groeit gestaag. Afghaanse ngo's, zowel die vanuit Pakistan naar Afghanistan zijn verhuisd als die ter plekke zijn

¹⁰¹

United Nations General Assembly, 'Situation of Human Rights in Afghanistan' (A/57/309, 13 augustus 2002), blz. 17; International Crisis Group (ICG), 'Afghanistan: judicial reform and transitional justice' (28 januari 2003), blz. 15 –19; Afghanistan Research and Evaluation Unit (AREU), 'Ending impunity and building justice in Afghanistan' (december 2003).

opgericht, ontplooiën activiteiten in Afghanistan op zeer uiteenlopende gebieden. Ten gevolge van de veiligheidssituatie zijn in het zuiden en zuidoosten van Afghanistan nauwelijks organisaties actief.

UNAMA heeft diverse onderzoeken uitgevoerd naar mensenrechtenschendingen. De eenheid van UNAMA die zich bezighoudt met onderzoek naar mensenrechtenschendingen, heeft geen retroactief mandaat. De onderzoeken betreffen alleen huidige zaken. Belangrijkste reden hiervoor is dat er eerst van Afghaanse zijde moet worden besloten hoe om te gaan met het verzoeningsproces in relatie tot de wandaden uit het verleden. Onderzoeken van UNAMA zouden de facto al richting geven aan een keuze die de Afghanen zelf moeten maken. Over specifieke zaken doet de eenheid geen mededelingen.

In april 2004 heeft de Secretaris-Generaal van de VN de Egyptenaar Cherif Bassiouni aangesteld als onafhankelijk expert voor mensenrechten in Afghanistan. Het mandaat van deze onafhankelijke expert behelst onder andere het bevorderen van de *rule of law* en het vergaren van informatie over en verslag doen van de mensenrechtensituatie in Afghanistan ter voorkoming van mensenrechtenschendingen.¹⁰²

Ook ISAF speelt een rol bij de naleving van mensenrechten door tijdens patrouilles klachten van de bevolking in ontvangst te nemen. Indien mogelijk worden de verantwoordelijken hierop aangesproken, met name wanneer het gaat om klachten van burgers die zijn lastig gevallen door politiefunctionarissen.

In Afghanistan zijn voorts wereldwijd opererende mensenrechtenorganisaties als Human Rights Watch aanwezig.

3.3 Naleving en schendingen

De mensenrechtensituatie in Afghanistan in de verslagperiode is onveranderd zorgwekkend. Mensenrechten worden in Afghanistan door verschillende partijen en om verschillende redenen geschonden. Het gaat om afrekeningen, wraakacties, (oude) vetes en vijandschappen en de uitschakeling van politieke rivalen. Mensenrechtenschendingen, zoals afpersing, gedwongen verhuizingen, ontvoering, verkrachting en willekeurige arrestaties, vinden plaats in het hele land. De mensenrechtenschendingen zijn verbonden met, en komen voort uit, de veiligheidssituatie in het land en de verstoorde machtsbalans tussen de centrale regering en de provincies en tussen de regeringsleden onderling. De centrale regering heeft weinig tot geen effectieve macht buiten Kaboel. Een belangrijk

¹⁰²

www.reliefweb.int, geraadpleegd op 7 april 2004.

probleem is dan ook dat de overgangsregering weliswaar de jure het monopolie bezit op de bestrijding van geweld en de toepassing van het recht, maar tot dusverre hieraan buiten Kaboel de facto nauwelijks gestalte kan geven.¹⁰³ Daarnaast bevindt Afghanistan zich na 23 jaar van oorlog in een prille fase van wederopbouw. Instituties als rechtbanken functioneren nog niet of nauwelijks. De omgang tussen mannen en vrouwen wordt nog altijd bepaald door strikte regels en tradities, waarbij uitsluiting van vrouwen de regel is.

Er zijn geen aanwijzingen dat de overgangsregering op systematische wijze mensenrechten schendt. President Karzai beijvert zich mensenrechten en goed bestuur te bevorderen. Wel zijn incidenteel mensenrechten geschonden door enkele uitvoeringsorganen van de overgangsregering, zoals de veiligheidsdienst, het leger, de politie en aan de regering verbonden lokale commandanten die ook banden hebben met regionale krijgsheren. Zowel president Karzai als leden van het kabinet hebben zich, met wisselend succes, gemengd in lokale rivaliteiten om op die manier mensenrechtenschendingen te stoppen.

In de nieuwe grondwet hebben mensenrechten een plaats gekregen, waarbij onder meer de positie van vrouwen gelijk is gesteld aan die van mannen. Het is nog niet duidelijk hoe de bepalingen in de grondwet in de praktijk (zullen) worden nageleefd.

3.3.1 Vrijheid van meningsuiting

Alhoewel de overgangsregering officieel de vrijheid van meningsuiting en persvrijheid steunt, worden verschillende kritische journalisten, verspreid door het hele land, geconfronteerd met restricties die door overheidsfunctionarissen of lokale machthebbers zijn opgelegd. Vrijheid van meningsuiting wordt in geheel Afghanistan gehinderd door de angst voor repercussies van de legers van de machthebbers in de provincies en de veiligheidsdienst NDS in Kaboel. In Kaboel worden journalisten in hun werk vooral gehinderd door leden van de Shura-i-Nazar.¹⁰⁴ Afghanen die kritisch staan ten opzichte van een verdere islamisering van de Afghaanse samenleving, hebben aangegeven bang te zijn openlijk voor hun mening uit te komen.¹⁰⁵ In het licht van het voorgaande passen veel journalisten zelfcensuur toe.¹⁰⁶

¹⁰³ United Nations General Assembly, 'Situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' (A/57/850, 23 juli 2003), blz. 13; United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' (S/2003/1212, 30 december 2003), blz. 12.

¹⁰⁴ Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 12.

¹⁰⁵ U.S. Department of State, 'Country reports on human rights practices 2003: Afghanistan' (Washington, 25 februari 2004), blz. 9.

¹⁰⁶ Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 12.

De situatie buiten de hoofdstad Kaboel lijkt slechter te zijn dan in de hoofdstad zelf. Medewerkers van door de overheid uitgegeven publicaties zeggen te zijn bedreigd door lokale krijgsheren, terwijl onafhankelijke publicaties door de lokale overheden aan censuur zijn onderworpen. De meeste publicaties zijn verbonden aan lokale krijgsheren of groeperingen.¹⁰⁷

Ook radio- en televisiestations (voorzover aanwezig) zijn voornamelijk in handen van lokale machthebbers. Met name radio is een belangrijk medium voor (opiniërende) nieuwsverspreiding gezien het grote aantal analfabeten in Afghanistan.¹⁰⁸

In 2003 werd door president Karzai een commissie ingesteld die tot taak heeft journalisten in de uitoefening van hun beroep te beschermen.¹⁰⁹

Kort na de afloop van de Loya Jirga op 4 januari 2004 rezen er onenigheden tussen de liberale en conservatieve krachten in Afghanistan over de vraag of het televisiestation van Kaboel oude opnamen van een ongesluierde populaire Afghaanse zangeres uit de jaren zeventig en tachtig mocht uitzenden. Het televisiestation van Kaboel zond de opnamen op 13 januari 2004 uit met toestemming van de minister voor Informatie en Cultuur, Sayeed Makdoom Raheen. Raheen had kort daarvoor het hoofd van het televisiestation vervangen door een van zijn bondgenoten. Hij verantwoordde zijn beslissing door te stellen dat mannen en vrouwen onder de nieuwe grondwet gelijke rechten genieten. De volgende dag protesteerde het Hooggerechtshof tegen het opheffen van de door dit gerechtshof zelf ingestelde ban op zingende vrouwen op de staatstelevisie. De plaatsvervangende opperrechter Fazl Ahmad Manawi voegde daaraan toe dat de ban gerechtvaardigd was, omdat de grondwet duidelijk aangeeft dat geen enkele wet tegengesteld kan zijn aan het geloof en de bepalingen van de islam. Het televisiestation van Kaboel stelde daarop opnieuw een ban op zangeressen in. De regering bepaalde vervolgens echter dat het televisiestation was toegestaan beelden van zangeressen uit te zenden.¹¹⁰

In de provincie Nangarhar is het korte tijd verboden geweest televisiebeelden van vrouwen uit te zenden. Het verbod is onlangs weer opgeheven.¹¹¹

¹⁰⁷ US Department of State, 'Country reports on human rights practices 2003: Afghanistan' (Washington, 25 februari 2004), blz. 9.

¹⁰⁸ Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 60.

¹⁰⁹ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (januari 2004), blz. 5.

¹¹⁰ British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (januari 2004), blz. 5.

¹¹¹ AFP, 18 april 2004; Reuters, 22 april 2004.

In Herat lijken de lokale machthebbers onder leiding van krijgsheer Ismael Khan zich tot doel te hebben gesteld om iedere vorm van oppositie de kop in te drukken.¹¹² Overigens heeft Herat, naast Kaboel en Mazar-i-Sharif, een speciaal, onafhankelijk radiostation voor vrouwen.¹¹³ Optredens voor radio en televisie van zingende vrouwen zijn in Herat verboden.¹¹⁴

Eind maart 2004 heeft president Karzai de nieuwe Perswet getekend. De wet bepaalt onder andere dat de staat journalisten toegang moet geven tot informatie betreffende overheidsaangelegenheden. Voorts is een verbodsbepaling opgenomen ten aanzien van zaken die beledigend zijn voor de islam of andere godsdiensten. De wet is nog niet in werking getreden.¹¹⁵

3.3.2 Vrijheid van vereniging en vergadering

Op dit moment zijn in Afghanistan tussen de 100 en 150 groeperingen politiek actief, die ambities hebben deel te nemen aan het democratiseringsproces. De groeperingen vertegenwoordigen een breed scala aan meningen en motivaties. De groeperingen zijn grofweg in te delen in vier groepen; de oude mudjahedin-partijen, de voormalige communisten, de monarchisten en de nieuwe democratische groeperingen. Voor een overzicht van de oude mudjahedin-partijen zie bijlage II.

De terugkeer van vertegenwoordigers uit de communistische periode heeft de nodige ophef veroorzaakt. Het betreft met name Parchami's¹¹⁶ verenigd in de

¹¹² United Nations General Assembly, 'Situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' (A/57/850, 23 juli 2003), blz. 14.

¹¹³ Irin, 10 november 2003; UNAMA persbriefing, 30 oktober 2003.

¹¹⁴ AFP, 22 januari 2004.

¹¹⁵ UNAMA persbriefing, 1 april 2004.

¹¹⁶ In 1967 was een scheiding der geesten binnen de DVPA ontstaan. De scheiding leidde tot een tweedeling van de partij in een Khalq-factie, onder leiding van Nur Muhammad Taraki, en een Parcham-factie, onder leiding van Babrak Karmal. Deze facties, die genoemd waren naar hun respectievelijke partijbladen – Khalq ('de massa') en Parcham ('de vlag') – verschilden van mening over de wijze waarop Afghanistan tot het communisme diende te worden 'bekeerd'.

De tegenstelling tussen de Khalq- en Parcham-factie was grotendeels terug te voeren op verschillende machtsbases. De Khalq-factie rekruteerde haar leden voornamelijk onder Pashtuns met een traditionele stamachtergrond die pas kort daarvoor toegang hadden gekregen tot het hoger onderwijs. De aanhangers van de Parcham-factie waren veelal afkomstig uit de Dari-sprekende stedelijke elite en hadden een gemengde etnische achtergrond. Een bemiddelingspoging van de Sovjet-Unie leidde in maart 1977 tot een openlijke verzoening van beide facties. Dit kon echter niet verhinderen dat de tegenstelling tussen de Khalq- en Parcham-facties gedurende het gehele communistische bewind in Afghanistan keer op keer de kop opstak.

National United Party (NUP) onder leiding van voormalig generaal Ulumi (die overigens de Nederlandse nationaliteit bezit).

Alhoewel de voormalige koning Zahir Shah heeft aangegeven niet voor invoering van de monarchie te zijn, zijn er diverse partijen die de herinvoering van de monarchie voorstaan. Het betreft zowel familieleden van Zahir Shah als buitenstaanders. In 2003 presenteerde een groep onder leiding van Sultan Mahmoud Ghazni, een neef van de koning, de *National Unity Movement for Afghanistan* (NUMA).

Momenteel zijn verschillende democratische allianties actief. Een ervan is het uit een veertigtal politieke en maatschappelijke groeperingen samengestelde *National Democratic Front of Afghanistan* (NDFa). De groeperingen worden organisatorisch gesteund door het aan de Amerikaanse Democratische Partij gelieerde *National Democratic Institute*. Het platform heeft een progressieve agenda, met als voornaamste punten: gelijke rechten voor man en vrouw, scheiding tussen militaire en civiele macht, vrijheid van meningsuiting en religie, een campagne tegen drugs en terrorisme en het creëren van een tribunaal voor oorlogsmisdaden in Afghanistan.

Nog nauwelijks politiek georganiseerd zijn de Pashtuns uit het zuiden, waaronder voormalige Taliban. De relatieve ondervertegenwoordiging van Pashtuns in de huidige regering draagt bij aan een gevoel van uitsluiting en als gevolg daarvan een gebrek aan vertrouwen in het democratiseringsproces dat nu gaande is. De extremere uitingen daarvan zijn te zien in de hergroeperingen van de Taliban. Enige uitzondering op de politieke afzondering vormt de in Pakistan heropgerichte *Khuddam ul-Forqan* onder leiding van Amin Mudjadeddi, waarin ook enkele onderministers uit het Talibantijdperk zitting hebben. Voorts is Ishaq Gailani steun aan het verzamelen in het zuiden.

Tot nu toe hebben 28 politieke partijen een verzoek tot registratie ingediend bij het ministerie van Justitie en zijn vijf daarvan inmiddels officieel geregistreerd waardoor zij kunnen deelnemen aan de aanstaande verkiezingen (zie bijlage IV).

In de verslagperiode heeft een aantal demonstraties plaatsgevonden.

Op 12 november 2003 protesteerden zo'n duizend studenten in Mazar-i-Sharif tegen de conceptgrondwet vanwege met name discriminatie tegen etnische minderheden en vanwege de keuze voor een presidentieel systeem in de grondwet. De studenten waren voornamelijk jeugdleden van *Junbish-i-Melli*, *Jamiat-i-Islami* en *Hezb-i-Wahdat*.¹¹⁷ Op 18 november 2003 protesteerden studenten in Kaboel tegen de conceptgrondwet. Hier ging het om het voorstel in de concepttekst om het kosteloze universitaire onderwijs af te schaffen. Ook een tweede demonstratie van

¹¹⁷

Reuters, 12 november 2003.

studenten in Mazar-i-Sharif op 20 november 2003 had dit voorstel tot onderwerp.¹¹⁸

Demonstraties van ontslagen defensiepersoneel in Kaboel op 23 november 2003 leidden tot ten minste vier gewonden en wellicht één dode, toen soldaten het vuur openden op demonstranten die het ministerie van Defensie wilden binnengaan. De demonstranten eisten uitbetaling van achterstallig loon.¹¹⁹

Een groep van 200 Afghanen, meest aanhangers van Dostum, protesteerde op 14 april 2004 tegen de door president Karzai aangekondigde amnestie voor reguliere Talibanstrijders.¹²⁰

3.3.3 Vrijheid van godsdienst en overtuiging

Sinds de val van het Talibanbewind is vooruitgang geboekt op het gebied van vrijheid van godsdienst en overtuiging. In de nieuwe grondwet wordt de islam benoemd als staatsgeloof en aangemerkt als de 'heilige religie', maar het praktiseren van andere religies is formeel niet verboden.

Onder het gewoonterecht en sharia zijn atheïsme, blasfemie en afvalligheid¹²¹ niet geaccepteerd en kunnen leiden tot het opleggen van de doodstraf. Er zijn in de verslagperiode geen veroordelingen tot de doodstraf bekend wegens atheïsme, blasfemie of afvalligheid.

Er leven ongeveer 3500 hindoes en sikhs in Afghanistan, waarvan het merendeel in de steden Kaboel, Ghazni en Kandahar en in de provincies Helmand en Nangahar. Tot 1992 konden zij hun religie vrij uitoefenen. Tijdens de mudjahedinperiode en het Talibanregime werden veel tempels vernietigd of gebruikt als militaire bases. Net als andere minderheden heeft de gemeenschap nog altijd te lijden van de rigoureuze en minder tolerante toepassing van de islamitische waarden van de zijde van zowel de overheid als de verschillende facties. Zij zijn nog altijd slachtoffer van verschillende vormen van intimidatie op publieke plaatsen en zij durven hun kinderen niet naar publieke scholen te sturen uit angst dat zij vervolgd of belachelijk gemaakt zullen worden. Sommige hindoes en sikhs die zijn teruggekeerd vanuit India, hebben aangegeven dat zij niet in staat waren hun door anderen toegeëigende land terug te verkrijgen.¹²²

¹¹⁸ RFE/RL Newline, 19 november 2003; Reuters, 20 november 2003.

¹¹⁹ Reuters, 23 november 2003; IRIN, 23 november 2003; RFE/RL Newline, 24 november 2003.

¹²⁰ AFP, 15 april 2004.

¹²¹ Geloofsverzaking, ontrouw aan, afval van het godsdienstige geloof dat men tot dusver beleden heeft.

¹²² Foundation for Culture and Civil Society, 'Hindus and Sikhs in Kabul – a fact sheet' (6 september 2003), UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 38.

3.3.4 Bewegingsvrijheid en documenten

Documenten

Afghanen dienen in het bezit te zijn van een identiteitskaart, genaamd *taskera*. De procedure voor het aanvragen van een *taskera* is niet helemaal duidelijk. *Taskera's* worden verstrekt door de statistiekafdeling van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Deze afdeling verstrekt de *taskera* nadat op districtsniveau de identiteit van de aanvrager is vastgesteld. De identiteitsvaststelling geschiedt door de lokale politie. Het is niet bekend hoe lang de procedure duurt.

De procedure voor het aanvragen van een paspoort is als volgt. De aanvrager dient eerst schriftelijk toestemming te vragen aan het hoofd van de paspoortafdeling van het ministerie van Binnenlandse Zaken voor de aanvraag van een paspoort. Indien hij toestemming verkrijgt, wordt zijn schriftelijke aanvraag voorzien van een handtekening van het hoofd van de paspoortafdeling. Vervolgens dient de aanvrager een uitgebreid aanvraagformulier in te vullen, dat hij samen met enkele foto's en een kopie van zijn *taskera* moet indienen. De paspoortafdeling beoordeelt vervolgens de aanvraag en onderzoekt of de persoon een strafblad heeft en of hij iemand geld schuldig is. Indien dit niet het geval is, wordt een paspoort verstrekt. De procedure duurt ongeveer twee dagen en is voor mannen en vrouwen hetzelfde.

In paspoorten en *taskera's* staat geen einddatum vermeld. Beide documenten zijn dus in principe onbeperkt geldig. De paspoortafdeling heeft aan de Afghaanse regering voorgesteld dit in de nabije toekomst te veranderen.

Corruptie bij het verkrijgen van documenten (waaronder reis- en identiteitsdocumenten) is in Afghanistan wijdverbreid. Documenten kunnen in de praktijk op niet reguliere wijze worden verkregen. Geboorteakten, overlijdensakten, huwelijksakten, identiteitskaarten, paspoorten, arrestatiebevelen, schooldiploma's, enzovoort, zijn vrij eenvoudig en tegen relatief lage prijzen te koop in Afghanistan, maar ook op de zwarte markt van Peshawar in Pakistan.

Veel valse Afghaanse documenten zijn, ook na gedegen onderzoek door Afghaanse deskundigen, niet van authentieke documenten te onderscheiden. Afghaanse documenten hebben derhalve slechts een zeer beperkte waarde bij het vaststellen van de identiteit van een Afghaanse asielzoeker.

Bewegingsvrijheid

Afghaanse burgers hebben het recht om vrij te reizen binnen en buiten Afghanistan, zij het dat voor vrouwen en meisjes restricties gelden. Reizigers tussen de grote steden in Afghanistan melden dat afpersing, roof en gewelddadigheden regelmatig voorkomen, in de meeste gevallen door gewapende eenheden. Chauffeurs van vrachtwagens, bussen en taxi's worden bij al dan niet

officiële (militaire) controlepunten gedwongen 'belasting' te betalen ten behoeve van de lokale milities, waarbij lokale etnische minderheden vaak meer moeten betalen dan anderen. Personen die weigeren te betalen, lopen het risico uit hun auto's getrokken te worden, te worden geslagen of gearresteerd.¹²³

In geheel Afghanistan bevinden zich naar schatting van de VN nog 5 tot 7 miljoen landmijnen en meer dan 750.000 stuks niet-geëxplodeerde munitie, waarvan het merendeel afkomstig is uit de periode van de Sovjet-bezetting. Ondanks dat veel mijnevelden in kaart zijn gebracht, vallen er nog dagelijks slachtoffers. Tot dusver zouden naar schattingen van de VN ten minste 400.000 personen zijn gedood of verwond door landmijnen.¹²⁴

Een aparte categorie niet-geëxplodeerde munitie vormen de clusterbommen die door coalitie-eenheden in de strijd tegen de Taliban en Al Qaida boven Afghanistan zijn afgeworpen. Volgens het ICRC zijn er tot en met november 2002 ten minste 127 burgerdoden gevallen als gevolg van niet-geëxplodeerde onderdelen van clusterbommen. Niet-geëxplodeerde clusterbom-onderdelen blijven burgers doden en vormen een gevaar voor de burgerbevolking.

De bewegingsvrijheid van vrouwen en meisjes wordt door diverse oorzaken beperkt. Zo wordt hun bewegingsvrijheid, zeker buiten de grote steden, met name beperkt door het gebrek aan veiligheid.¹²⁵

Eind 2003 heeft de president van het Hooggerechtshof Shinwari uitgesproken dat vrouwen binnenslands niet langer dan drie dagen zonder *mahram*¹²⁶ mogen reizen. En wanneer een vrouw naar het buitenland gaat, kan dat alleen onder begeleiding van een *mahram*. Overigens komt het beperkt voor dat (alleenstaande) vrouwen vrijelijk en onbegeleid het land in- en uitreizen. Het betreft dan bijvoorbeeld vrouwen wier maatschappelijke status het hen mogelijk maakt te reizen. Om in het kader van de aanstaande verkiezingen alle vrouwen die kiesgerechtigd zijn te kunnen bereiken en informeren, is het van groot belang dat voldoende Afghaanse vrouwen worden gevonden die in staat zijn zonder mannelijke begeleiding te reizen.¹²⁷

¹²³ UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 18; Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 38-41; U.S. Department of State, 'Country reports on human rights practices 2002: Afghanistan' (Washington, 31 maart 2003), blz. 10 en Human Rights Watch, 'World report 2003: Asia: Afghanistan', www.hrw.org, geraadpleegd op 5 februari 2003.

¹²⁴ Voor een overzicht van in kaart gebrachte gebieden waar mijnen liggen zie bijlage II van het algemeen ambtsbericht Afghanistan van 10 april 2003 met kenmerk DPV/AM-798647.

¹²⁵ Zie paragraf 3.4.4.

¹²⁶ Echtgenoot of mannelijk familielid met wie geen (huwelijks)relatie kan worden aangegaan.

¹²⁷ United Nations Economic and Social Council, 'The situation of women and girls in Afghanistan' (E/CN.6/2004/5), 19 december 2003.

Tevens heeft Shinwari aangegeven dat vrouwen mogen werken voor internationale non-gouvernementele organisaties (ngo's), maar alleen met inachtneming van de islamitische kledingvoorschriften. Eerder nog had de Afghaanse Raad van Ulama's uitgesproken dat vrouwen in het geheel niet mochten werken voor internationale ngo's.¹²⁸

Kledingvoorschriften voor vrouwen worden in sommige gevallen ook opgelegd door leden van de centrale overheid, door lokale gezagsdragers alsook door familieleden.¹²⁹

3.3.5 Rechtsgang

Het rechtssysteem in Afghanistan kent vele tekortkomingen. De mogelijkheden en de middelen van het politieapparaat om verdachten van misdrijven te arresteren zijn beperkter geworden ten opzichte van voorgaande regimes. Daarnaast is de capaciteit van het rechtssysteem beperkt, daar er onvoldoende opgeleide rechters zijn. Ook zijn veel gerechtshoven tijdens gewapende conflicten vernietigd of geplunderd. Het rechtssysteem varieert van gebied tot gebied en wordt sterk beïnvloed door de lokale autoriteiten.¹³⁰

Afghanistan kent twee soorten rechtbanken: de algemene rechtbanken en de speciale rechtbanken. De algemene rechtbanken kennen een indeling naar provincie en district. Het Hooggerechtshof bestaat uit een aantal afdelingen, waaronder strafrecht, civiel en publiek recht, handelsrecht en recht met betrekking tot de openbare orde. Binnen de provinciale rechtbanken zijn twee categorieën te onderscheiden. De belangrijkste provinciale rechtbanken bevinden zich in Kaboel, Herat, Kandahar, Nangahar en Balkh en kennen een indeling naar strafrecht, civiel en publiek recht, handelsrecht, recht met betrekking tot de openbare orde en verkeersrecht. De overige provinciale rechtbanken bestaan uit dezelfde afdelingen, met uitzondering van het verkeersrecht. Ten slotte kent ieder district en iedere stadszone een rechtbank van eerste aanleg. Kaboel heeft zestien rechtbanken van eerste aanleg. Deze rechtbanken hebben alleen jurisdictie binnen hun zone.¹³¹

Een apart systeem van speciale rechtbanken (familie- en kinderrechtbanken) is voorzien. Vanaf mei 2002 is in Kaboel een kinderrechtbank operationeel, waarvan

¹²⁸ RFE/RL Newslines Vol. 7, No. 177, Part III, 17 september 2003.

¹²⁹ Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz.84.

¹³⁰ Amnesty International, 'Afghanistan: Re-establishing the rule of law' (14 augustus 2003), blz. 1, 2; U.S. Department of State, 'Country reports on human rights practices 2002: Afghanistan' (Washington, 31 maart 2003), blz. 5.

¹³¹ Amnesty International, 'Afghanistan: Re-establishing the rule of law' (14 augustus 2003), blz. 6-8; International Crisis Group (ICG), 'Afghanistan: judicial reform and transitional justice' (28 januari 2003), blz. 9.

de jurisdictie beperkt is tot Kaboel. Onlangs is door het ministerie van Justitie een begin gemaakt met de herziening van de jeugd-strafrechtpleging. Dit is nodig om de nationale wetgeving op dit punt in overeenstemming te brengen met internationale maatstaven zoals het Verdrag van de rechten van het kind.¹³² Er is nog geen familierechtbank. De internationale gemeenschap dringt aan op snelle hervorming van het personen- en familierecht, omdat veel wetgeving – in het bijzonder de wetgeving inzake huwelijksbeëindiging – discriminerend is jegens vrouwen.¹³³

Volgens de nieuwe grondwet behoort de *loy saranwal* (openbare aanklager) tot de uitvoerende macht. In de overige wetgeving is bepaald dat de *loy saranwal* de ‘persoon van de minister van Justitie’ is. In 1981 werd door de toenmalige regering echter een apart bureau van de openbare aanklager opgericht. Dit systeem is overgenomen door de huidige overgangsregering. Het bureau van de openbare aanklager wordt, gelijk alle andere veiligheidsorganen van de overgangsregering, momenteel gedomineerd door leden van de Shura-i-Nazar.¹³⁴ De Shura-i-Nazar heeft in Kaboel de volledige controle over het thans bestaande rechtsapparaat.¹³⁵

Er zijn sterke indicaties dat de benoeming van personen binnen het juridische systeem wordt beïnvloed door politieke manipulatie en vooroordelen, alsook door druk van gewapende groepen. Als gevolg daarvan zijn veel rechters niet gekwalificeerd voor het uitoefenen van hun functie. De meesten van hen hebben een minimale opleiding gevolgd in het islamitische recht en geen enkele opleiding in het Afghaanse of het internationaal gangbare recht. Daarnaast is tot dusver geen enkele vrouw benoemd.¹³⁶

De rechtsgang in Afghanistan wordt gehinderd door bedreigingen en intimidatie van rechters door gewapende groepen, interventies door (lokale) machthebbers en druk die door familieleden van rechters wordt uitgeoefend. Daarnaast is op grote schaal sprake van corruptie onder rechters en openbare aanklagers.¹³⁷

¹³² UNAMA persbriefing, 14 maart 2004.

¹³³ Amnesty International, ‘Afghanistan: Re-establishing the rule of law’ (14 augustus 2003), blz. 7; International Crisis Group (ICG), ‘Afghanistan: judicial reform and transitional justice’ (28 januari 2003), blz. 9.

¹³⁴ De Shura-i-Nazar is de militaire vleugel van Rabbani’s Jamiat-i-Islami en bestaat overwegend uit Tadzjicken uit de Pansjir-vallei. Leden van de Shura-i-Nazar zijn momenteel zeer sterk vertegenwoordigd in de Afghaanse overheid.

¹³⁵ International Crisis Group (ICG), ‘Afghanistan: judicial reform and transitional justice’ (28 januari 2003), blz. 9.

¹³⁶ Amnesty International, ‘Afghanistan: Re-establishing the rule of law’ (14 augustus 2003), blz. 12, 14, 15.

¹³⁷ Amnesty International, ‘Afghanistan: Re-establishing the rule of law’ (14 augustus 2003), blz. 17-20; International Crisis Group (ICG), ‘Peacebuilding in Afghanistan’ (september 2003).

Hoewel het recht op een eerlijk proces is vastgelegd in de thans geldende Afghaanse wetgeving, ontberen vele verdachten in Afghanistan het recht op een eerlijk proces. Zowel voorafgaand aan als tijdens rechtszaken worden de rechten van verdachten veelvuldig geschonden. Zo worden verdachten onder meer na arrestatie niet snel voor een rechter geleid, kunnen zij het recht om hun detentie aan te vechten zelden uitoefenen en hebben zij geen toegang tot rechtsbijstand. Tijdens de rechtszitting wordt er niet altijd vanuit gegaan dat een verdachte onschuldig is totdat het tegendeel is bewezen. Ook hebben verdachten niet altijd het recht getuigen op te roepen en te horen, wordt bewijs aangevoerd dat onder dwang (bijvoorbeeld door foltering) van de verdachte is verkregen en beschikken verdachten niet over dezelfde informatie als hun aanklager. Bovendien vinden veel rechtszaken achter gesloten deuren plaats, waardoor niet duidelijk is of de rechtsgang zich op een eerlijke manier heeft voltrokken.¹³⁸

3.3.6 Arrestaties en detenties

Volgens de geldende Afghaanse Wet van gevangenis en huizen van bewaring zou iedere provinciehoofdstad moeten beschikken over een gevangenis en een huis van bewaring. Alle districten zouden moeten beschikken over een huis van bewaring. Huizen van bewaring vallen onder de jurisdictie van de politie, die ressorteert onder het ministerie van Binnenlandse Zaken. Gevangenis vallen onder de jurisdictie van het ministerie van Justitie. Veel gevangenis in Afghanistan zijn echter tijdens de 23 jaar durende burgeroorlog verwoest¹³⁹ of in slechte conditie. Als gevolg daarvan worden gevangenen in tijdelijke huisvesting of samen met verdachten die nog in afwachting van hun proces zijn opgesloten. Veel gevangenis zijn overbevolkt, mede omdat veel arrestanten nog wachten op hun rechtszaak.¹⁴⁰

De omstandigheden in de gevangenis zijn slecht. Alhoewel veel gevangenis over binnenplaatsen beschikken waar gevangenen een groot deel van de dag mogen doorbrengen, zijn er ook gevangenis (Kandahar, Mazar-i-Sharif, Kaboel, Herat) waar gevangenen nauwelijks of niet buiten komen. Daarnaast zijn de sanitaire omstandigheden in veel gevangenis ver beneden aanvaardbaar niveau. In veel gevangenis zijn geen of te weinig toiletten en

¹³⁸ Amnesty International, 'Afghanistan: Re-establishing the rule of law' (14 augustus 2003), blz. 23-30.

¹³⁹ Volgens Generaal Abdul Salam Bakhshy, hoofd van het gevangenisstelsel in Afghanistan, zouden ten minste zeven van de 32 provinciale gevangenis compleet zijn vernietigd (Amnesty International, 'Afghanistan. Crumbling prison system desperately in need of repair', www.web.amnesty.org, geraadpleegd op 10 juli 2003).

¹⁴⁰ Amnesty International, 'Afghanistan. Crumbling prison system desperately in need of repair', www.web.amnesty.org, geraadpleegd op 10 juli 2003.

klagen gevangenen – zowel mannen als vrouwen – over de toegang tot de toiletten, vooral 's nachts.

In de meeste gevangenissen wordt te weinig voedsel verstrekt, waardoor gevangenen aan ondervoeding lijden. Gedetineerden die geen bezoek ontvangen van familie of vrienden, zijn voor hun voedsel afhankelijk van de bereidheid van medegevangenen eten te delen. Volgens een richtlijn van de centrale overheid, dienen gedetineerden te worden gevoed conform de militaire rantsoenering, te weten 40 afghani per gevangene per dag. In de praktijk is de toewijzing per gevangene 20 afghani per dag.¹⁴¹ Het geleverde voedsel is zowel bedoeld voor de gevangenen als het personeel. In de gevangenis van Kaboel, Welayat, moeten gevangenen betalen voor heet water, voor thee en voor brood, eieren en andere primaire levensbehoeften, hetgeen in strijd is met internationale standaarden. In veel gevangenissen is weliswaar een ziekenboeg aanwezig, maar zijn er geen medische voorzieningen voorhanden, zelfs geen basismedicijnen. Vanwege het gebrek aan medische voorzieningen en voedsel komen regelmatig ziektes voor in gevangenissen.¹⁴²

Als gevolg van de zeer bescheiden vooruitgang op het gebied van hervorming van het gevangenisstelsel houden sommige gevangenissen nu registers bij van gedetineerden. In Kaboel worden jeugdige delinquenten, in leeftijd variërend van 7 tot 18 jaar, thans niet meer samen met volwassenen gevangen gezet.

In sommige gevangenissen komt foltering en mishandeling van gevangenen voor. Zo zouden nieuwe gevangenen in de Welayat-gevangenis in Kaboel zijn geslagen, evenals vrouwen in de vrouwengevangenis van Kaboel. Daarnaast worden in verschillende gevangenissen door het hele land gevangenen geboeid door middel van ijzeren ringen rond de benen, die met elkaar verbonden zijn door een ijzeren staaf. Ook zouden vrouwen in diverse gevangenissen, waaronder de Welayat-gevangenis in Kaboel, de gevangenis van Herat en de gevangenis van Mazar-i-Sharif, seksueel zijn misbruikt door hun bewakers of door politieagenten die vrij de gevangenissen kunnen in- en uitlopen.¹⁴³

Ook komt het voor dat personen onrechtmatig gevangen gehouden worden nadat zij hun straf hebben uitgezeten. Daarnaast worden personen gevangen gehouden

¹⁴¹ In de meeste gevangenissen bestaat het ontbijt uit brood, thee en suiker, de lunch uit rijst en het avondeten uit rijst met groentes. In veel gevangenissen wordt twee keer per week vlees geserveerd (Amnesty International, 'Afghanistan. Crumbling prison system desperately in need of repair', www.web.amnesty.org, geraadpleegd op 10 juli 2003); IRIN, 'Profile of a provincial jail', 11 december 2003.

¹⁴² De meest voorkomende ziektes zijn tyfus, malaria, bronchitis, nierproblemen, huidziektes, koorts, hoofdpijnen, tuberculose, diarree en influenza (Amnesty International, 'Afghanistan. Crumbling prison system desperately in need of repair', www.web.amnesty.org, geraadpleegd op 10 juli 2003).

¹⁴³ Amnesty International, 'Afghanistan. Crumbling prison system desperately in need of repair', www.web.amnesty.org, geraadpleegd op 10 juli 2003.

door staatsorganen zonder dat duidelijk is op grond van welke rechtsmacht dit gebeurt. Het betreft de veiligheidsdienst NDS, het ministerie van Binnenlandse Zaken en het ministerie van Defensie. De NDS zou zich daarbij tevens bedienen van foltering om verdachten tot bekentenissen te dwingen. Voorts worden personen gevangen gehouden door niet-statelijke actoren zoals lokale krijgsheren. Uit de berichtgeving blijkt dat daarbij op grote schaal wordt gefolterd.¹⁴⁴ De AIHRC heeft eind 2003 een eerste inventarisatie gemaakt van met name gevangenen in gebruik bij krijgsheren.¹⁴⁵

Formeel is de politie verantwoordelijk voor gearresteerden tijdens de eerste 72 uur van hun arrest. Na 72 uur zouden de gearresteerden voor een rechter moeten verschijnen, waarna zij onder de verantwoordelijkheid van het gevangenisstelsel komen te vallen. In de praktijk lopen deze verantwoordelijkheden door elkaar, mede omdat het personeel zelf door onvoldoende training niet op de hoogte is van de regelgeving hieromtrent.¹⁴⁶

Willekeurige arrestaties en detenties komen in Afghanistan geregeld voor en personen verblijven geregeld voor kortere of langere tijd in politiecellen of gevangenen zonder te worden voorgeleid. Vrijlating volgt in de regel pas nadat losgeld is betaald.¹⁴⁷

3.3.7 Foltering, mishandeling en bedreiging

Volgens artikel 275 van het wetboek van strafrecht van 1976 is foltering een misdrijf. Niettemin vinden er in politiecellen en gevangenen mishandelingen en folteringen plaats.¹⁴⁸ Foltering en mishandeling geschieden door zowel politiekorpsen als de veiligheidsdienst NDS in het gehele land.

Daarnaast maken leden van lokale milities zich in veel gebieden in Afghanistan schuldig aan mishandeling en foltering. Ook wijdverbreid is de praktijk van ontvoering, aanranding en verkrachting van meisjes en vrouwen.¹⁴⁹

¹⁴⁴ Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 20; Amnesty International, 'Afghanistan. Crumbling prison system desperately in need of repair', www.web.amnesty.org, geraadpleegd op 10 juli 2003.

¹⁴⁵ Afghan News, 29 november 2003.

¹⁴⁶ Amnesty International, 'Afghanistan. Crumbling prison system desperately in need of repair', www.web.amnesty.org, geraadpleegd op 10 juli 2003.

¹⁴⁷ Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 20-24.

¹⁴⁸ Zie paragraaf 3.3.6.

¹⁴⁹ Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 24; United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' (S/2003/1212) (30 december 2003), blz. 12; US Department of State, 'Country Reports on Human Rights Practices 2003: Afghanistan' (Washington 25 februari 2004), blz. 14.

De ontvoeringen vinden meestal plaats op klaarlichte dag, de aanrandingen en verkrachtingen 's avonds of 's nachts tijdens gewapende overvallen op huizen.

In de provincie Laghman werden vrouwen in hun huizen verkracht door soldaten van de commandant van een legerbasis. In de provincie Ghazni werden vooral in de gebieden onder het gezag van Hezb-i-Wahdat vrouwen en meisjes slachtoffer van ontvoeringen en verkrachtingen. De vrouwen en meisjes kunnen soms door de familie tegen een aanzienlijk bedrag worden teruggekocht. In het Paghmandistrict in de provincie Kaboel vonden talloze verkrachtingen van vrouwen en meisjes plaats gedurende gewapende overvallen op huizen.¹⁵⁰

Vrouwen en meisjes waarvan bekend is dat zij slachtoffer zijn van seksueel geweld, hebben een bijzonder kwetsbare positie in de Afghaanse samenleving. Dit kan zich in bepaalde gevallen ook uitstrekken tot de familie van het slachtoffer.

In delen van Afghanistan plegen vrouwen, die slachtoffer zijn van gedwongen huwelijken en huiselijk geweld, zelfmoord door verbranding. Berichten daarover kwamen met name uit Herat, waar zich dit volgens AIHRC 56 maal voordeed.¹⁵¹

Ook jongens kunnen slachtoffer worden van seksueel geweld. Soms worden zij ook ontvoerd of gedwongen dienst te nemen bij hun aanrander.¹⁵²

Plunderingen en afpersingspraktijken komen in geheel Afghanistan voor. Lokale commandanten dwingen de bevolking een (financiële) bijdrage af te staan voor de instandhouding van hun milities. Het komt ook voor dat milities huizen van burgers plunderen. Voorts zijn er berichten dat lokale commandanten hun voormalige militieleden afpersen nadat die in het kader van het DDR-programma geld hebben ontvangen voor hun ingeleverde wapens.¹⁵³

Ook leden van de politie en het leger maken zich schuldig aan plundering en beroving van burgers. Met name West-Kaboel staat als zeer gevaarlijk bekend en is berucht vanwege berovingen door politiemannen en soldaten vanuit het aangrenzende Paghmandistrict. Ook in Paghman zelf komen plunderingen en berovingen door soldaten en/of politiemensen voor, evenals in Ghazni, Nangarhar en Logar.¹⁵⁴

¹⁵⁰ Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 25-28.

¹⁵¹ Reuters, 16 april 2004

¹⁵² Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 28-29.

¹⁵³ Reuters, 20 november 2003.

¹⁵⁴ Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 30-37.

Burgers kunnen ook slachtoffer worden van illegale beslaglegging op huizen en land door leiders van lokale milities. In 2003 deed dit zich onder meer voor in de provincies Nangarhar, Paktia en Wardak, alsmede in Kaboel.

Op 3 september 2003 werden in de wijk Sherpur in Kaboel door een honderdtal gewapende agenten de huizen vernield van dertig families. De families waren vantevoren niet gewaarschuwd voor de actie en de agenten gebruikten buitensporig veel geweld bij de ontruiming van de huizen, waardoor er gewonden vielen. De grond waarop de huizen waren gebouwd, is eigendom van het ministerie van Defensie en delen daarvan zouden zijn toegezegd aan leden van de overgangsregering, hoge militairen en hoge ambtenaren. President Karzai gelastte een onderzoek naar de gang van zaken in Sherpur. Inmiddels zijn zowel de burgemeester van Kaboel als de chef van politie in verband met gang van zaken in Sherpur uit hun functies ontheven.¹⁵⁵

Een belangrijk probleem waarmee terugkerende vluchtelingen en ontheemden geconfronteerd worden, vormen disputen over land waarbij regelmatig sprake is van bedreigingen en mishandelingen.¹⁵⁶

3.3.8 Verdwijningen

Er zijn geen gevallen bekend van recente, politiek gemotiveerde, verdwijningen. Wel is in heel Afghanistan sprake van ontvoeringen voor losgeld of als intimidatiemethode. Ook komen roofhuwelijken voor, waarbij vrouwen worden ontvoerd en gedwongen om te trouwen. De status van vrouwen in de Afghaanse samenleving maakt het moeilijk deze gevallen te onderzoeken.¹⁵⁷

Onder de voorgaande regimes zijn veel personen verdwenen, hetgeen nog altijd grote gevolgen heeft voor de achtergebleven familieleden. Een vrouw van wie de man wordt vermist mag volgens de thans gangbare interpretaties van de sharia opnieuw trouwen nadat haar echtgenoot vier jaar is vermist. Ook hebben verdwijningen nog altijd gevolgen voor erfenissen van land en bezit.

3.3.9 Buitengerechtelijke executies en moorden

In grote delen van de Afghaanse samenleving komen eerwraak en bloedwraak voor. Het gaat hierbij met name om de vergelding van de dood van een familielid (bloedwraak) en de verdediging van de eer van de (vrouwen van de) familie (eerwraak). Eerwraak en bloedwraak zijn uiterst complexe en eeuwenoude facetten van de Afghaanse cultuur. Het ontkomen aan eerwraak en bloedwraak

¹⁵⁵ United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' (S/2003/1212) (30 december 2003), blz. 12; RFE/RL Newline, 5 maart 2004.

¹⁵⁶ Zie paragraaf 4.1.3.

¹⁵⁷ UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 18.

hangt onder meer af van het vergrijp zelf, onder welke omstandigheden het vergrijp heeft plaatsgevonden en wie erbij betrokken waren. Vaak wordt bloedgeld betaald of worden dochters afgestaan aan de familie van het slachtoffer.

3.3.10 Doodstraf

De nieuwe grondwet en het wetboek van strafrecht van 1976 voorzien in het opleggen van de doodstraf. Voor uitvoering van de doodstraf is toestemming van de president vereist.

In februari 2004 zijn twee Afghanen ter dood veroordeeld voor de moord op de VN-medewerkster Goislard in november 2003.¹⁵⁸

Naar onlangs bekend is geworden is de doodstraf in de verslagperiode éénmaal ten uitvoer gebracht. In april 2004 heeft president Karzai het doodvonnis bekrachtigd dat was opgelegd aan de oorlogsmisdadiger Abdullah Shah (bijgenaamd Zardad's dog), een voormalige bondgenoot van de krijgsheren Sayyaf en Zardad.¹⁵⁹

3.4 Positie van specifieke groepen

Van de onderstaande groepen is bekend dat zij mogelijk slachtoffer kunnen worden van mensenrechtenschendingen.

3.4.1 Politieke opposanten

Personen die openlijk de macht van lokale machthebbers of de (lokale vertegenwoordigers van de) centrale regering binnen en buiten Kaboel bekritisieren of die gezien worden als een mogelijke bedreiging hiervan, hebben op zijn minst intimidatie te vrezen van de zijde van de desbetreffende lokale machthebber of de (lokale vertegenwoordigers van de) centrale regering.¹⁶⁰

Voorafgaand aan de verkiezingen van de gedelegeerden naar de CLJ heeft zich een aantal gevallen voorgedaan van intimidatie, bedreiging en willekeurige detentie. Ook tijdens en na afloop van de CLJ hebben sommige gedelegeerden te maken gehad met bedreigingen en aanvallen. De meeste aandacht kreeg de verwijdering uit de vergadering van een vrouwelijke gedelegeerde, nadat zij voormalige mudjahedinleiders had omschreven als 'criminelen' die niet zouden

¹⁵⁸ Reuters, 10 en 12 februari 2004.

¹⁵⁹ Zie hiervoor uitgebreid het algemeen ambtsbericht Afghanistan van april 2003, paragraaf 3.3.10.

¹⁶⁰ UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 35, 36.

moeten deelnemen aan de CLJ. Thans zijn tekenen van intimidatie zichtbaar in het proces rondom de aanstaande verkiezingen.¹⁶¹

3.4.2 Etnische groepen

Algemeen

In de nieuwe grondwet is in de bepalingen met betrekking tot nationaliteit een passage opgenomen ten aanzien van de erkenning van de etnische diversiteit van de Afghaanse samenleving.¹⁶²

In sommige delen van het land komt discriminatie op grond van etniciteit voor. Het treft voornamelijk groepen die door de gemeenschap met een specifieke politieke of militaire factie worden geïdentificeerd. Personen die van origine uit een gebied komen waar zij tot een etnische minderheid behoren of personen die terugkeren naar een dergelijk gebied lopen mogelijk het risico slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen. Zij lopen in sommige gebieden in Afghanistan het risico door lokale commandanten te worden afgeperst, mishandeld, gedetineerd, verkracht of zelfs vermoord.¹⁶³

Pashtuns

Vooral in het noorden en westen van Afghanistan waar Pashtuns een minderheid vormen, zijn zij in 2002 het slachtoffer geworden van moorden, foltering, seksueel geweld, ontvoeringen, plunderingen en afpersing door lokale krijgsheren en leden van in het noorden opererende facties als Junbish-i-Melli, Hezb-i-Wahdat en Jamiat-i-Islami.¹⁶⁴ Als gevolg daarvan zijn in 2002 naar schatting van de VN en ngo's tienduizenden Pashtuns vanuit het noorden en westen¹⁶⁵ gevlucht naar Zuid-Afghanistan, Iran en Pakistan.¹⁶⁶ Alhoewel sedertdien de situatie voor Pashtuns in sommige delen van het noorden en westen lijkt te zijn verbeterd, blijft de situatie van Pashtuns in de noordwestelijke provincies precair en lopen zij het risico

¹⁶¹ RFE/RL Newslines, 17 en 18 december 2003.

¹⁶² British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan monthly review' (december 2003), blz.3.

¹⁶³ UNHCR, Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations (Geneve, juli 2003), blz. 19, 36, 37.

¹⁶⁴ Zie: Human Rights Watch, 'Paying for the Taliban's crimes: abuses against ethnic Pashtuns in northern Afghanistan' (9 april 2002), Human Rights Watch briefing paper, 'On the precipice: insecurity in northern Afghanistan' (juni 2002).

¹⁶⁵ Het betreft de provincies Badghis, Balkh, Fariab, Jowzjan, Samangan en Sar-i-Pol.

¹⁶⁶ United Nations General Assembly, 'Situation of Human Rights in Afghanistan' (A/57/309, 13 augustus 2002), blz. 3, 9, 10; Human Rights Watch, 'Paying for the Taliban's crimes: abuses against ethnic Pashtuns in northern Afghanistan' (9 april 2002) en Human Rights Watch, 'All our hopes are crushed: violence and repression in Western Afghanistan' (november 2002).

slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen door lokale commandanten.¹⁶⁷

De Pashtuns zijn in de huidige regering getalsmatig ondervertegenwoordigd. Daarnaast is een deel van de Pashtun-bevolking teleurgesteld over het feit dat de voormalige koning Zahir Shah tijdens de Loya Jirga politiek buitenspel is gezet. Als gevolg daarvan steunen niet alle Pashtuns de overgangsregering.¹⁶⁸

Op initiatief van het ministerie van Vluchtelingenzaken en met steun van UNHCR is in 2003 een raad ingesteld bestaande uit ontheemde Pashtuns uit de noordelijke provincies. De commissie brengt onder andere de problemen met betrekking tot terugkeer voor deze groep Afghanen in kaart.¹⁶⁹

Hazara's

Hazara's zijn in het verleden vaak het slachtoffer geweest van discriminatie op zowel religieuze als raciale gronden. Tijdens het Talibanregime resulteerde dit in misstanden jegens de Hazara-bevolking in met name Centraal-Afghanistan.¹⁷⁰ Omdat de Hazara's een belangrijk aandeel hebben geleverd in de overwinning op de Taliban is de situatie van Hazara's in met name Kaboel verbeterd. De Hazara-bevolking is meer dan in het verleden vertegenwoordigd in de overheidsinstituties.

Tot begin 2003 kon de terugkeer van Hazara-vluchtelingen die tot de Akbari-factie van de Hezb-i-Wahdat behoren naar het Waras-district in de provincie Bamiyan problemen opleveren vanwege mensenrechtenschendingen die tijdens of na gevechten tussen aanhangers van de Khalili- en Akbari-facties werden begaan. Na interventie van UNAMA en het PRT in Bamiyan is een bestand bereikt tussen beide facties. Tot dusver heeft het bestand gehouden.

Hazara's die willen terugkeren naar de districten Kahmard, Panjab, Dai Kundi en Shahrstan in de provincies Bamiyan en Uruzgan en Daikundi lopen een risico slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen door lokale commandanten. In deze districten is sprake van een grote mate van wetteloosheid. Eind augustus 2003 leidde met name de veiligheidssituatie in het district Dai Kundi tot het vertrek van tientallen gezinnen.¹⁷¹

¹⁶⁷ UNHCR, Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations (Geneve, juli 2003), blz. 19, 36.

¹⁶⁸ De International Crisis Group (ICG) heeft een uitgebreid rapport over dit probleem uitgebracht. International Crisis Group (ICG), 'Afghanistan: the problem of Pashtun alienation' (Kaboel, Brussel, 5 augustus 2003).

¹⁶⁹ UNHCR News Stories, 27 oktober 2003.

¹⁷⁰ Zie paragraaf 3.3.9 van het algemeen ambtsbericht 'Situatie in Afghanistan' van 21 juni 2001 met kenmerk DPC/AM-704362.

¹⁷¹ IRIN, 22 september 2003.

Gujuren

In het noordoosten van de noordelijk gelegen provincie Takhar (met name in het Fakhar-district) lopen personen die tot de Guju-bevolking behoren risico slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen, zoals mishandeling, brandstichting, intimidaties en bedreigingen. Na de machtsovername door de Taliban werden Gujurgemeenschappen gehuisvest in door Pashtuns en Ismaëlieten bewoonde gebieden. Hun oorspronkelijke woongebieden zijn inmiddels ingenomen door andere bevolkingsgroepen. Gujuren ondervinden nog steeds gevolgen van de verdenking dat zij hebben samengewerkt met het Talibanregime. De provinciale autoriteiten hebben initiatieven ondernomen de veiligheidssituatie voor de Gujuren te verbeteren, tot dusver zonder succes.¹⁷²

Ismaëlieten

De Ismaëlieten zijn een afsplitsing van de sjiieten en worden door enkele radicale sjiietische groeperingen als niet-moslim beschouwd. Gedurende het Talibanbewind hebben zij zich aangesloten bij de Noordelijke Alliantie. Momenteel ondervinden Ismaëlieten veiligheidsproblemen in sommige delen van de provincie Bamiyan en wordt hen in delen van de provincies Wardak (de districten Beshud I en II) en Baghlan door lokale commandanten de toegang tot hun huizen en landerijen ontzegd.¹⁷³

Syeed

Personen die behoren tot de Syeed-bevolkingsgroep lopen in het Kamard district in de provincie Bamiyan het risico slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen zoals afpersing, mishandeling en intimidatie door Tadzjiekse of Tataarse lokale commandanten. De Syeed vormen een zeer kleine en gemarginaliseerde groep in het district.¹⁷⁴

Kuchis

Kuchis, het nomadenvolk in Afghanistan, worden in enkele delen van Afghanistan beschuldigd van het hebben onderhouden van contacten met de Taliban. In de districten Behsud I en II van de provincie Wardak wordt hen door lokale Hazara-commandanten de toegang tot graasgebieden ontzegd, waardoor zij niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien. In 2002 hebben verschillende

¹⁷² UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 19, 20, 37.

¹⁷³ UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 20, 37.

¹⁷⁴ UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 20, 37.

schermutselingen plaatsgevonden tussen Hazara's en Kuchis, waarbij ook een onbekend aantal (burger)doden zijn gevallen.¹⁷⁵

Overige etnische groepen

Er zijn geen aanwijzingen dat Tadzjieken, Oezbeken of Turkmene momenteel van regeringswege of anderszins te vrezen hebben voor geweld of intimidaties enkel op grond van hun etniciteit.

3.4.3 Journalisten

Journalisten die zich kritisch uitlaten over leden van de overgangsregering, het door de overgangsregering gevoerde beleid, lokale machthebbers en het door lokale machthebbers gevoerde beleid lopen het risico slachtoffer te worden van op zijn minst intimidatie.¹⁷⁶

3.4.4 Vrouwen

Vrouwen en meisjes in met name de steden in Afghanistan hebben geprofiteerd van het verdwijnen van de door de Taliban ingestelde restricties. Het is vrouwen formeel weer toegestaan onderwijs te volgen en te werken. Sommige vrouwen zijn er zelfs in geslaagd belangrijke bestuursposities te bemachtigen op zowel lokaal als centraal niveau. Vrouwen gaan werken bij instituties als de politie, zijn betrokken geweest bij de voorbereidingen van de nieuwe grondwet en zijn thans betrokken bij de voorbereidingen van de aanstaande verkiezingen.¹⁷⁷

De nieuwe grondwet bepaalt dat alle burgers van Afghanistan – zowel mannen als vrouwen – gelijk zijn.

Echter, vanwege de aanhoudende onveiligheid in het land en bedreigingen door lokale autoriteiten, lokale milities en fundamentalistische groeperingen blijven veel vrouwen vrezen voor hun veiligheid. Mede hierdoor blijven bijna alle vrouwen de vrijwel allesbedekkende *burqa* of *chadori* dragen. Om dezelfde reden worden meisjes ervan weerhouden onderwijs te volgen en hebben veel vrouwen door de beperkingen aan hun bewegingsvrijheid sterk verminderde toegang tot bijvoorbeeld gezondheidszorg en het openbare leven.¹⁷⁸

Ook worden vrouwen opgesloten in gevangnissen omdat zij hebben getracht te ontsnappen aan seksueel misbruik of gedwongen huwelijken of omdat hun man hen van overspel beticht.

¹⁷⁵ UNHCR, Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations (Geneve, juli 2003), blz. 20, 37.

¹⁷⁶ Zie ook paragraaf 3.3.1.

¹⁷⁷ United Nations Economic and Social Council, 'The situation of women and girls in Afghanistan' (E/CN.6/2004/5), (19 december 2003), blz. 7, 8; Reuters, 16 februari 2004.

¹⁷⁸ Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003), blz. 12-13, 73, 84.

Ondanks de bemoedigende ontwikkelingen voor vrouwen in Afghanistan, blijven discriminatie en conservatieve culturele gebruiken van tijd tot tijd leiden tot gewelddadigheden, waaronder eerwraak.

De volgende categorieën vrouwen lopen bij terugkeer naar Afghanistan risico slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen.

- Vrouwen die eerder getrouwd zijn geweest en nu alleenstaand (ongehuwd) zijn of een andere relatie hebben, lopen een risico op eerwraak of gevangenisstraf bij terugkeer.
- Alleenstaande vrouwen (d.w.z. vrouwen zonder 'extended family'-verbanden).¹⁷⁹
- Vrouwen die de geldende sociale zeden overschrijden of waaraan dergelijk gedrag wordt toegeschreven. Onder deze laatste categorie vallen onder meer Afgaanse vrouwen die met een buitenlander zijn getrouwd. (In het bijzonder geldt dit voor vrouwen die met niet-moslims zijn getrouwd, hetgeen als overtreding van de grondbeginselen van de islam wordt beschouwd.) Ook behoren tot deze categorie Afgaanse vrouwen die een westerse levensstijl hebben aangenomen die als overschrijding van de in Afghanistan geldende sociale zeden wordt aangemerkt en die zo fundamenteel onderdeel is van hun identiteit dat onderdrukking daarvan volgens UNHCR als vervolging kan worden aangemerkt.¹⁸⁰

3.4.5 Niet-moslims en bekeerlingen

Volgens de nieuwe grondwet is het praktiseren van andere religies formeel niet verboden.

Onder het gewoonterecht en de sharia zijn blasfemie en afvalligheid niet geaccepteerd en kunnen leiden tot het opleggen van de doodstraf.

Hindoes en sikhs lopen het risico slachtoffer te worden van verschillende vormen van intimidatie in het openbaar.¹⁸¹

3.4.6 Taliban

Algemeen wordt aangenomen dat de meeste reguliere manschappen van de Taliban inmiddels zijn teruggekeerd naar hun plaatsen van herkomst in Afghanistan danwel Pakistan. Vele honderden Talibanstrijders zijn in 2002 door de interimregering vrijgelaten, omdat zij geacht werden dienstplichtig te zijn geweest. Niettemin ondervinden sommige personen die gedurende het Talibanbewind overheidsfuncties hebben vervuld, discriminatie en bedreigingen.

¹⁷⁹ UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 35.

¹⁸⁰ Ibidem.

¹⁸¹ Zie ook paragraaf 3.3.3.

Het risico dat deze handelingen overgaan in mensenrechtenschending neemt toe naarmate de rang en invloed van de persoon in kwestie toenemen.¹⁸²

Onlangs heeft president Karzai een amnestie afgekondigd voor reguliere manschappen, die niet verdacht worden van mensenrechtenschendingen.¹⁸³

3.4.7 Ex-communisten

De situatie met betrekking tot ex-communisten en personen die met het communistische regime geassocieerd worden, is nog niet geheel duidelijk. Alhoewel zij van de zijde van de overgangsregering niet te vrezen hebben, lopen zij mogelijk toch een risico slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen als zij geen bescherming genieten van invloedrijke facties of stammen. De mate waarin zij risico lopen, hangt af van verschillende factoren, waaronder de mate waarin zij met de communistische ideologie worden geïdentificeerd, de rang of positie die zij ten tijde van het communistische regime hebben bekleed en de banden die familieleden met communisten onderhielden.

In deze context is het noemenswaardig dat zowel de overgangsregering als de regionale en lokale autoriteiten worden gedomineerd door voormalige mudjahedinfacties en enkele aanhangers van de koning.

De volgende groepen lopen mogelijk risico, indien zij geen banden onderhouden met de huidige invloedrijke islamitische en politieke partijen of stammen:

- personen die een hoge rang of positie hebben bekleed binnen de Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA), ongeacht of zij tot de Parcham of Khalq-factie hebben behoord. De meeste leden van de DVPA woonden in Kaboel of in een van de andere steden gedurende de communistische periode. Zij lopen alleen risico indien zij bij gewapende facties als ex-communist bekend staan. Tot deze groep behoren onder meer leden van het Centrale Comité en van de provinciale- en districtscomités en hun familieleden en sommige leiders en andere hooggeplaatste personen van sociale organisaties zoals de Democratische Jeugd Organisatie en de Democratische Vrouwen Organisatie op landelijk, provinciaal, stedelijk en districtsniveau;
- sommige voormalige militaire functionarissen, leden van de politie (Sarandoy) en de veiligheidsdienst KhAD/WAD. Zij lopen niet alleen risico van de zijde van de autoriteiten (met uitzondering van de regering), maar meer zelfs van de zijde van de bevolking (familie van slachtoffers) aangezien

¹⁸² UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 37.

¹⁸³ AFP, 15 april 2004.

zij worden geïdentificeerd met de mensenrechtenschendingen gedurende het communistische regime.¹⁸⁴

¹⁸⁴

UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 34, 35.

4 Migratie

4.1 Migratiestromen en –motieven

4.1.1 Terugkeer algemeen

Sinds de val van het Talibanbewind zijn ongeveer drie miljoen Afghanen vrijwillig en grotendeels gefaciliteerd door UNHCR teruggekeerd naar Afghanistan. Het grootste deel van deze drie miljoen keerde terug vanuit Pakistan. Dit jaar zijn sinds maart (hervatting terugkeer na de winter en de moord op UNHCR-medewerkster Goislard in november 2003) vanuit Pakistan ruim 60.000 Afghanen naar hun vaderland teruggekeerd. Volgens cijfers van UNHCR keren momenteel dagelijks zo'n 2000 Afghanen vanuit Pakistan en Iran terug naar Afghanistan.

Vanuit Pakistan en Iran worden ook Afghanen gedwongen verwijderd. Volgens UNHCR zouden in 2003 in totaal 53.897 Afghanen gedwongen Pakistan en Iran zijn uitgezet.¹⁸⁵ Daarnaast worden Afghanen in deze landen lastig gevallen door de politie en bestaan er restricties op de toegang tot arbeid, gezondheidszorg en onderwijs voor Afghaanse vluchtelingen.¹⁸⁶

Afgezien van de terugkerende Afghanen zijn er op dit moment geen significante vluchtelingenstromen naar de buurlanden of in Afghanistan zelf waar te nemen.

4.1.2 Terugkeer vanuit Nederland

Op 18 maart 2003 heeft Nederland een tripartiete overeenkomst (MoU) met de Afghaanse regering en UNHCR ondertekend over de terugkeer van Afghaanse asielzoekers. De overeenkomst is opgesteld naar het voorbeeld van soortgelijke overeenkomsten die de Britten en Fransen eerder met de Afghanen en UNHCR sloten. De overeenkomst regelt de vrijwillige terugkeer van Afghanen naar Afghanistan, maar maakt ook alternatieven voor vrijwillige terugkeer bespreekbaar.

Tot op heden is één Afghaan gedwongen uitgezet naar Afghanistan.

Van januari tot april 2004 zijn 34 Afghanen vrijwillig naar Afghanistan teruggekeerd. In 2003 betrof dat aantal 83 en in 2002 94. Zij werden daarbij geassisteerd door IOM.

¹⁸⁵ UNHCR operation at a glance 2002-2003.

¹⁸⁶ Human Rights Watch, 'World report 2003: Asia: Afghanistan', www.hrw.org, geraadpleegd op 5 februari 2003.

De Nederlandse regering heeft bij IOM een loket ingericht voor in Nederland verblijvende hoog opgeleide Afghanen die tijdelijk willen terugkeren naar Afghanistan om een bijdrage te leveren aan de wederopbouw van hun vaderland. Onder dit mede door de EU gefinancierde 'Return of Qualified Afghans'-project zijn sinds de start van het project in 2002 15 Afghanen tijdelijk naar Afghanistan teruggekeerd.

Bij aankomst van hetzij vrijwillig, hetzij gedwongen terugkerende Afghanen in Kaboel, kan via IOM een beroep worden gedaan op voorzieningen met betrekking tot bemiddeling bij onder meer huisvesting en werkgelegenheid onder het 'Return, reception and reintegration of Afghan nationals to Afghanistan (RANA)'-project. Deze voorzieningen zijn gefinancierd door de Europese Commissie in het kader van het 'Afghanistan return plan'.

4.1.3 Problemen bij terugkeer

De huisvesting en infrastructuur in de hoofdstad Kaboel bieden onvoldoende ruimte aan alle teruggekeerde vluchtelingen, ook omdat veel van de huizen en infrastructuur in 23 jaar burgeroorlog en interne conflicten zijn vernietigd. In Kaboel, oorspronkelijk gebouwd voor ongeveer 600.000 inwoners, bevinden zich momenteel bijna 3 miljoen mensen. Kaboel wordt door de terugkerende vluchtelingen als de veiligste plaats in Afghanistan beschouwd, vanwege de aanwezigheid van ISAF. Hulporganisaties waarschuwen voor het uitbreken van epidemieën en de toename van ziektes die het gevolg zijn van een verslechterde hygiëne in de stad. Ongeveer 70 procent van de stad is verstoken van energie.¹⁸⁷

Een probleem waarmee veel terugkerende vluchtelingen te maken krijgen betreft disputen over het eigendom van land en bezittingen. Vooral land waarop landbouw kan worden bedreven, is een schaars goed in Afghanistan. Slechts 12 procent van de totale landoppervlakte is daarvoor geschikt, terwijl de meerderheid van de bevolking van landbouw afhankelijk is. Landdisputen kunnen verschillende oorzaken hebben, bijvoorbeeld een terugkerende weduwe van een vluchteling die niet in staat is het land van haar man van zijn familie terug te claimen; gemeenschappen die land af hebben moeten staan aan een krijgsheer of een arme boer die zijn laatste stuk land moet verkopen om aan eten te komen. Het kan ook gaan om land waarvan arme dorpsbewoners dachten dat het aan hen toebehoorde terwijl de lokale autoriteiten het als communaal land voor distributie beschouwden en waarvan bezoekende nomaden gebruik maken om hun schapen op te laten grazen. Vaak beschikken alle partijen over documenten om hun claim te onderbouwen. De wetgeving op dit punt en de documenten die uit de wetgeving

¹⁸⁷

U.S. Department of State, 'Country reports on human rights practices 2002: Afghanistan' (Washington, 31 maart 2003), blz. 10 en Reuters, 11 maart 2003.

voortkomen zijn vaak voor meerdere uitleg vatbaar, complex, incompleet en op dit moment niet rechtens afdwingbaar.¹⁸⁸

Een ander probleem waarmee terugkerende vluchtelingen te maken krijgen betreft de hoge huurprijzen in Kaboel en de schaarste dan wel afwezigheid van basisvoorzieningen als gezondheidszorg, werkgelegenheid en schoon drinkwater in de rest van het land.

4.2 Opvang binnenlands ontheemden

Volgens cijfers van UNHCR verblijven in geheel Afghanistan nog ongeveer 185.000 ontheemden die ondersteuning nodig hebben van de organisatie.¹⁸⁹ In 2002 en 2003 zijn ruim 440.000 ontheemden teruggekeerd naar hun oorspronkelijke woonplaatsen. Hiervan is 53 procent teruggekeerd naar de noordelijke provincies, 27 procent naar de centraal gelegen provincies, 14 procent naar de westelijke provincies, 3 procent naar de oostelijke provincies, 2 procent naar de zuidelijke provincies en 1 procent naar de zuidoostelijke provincies.¹⁹⁰

De grootste concentratie ontheemden bevindt zich nog altijd in het zuiden, waar ruim 140.000 ontheemden in kampen leven en behoefte hebben aan assistentie en bescherming. Ook elders in het land bevinden zich nog kleinere concentraties ontheemden.¹⁹¹

UNHCR is voornemens om alle ontheemden voor eind 2005 assistentie te verlenen bij terugkeer naar hun woonplaatsen. In 2004 wil UNHCR ongeveer 100.000 ontheemden helpen bij terugkeer.¹⁹² Daartoe heeft UNHCR onder meer een 'go-and-see'-regeling opgezet, waarbij ontheemden die momenteel in kampen in het zuiden van Afghanistan verblijven tijdelijk naar hun woonplaatsen in het noorden van Afghanistan kunnen terugkeren om de situatie in ogenschouw te nemen.¹⁹³

¹⁸⁸ Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'Land rights in crisis: restoring tenure security in Afghanistan' (maart 2003). De rechtsbronnen met betrekking tot landeigendom zijn het gewoonterecht (*rawaj*), het civiele recht (*qanoon madani*), het religieuze recht (*sharia*), het overige nationale recht en de grondwet.

¹⁸⁹ UNHCR – Monthly IDP settlement report december 2003.

¹⁹⁰ UNHCR operation at a glance 2002-2003.

¹⁹¹ UNHCR operation at a glance 2002-2003.

¹⁹² UNHCR, "More security needed to sustain Afghan returns, says Lubbers", 1 april 2004;

UNHCR, "High Commissioner ends South Asia mission", 20 april 2004.

¹⁹³ UNHCR, "Go-and-see visit by displaced Afghans gets underway", 12 februari 2004.

4.3 Opvang in de regio

Pakistan

Na afloop van de winterperiode is UNHCR vanaf 1 maart 2004 weer gestart met gefaciliteerde vrijwillige terugkeer vanuit Pakistan. De terugkeeroperatie was tijdelijk stilgelegd na de moord op een UNHCR-medewerkster in november 2003. Momenteel keren meer Afghanen terug vanuit Pakistan dan in dezelfde periode vorig jaar. Sinds het begin van het UNHCR terugkeerprogramma in maart 2002 zijn bijna 2 miljoen Afghanen naar hun land teruggekeerd, waarvan ongeveer 60.000 sinds de operatie dit jaar weer is gestart.

2004 is het laatste jaar waarin UNHCR assisteert bij de vrijwillige terugkeer van Afghanen vanuit Pakistan. In 2005 loopt de op 17 maart 2003 gesloten tripartiete overeenkomst tussen Pakistan, Afghanistan en UNHCR af. De Hoge Commisaris voor de Vluchtelingen, Ruud Lubbers, heeft 18 april 2004 aangekondigd voornemens te zijn in september 2004 de nog bestaande kampen in het grensgebied tussen Afghanistan en Pakistan te sluiten. Met de sluiting wordt tevens gehoor gegeven aan de wens van de Pakistaanse president Musharraf die de kampbewoners zo spoedig mogelijk naar Afghanistan wil terugsturen omdat de kampen belangrijke recruteringsplaatsen van Al Qaida en de Taliban zouden zijn. De ongeveer 200.000 Afghanen die zich nog in de kampen bevinden worden aangemoedigd naar Afghanistan terug te keren.¹⁹⁴

Er zijn ook Afghanen die na oorspronkelijk naar Afghanistan te zijn teruggekeerd, weer naar Pakistan zijn getrokken. Het gaat om een kleine groep van voornamelijk Pashtuns, die zich bij stamgenoten in de 'tribal areas' hebben gevestigd. Naast deze groep zijn er ook Afghanen die in de wintermaanden naar Pakistan (vaak Karachi) trekken vanwege het mildere klimaat. In de zomermaanden gaan zij weer terug naar Afghanistan.

Iran

Met de Iraanse jaarwisseling op 21 maart 2004 is het terugkeerprogramma van UNHCR voor Afghanen in Iran het laatste jaar in gegaan. UNHCR heeft voor deze eindfase een nieuwe benadering aangekondigd, waarbij terugkeer naar Afghanistan voor het eerst actief zal worden bevorderd. Het gaat hierbij overigens slechts om terugkeer naar bepaalde door UNHCR veilig geachte gebieden, zoals Kunduz, Kaboel en Herat. De Iraanse autoriteiten hebben op hun beurt laten weten dat zij het komende jaar de voor Afghanen geldende restricties op het gebied van arbeid, onderwijs en vestiging aanzienlijk strenger zullen gaan naleven. Zo zal het toelaten van Afghanen zonder verblijfsvergunning tot scholen en universiteiten niet langer worden getolereerd en zullen Afghanen, net als de Iraniërs zelf, voor het onderwijs moeten betalen. Zij mogen geen bankrekeningen meer openen en

¹⁹⁴

NRC Handelsblad, Reuters, 19 april 2004.

zullen zich niet overal vrij mogen vestigen. Het in dienst nemen van Afghanen zonder werkvergunning zal in de toekomst consequenter worden bestraft. Van de 2,2 miljoen Afghanen die in Iran verbleven, zijn er sinds de val van de Taliban 700.000 vrijwillig, al dan niet door UNHCR geassisteerd, naar Afghanistan teruggekeerd. Het streefcijfer voor de komende twaalf maanden is 500.000.

Het beleid van zowel UNHCR als de Iraanse autoriteiten is erop gericht om na maart 2005 de Afghanen in Iran niet langer als vluchtelingen te beschouwen. In Iran gaat UNHCR het gesprek aan met de relevante ministeries, te weten Financiën, Justitie en Werkgelegenheid, om de overgang van vluchtelingen- naar migrantenpopulatie zo soepel mogelijk te laten verlopen. BAFIA, het Iraanse 'Bureau for Aliens and Foreign Immigrants Affairs', is overigens niet erg gelukkig met deze ontwikkelingen, aangezien het in de toekomst fondsen zal gaan mislopen. Daarnaast maken de Iraanse autoriteiten zich zorgen over de Afghanen die zich niet vrijwillig laten repatriëren.

Iran heeft van oudsher een grote Afghaanse populatie. Vóór de Sovjetinval in Afghanistan ging het om ongeveer 800.000 met name arbeidsmigranten. Waarschijnlijk zal in de toekomst een vergelijkbaar aantal op permanente basis in Iran verblijven. Daarnaast zal er een restcategorie achterblijven, die niet naar Afghanistan kan of wil terugkeren, maar in Iran ook niet voor zichzelf zal kunnen zorgen. UNHCR hoopt dat ook landen buiten de regio zullen bijdragen aan de oplossing van dit probleem.

4.4 Activiteiten van internationale organisaties

In Afghanistan zijn tal van internationale organisaties actief, zoals UNHCR, ICRC, IOM, UNICEF, UNIFEM, UNDP, UNEP, WFP, Médecins Sans Frontières.

UNHCR beschikt in Afghanistan over een hoofdkantoor in Kaboel en 24 veldkantoren verspreid door het land. De operatie van UNHCR in Afghanistan is wereldwijd de grootste van deze organisatie. De voornaamste taak van UNHCR is hulp bij de reïntegratie van teruggekeerde Afghanen. Ter inventarisatie van de noden in de verschillende gebieden maakt UNHCR profielen op van zo'n 230 districten. Distributiecentra voorzien terugkeerders en *internally displaced persons* (IDP's) van noodzakelijke voorzieningen als rijst en zeil. UNHCR voorziet families van materialen voor de bouw van huizen. UNHCR werkt hiertoe samen met de Afghaanse overheid, internationale organisaties en ngo's. Ook verleent UNHCR juridische steun en helpt de organisatie op gemeenschapsniveau op het gebied van onder meer onderwijs, landbouw, gezondheid.

IOM heeft een hoofdkantoor in Kaboel en zeven veldkantoren, van waaruit vooral assistentie wordt verleend aan IDP's. Tot nu toe zijn in 2004 2118 mensen geholpen bij de vrijwillige terugkeer naar hun oorspronkelijke woonplaatsen.¹⁹⁵ Op gemeenschapsniveau helpt IOM met lokale projecten op het gebied van onder meer onderwijs, irrigatie, energie en landbouw. Behalve IDP's steunt IOM ook vrijwillige terugkeerders uit Europa, onder andere met een speciaal programma voor de (tijdelijke) terugkeer van professioneel gekwalificeerde personen.¹⁹⁶

ICRC beschikt over een hoofdkantoor in Kaboel en heeft daarnaast een twaalfstal vestigingen (zowel veldkantoren als orthopedische centra) verspreid door het land. ICRC houdt zich onder meer bezig met het bezoeken van gedetineerden en het opsporen van vermiste familieleden. Ook geeft ICRC steun aan de wederopbouw van de gezondheidszorg. Daarnaast wordt steun verleend aan mensen die getroffen zijn door droogte of conflicten, worden protheses verzorgd voor gehandicapten en wordt voorlichting gegeven over de gevaren van landmijnen. ICRC werkt in Afghanistan samen met de Afghaanse Rode Halve Maan.

In juli 2003 heeft UNHCR een rapport uitgebracht over de situatie in Afghanistan en internationale beschermingsmaatregelen met betrekking tot Afghaanse asielzoekers.¹⁹⁷

Volgens UNHCR dient bij de bepaling van de vluchtelingenstatus en beschermingsbehoeften van Afghaanse asielzoekers het voorlopige en fragiele karakter van de huidige situatie in ogenschouw te worden genomen. Het is niet bekend wat de opstelling van de centrale autoriteiten zal zijn ten aanzien van specifieke categorieën individuen of groepen en op welk moment het gezag van de autoriteiten in het hele land zal zijn gevestigd zodat de bescherming van burgers tegen acties van lokale autoriteiten of andere actoren is gewaarborgd.¹⁹⁸

Vanwege het gefragmenteerde karakter van de huidige situatie en de (hernieuwde) opkomst van voormalige en nieuwe commandanten in grote delen van het land is het belangrijk om bij de vaststelling van de beschermingsbehoeften van de Afghanen een volledig beeld van de achtergrond en persoonlijke omstandigheden van de asielzoeker te verkrijgen, alsmede een beeld van de huidige situatie in zijn of haar gebied van herkomst of huidige woongebied. Ook dient aandacht te worden besteed aan de karakteristieken van de Afghaanse samenleving, waaronder familie- en *extended*-familiebanden en gemeenschapsnetwerken, met als doel de

¹⁹⁵ IOM internally displaced person assisted returns by region in 2004, 10 maart 2004.

¹⁹⁶ Zie ook paragraaf 4.1.2.

¹⁹⁷ UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003).

¹⁹⁸ UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 33.

mogelijke traditionele beschermingsmechanismen te identificeren en te onderzoeken hoe kan worden omgegaan met de huidige lokale autoriteiten. Het is ook belangrijk om in individuele gevallen het profiel, de locatie, de voormalige en huidige sociale status en de politieke affiliaties van familieleden in of buiten Afghanistan vast te stellen.¹⁹⁹

Asielzoekers die in afwachting zijn van een beslissing op hun asielverzoek moeten worden beschermd tegen gedwongen uitzetting tijdens de periode waarin hun aanvraag wordt onderzocht. Ondanks de snel veranderende situatie adviseert UNHCR door te gaan met de afhandeling van asielverzoeken, waarbij zorgvuldig eerder genoemde afwegingen en de veranderlijkheid van de situatie in Afghanistan moeten worden betrokken. In sommige gevallen zal het niet mogelijk zijn om tot een duidelijke afweging van de beschermingsbehoeften te komen. In die gevallen adviseert UNHCR een beslissing uit te stellen.²⁰⁰

UNHCR is tegen het hanteren van een vestigingsalternatief in de Afghaanse context. UNHCR wijst erop dat de traditionele familie- en gemeenschapsstructuren in het Afghaanse tribale systeem de belangrijkste vorm van bescherming bieden in Afghanistan.²⁰¹

In paragraaf 3.4 wordt een overzicht gegeven van categorieën die ook volgens UNHCR mogelijk gevaar lopen bij terugkeer naar Afghanistan.

Ten aanzien van uitvoering van de tripartiete overeenkomsten die zijn gesloten tussen een aantal Westerse landen, de Afghaanse regering en UNHCR bepleit UNHCR dat wordt gestreefd naar terugkeer op vrijwillige basis, hoewel in de overeenkomsten ook alternatieven voor vrijwillige terugkeer zijn voorzien.²⁰²

De VN adviseert sinds maart 2003 vanwege de slechte veiligheidssituatie de internationale gemeenschap niet naar de zuidelijke provincies van Afghanistan te reizen.

Amnesty International heeft op 23 juni 2003 een rapport uitgebracht over de situatie van terugkerende vluchtelingen in Afghanistan. De belangrijkste conclusie van het rapport was dat er geen druk op vluchtelingen moet worden uitgeoefend

¹⁹⁹ UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 33, 34.

²⁰⁰ UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 34.

²⁰¹ UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 41.

²⁰² UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Geneve, juli 2003), blz. 32.

om terug te keren naar Afghanistan vanwege de verslechterende veiligheidssituatie in het land. Amnesty International wijst erop dat veel terugkeerders niet voor zichzelf kunnen zorgen en afhankelijk zijn van humanitaire hulp. Deze situatie zou worden verergerd door de gedwongen terugkeer van Afghanen vanuit de EU en Australië, als gevolg waarvan ook ander landen overwegen Afghanen gedwongen terug te sturen, aldus Amnesty International.²⁰³

In de verslagperiode blijft het moeilijk voor hulporganisaties in Afghanistan te opereren. Verschillende ngo's zijn slachtoffer geworden van aanvallen door de Taliban en Al Qaida, met name in het zuiden van Afghanistan. Voor een overzicht van incidenten in de verslagperiode zie bijlage III.

4.5 **Beleid andere landen**

België

De instroom van Afghaanse asielzoekers in België bedroeg in de verslagperiode ongeveer 15 tot 25 per maand, waarvan een onbekend aantal uiteindelijk de Pakistaanse nationaliteit bleek te bezitten. Alle asielaanvragen worden op individuele basis bekeken en onderzocht.

Momenteel wordt gewerkt aan een evaluatie van de humanitaire en veiligheidssituatie in Afghanistan. Op basis van deze evaluatie zal een besluit worden genomen over gedwongen terugkeer.

Denemarken

Ongeveer 20 procent van de ingestroomde Afghaanse asielzoekers bleek een andere nationaliteit te bezitten. Alle asielaanvragen worden op individuele basis bekeken en onderzocht.

Denemarken heeft in mei 2003 een interim-akkoord gesloten met de Afghaanse regering over de gedwongen terugkeer van uitgeprocedeerde Afghaanse asielzoekers. De overeenkomst moet op termijn worden omgezet in een Memorandum of Understanding in de lijn van soortgelijke overeenkomsten die het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Nederland met de Afghanen hebben gesloten. De onderhandelingen daarover lopen nog.

Verenigd Koninkrijk

De instroom van Afghaanse asielzoekers in het Verenigd Koninkrijk bedroeg in de verslagperiode ongeveer 110 tot 200 per maand, waarvan een onbekend aantal

²⁰³

Amnesty International, 'Afghanistan. Out of sight, out of mind: the fate of the Afghan returnees' (Londen, 23 juni 2003).

uiteindelijk de Pakistaanse nationaliteit bleek te bezitten. Alle asielaanvragen worden op individuele basis bekeken en onderzocht.

Het Verenigd Koninkrijk heeft sinds 1 april 2003 in totaal 376 Afghanen gedwongen naar Afghanistan uitgezet onder het eind 2002 gesloten Memorandum of Understanding met de Afgaanse regering en UNHCR.

Zwitserland

Alle asielaanvragen worden op individuele basis bekeken en onderzocht. Indien gedwongen terugkeer aan de orde is, wordt onderzocht of het technisch mogelijk is de persoon in kwestie terug te zenden.

5 Samenvatting

In het politieke wederopbouwproces van Afghanistan zijn in de verslagperiode enkele positieve stappen vooruit gezet. Zo is in januari 2004 de Constitutionele Loya Jirga afgesloten met de aanneming van de nieuwe Grondwet. Dit ondanks aanvankelijke verschillen van inzicht op tal van punten. Daarnaast begint de registratie voor de verkiezingen op gang te komen. Inmiddels zijn meer dan 2 miljoen kiezers, waarvan ongeveer eenderde vrouw, geregistreerd. Ook is door president Karzai een datum vastgesteld voor de presidents- en parlementsverkiezingen, namelijk september 2004.

De belangrijkste nationale en internationale spelers in Afghanistan zijn het er over eens dat met de verkiezingen op komst de politieke ontwikkelingen zich momenteel in een cruciale fase bevinden. Het welslagen van het staatsvormingsproces hangt met name af van de ontwikkeling van de veiligheidssituatie in het land. Juist op dat punt zijn enkele zorgwekkende ontwikkelingen waar te nemen. De veiligheidssituatie wordt, net als in de vorige verslagperiode, gekenmerkt door de openlijke aanwezigheid van en terroristische aanslagen door strijders die behoren tot de Taliban, Al Qaida en militanten die loyaal zijn aan de krijgshoofd Hekmatyar. Als gevolg daarvan is de veiligheidssituatie in grote delen van het land nog altijd slecht en is Kaboel nog altijd doelwit van aanslagen en dreigingen. Overigens worden de resterende strijders van de Taliban, Al Qaida en Hekmatyar niet meer in staat geacht tot grootschalig militair optreden. Daarnaast hebben enkele krijgshoofden in het noorden zich in de afgelopen maanden openlijk tegen het centrale gezag gekeerd. Zelfs de tot dusver door iedereen als rustig beschouwde provincie Herat was kort het toneel van hevige gevechten. Een ander punt van zorg is de mate waarin het DDR-programma van de grond komt. Papaversteelt in het gehele land blijft zorgen voor grote instabiliteit en criminaliteit. De hoofdstad Kaboel is relatief stabiel, dankzij ISAF aanwezigheid ter ondersteuning van de Afghaanse interim-regering. De regering heeft moeite haar autoriteit en legitimiteit in het land te vestigen. Van een doelmatig centraal gezag, wetgevend of uitvoerend, is derhalve voorlopig geen sprake.

Mensenrechtenschendingen vinden nog steeds in het gehele land plaats. Er blijft daarom reden tot bezorgdheid. De wederopbouw is na 23 jaren van oorlog en conflict nog maar kortgeleden begonnen. Staatsinstellingen, zoals rechtbanken, functioneren niet op een onaanvaardbaar minimumniveau. De omgang tussen mannen en vrouwen is nog immer onderhevig aan strikte regels en tradities, waarbij uitsluiting van vrouwen de regel is. Mensenrechten worden in Afghanistan door verschillende partijen en om verschillende redenen geschonden. Het gaat om

afrekeningen, wraakacties, (oude) vetes en vijandschappen en de uitschakeling van politieke rivalen.

Er zijn geen aanwijzingen dat de overgangsregering op systematische wijze mensenrechten schendt. President Karzai beijvert zich om mensenrechten en goed bestuur te bevorderen. Wel zijn incidenteel mensenrechten geschonden door enkele uitvoeringsorganen van de overgangsregering, zoals de veiligheidsdienst, het leger, de politie en aan de regering verbonden lokale commandanten die ook banden hebben met regionale krijgsheren. Zowel president Karzai als leden van het kabinet hebben zich, met wisselend succes, gemengd in lokale rivaliteiten om op die manier mensenrechtenschendingen te stoppen.

Het is niet bekend wat de opstelling van de centrale autoriteiten zal zijn ten aanzien van specifieke categorieën individuen of groepen en op welk moment het gezag van de autoriteiten in het hele land zal zijn gevestigd, zodat de bescherming van burgers tegen acties van lokale autoriteiten of andere actoren is gewaarborgd.

De volgende categorieën individuen of groepen lopen, ook volgens UNHCR, mogelijk het risico slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen.

- Personen die openlijk de macht van lokale machthebbers of de (lokale vertegenwoordigers van de) centrale regering binnen en buiten Kaboel bekritisieren of die gezien worden als een mogelijke bedreiging hiervan.²⁰⁴
- Personen die van origine uit een gebied komen waar zij tot een etnische minderheid behoren of personen die terugkeren naar een dergelijk gebied. Hiertoe behoren ten minste Pashtuns uit de noordwestelijke provincies (Badghis, Balkh, Fariab, Jowzjan, Samangan en Sar-i-Pol); Hazara's uit de districten Kahmard, Panjab, Dai Kundi en Shahrstan in de provincies Bamiyan, Uruzgan en Dai Kundi; Gujuren uit de noordelijk gelegen provincie Takhar (met name in het Fakhar-district); Ismaelieten in de Behsud I en II-districten van de provincie Wardak, het Doshi-district in de provincie Baghlan en in sommige gebieden in de provincie Bamiyan; Syeeds uit het Kamarddistrict in de provincie Bamiyan; Kuchis uit de districten Behsud (I en II) van de provincie Wardak.²⁰⁵
- Journalisten die zich kritisch uitlaten over leden van de overgangsregering, het door de overgangsregering gevoerde beleid, lokale machthebbers en het door lokale machthebbers gevoerde beleid.²⁰⁶
- Alleenstaande vrouwen en vrouwen die de geldende sociale zeden overschrijden of waaraan dergelijk gedrag wordt toegeschreven, alsmede

²⁰⁴ Zie paragraaf 3.4.1.

²⁰⁵ Zie paragraaf 3.4.2.

²⁰⁶ Zie paragraaf 3.4.3.

vrouwen die eerder getrouwd zijn geweest en nu alleenstaand zijn of een andere relatie hebben.²⁰⁷

- Personen die verdacht worden van atheïsme, blasfemie of afvalligheid en hindoes en sikhs.²⁰⁸
- Personen die met het Talibanbewind worden geassocieerd.²⁰⁹
- Ex-communisten en personen die met het communistische regime worden geassocieerd.²¹⁰

²⁰⁷ Zie paragraaf 3.4.4.

²⁰⁸ Zie paragraaf 3.4.5.

²⁰⁹ Zie paragraaf 3.4.6.

²¹⁰ Zie paragraaf 3.4.7.

Literatuur

Afghanistan Research and Evaluation Unit (AREU), 'Land rights in crisis: restoring tenure security in Afghanistan' (maart 2003)

Afghanistan Research and Evaluation Unit (AREU), 'Ending impunity and building justice in Afghanistan' (december 2003)

Amnesty International, 'Police reconstruction essential for the protection of human rights' (Kaboel, 12 maart 2003)

Amnesty International, 'Afghanistan. Out of sight, out of mind: the fate of the Afghan returnees' (Londen, 23 juni 2003)

Amnesty International, 'Afghanistan. Crumbling prison system desperately in need of repair' (Kaboel, 8 juli 2003)

Amnesty International, 'Afghanistan. Re-establishing the rule of law' (Kaboel, 14 augustus 2003)

British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan: monthly review' (augustus 2003)

British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan: monthly review' (december 2003)

British Agencies Afghanistan Group (BAAG), 'Afghanistan: monthly review' (januari 2004)

Economist Intelligence Unit, *Country Report Afghanistan* (Londen, augustus 2003)

Economist Intelligence Unit, *Country Report Afghanistan* (Londen, februari 2004)

Human Rights Watch, 'Paying for the Taliban's crimes: abuses against ethnic Pashtuns in northern Afghanistan' (9 april 2002)

Human Rights Watch briefing paper, 'On the principle: insecurity in northern Afghanistan' (juni 2002)

Human Rights Watch, 'All our hopes are crushed': violence and repression in Western Afghanistan' (november 2002)

Human Rights Watch, 'World Report 2003: Asia: Afghanistan', www.hrw.org, geraadpleegd op 5 februari 2003

Human Rights Watch, 'Killing you is a very easy thing for us': Human rights abuses in Southeast Afghanistan' (New York, juli 2003)

Human Rights Watch, 'Afghanistan: constitutional process marred by abuses. Women's rights are strengthened, but security concerns persist' (8 januari 2004)

Human Rights Watch, "'Enduring Freedom": abuses by U.S. Forces in Afghanistan' (maart 2004)

International Crisis Group (ICG), 'Afghanistan: judicial reform and transitional justice' (Kaboel en Brussel, 28 januari 2003)

International Crisis Group (ICG), 'Afghanistan: the problem of Pashtun alienation' (Kaboel en Brussel, 5 augustus 2003)

International Crisis Group (ICG), 'Peacebuilding in Afghanistan' (Kaboel en Brussel, september 2003)

United Nations Economic and Social Council, 'The situation of women and girls in Afghanistan' (E/CN.6/2004/5)

United Nations General Assembly, 'Situation of Human Rights in Afghanistan' (A/57/309, 13 augustus 2002)

United Nations General Assembly, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' (A/57/487, 21 oktober 2002)

United Nations General Assembly, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' (A/57/850, 23 juli 2003)

United Nations Security Council, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security. Report of the Secretary-General' (S/2003/1212, 30 december 2003)

UNAMA, Regional briefing for the Eastern Region (30 maart 2004)

UNHCR, 'Update of the situation in Afghanistan and international protection considerations' (Genève, 2003)

U.S. Department of State, 'International Religious Freedom Report 2002: Afghanistan' (Washington, 7 oktober 2002)

U.S. Department of State, 'Country reports on human rights practices 2002: Afghanistan' (Washington, 31 maart 2003)

U.S. Department of State, 'Country reports on human rights practices 2003: Afghanistan' (Washington, 25 februari 2004)

U.S. Department of State, 'Background note Afghanistan' (januari 2004)

Vogelsang, W., *Afghanistan, een geschiedenis* (Amsterdam 2002)

Bijlage(n)

I Samenstelling van de overgangsregering en andere belangrijke posten

Overgangsregering

Functie	Naam	Etniciteit
President	Hamid Karzai	Pashtun
Vice-president	Mohammad Qassem	Tadzjiek
Ministerie van Defensie	Fahim	
Vice-president	Karim Khalili	Hazara
Vice-president	Amin Arsala	Pashtun
Vice-president	Shahraninb	Niet bekend
Vice-president	Abdullah Ali ²¹¹	Niet bekend
Ministerie van Binnenlandse Zaken	Ali Ahmad Jalali	Pashtun
Ministerie van Buitenlandse Zaken	Abdullah Abdullah	Tadzjiek
Ministerie van Economische Zaken en Financiën	Ashraf Ghani	Pashtun
Ministerie van Planning	Ramazan Bashardoost ²¹²	Hazara
Ministerie van Communicatie	Masoum Stanikzai	Pashtun
Ministerie van Volksgezondheid	Suhaila Siddiqi	Pashtun
Ministerie van Onderwijs	Mohammad Yunus Qanooni	Tadzjiek
Ministerie van Wederopbouw	Mohammad Amin Farhang	Pashtun
Ministerie van Publieke Werken	Abdullah Ali	Niet bekend
Ministerie van Landbouw	Seyyed Hussein Anwari	Seyyed
Ministerie van Vrouwenzaken	Habiba Sarabi	Hazara
Ministerie van Grenszaken	Mohammad Arif Noorzai	Pashtun
Ministerie van Handel	Seyyed Mustafa Kazemi	Seyyed
Ministerie van Luchttransport en Toerisme	Bismillah Bismil ²¹³	Tadzjiek

²¹¹ Opgvolger van de op 6 juli 2002 vermoorde Haji Abdul Qadir.

²¹² Vervanger van de op 7 maart 2004 opgestapte Haji Mohammad Mohaqqeq.

²¹³ Opgvolger van de op 21 maart 2004 vermoorde Mirwais Sadiq.

Ministerie van Lichte Industrie	Alim Razim	Oezbeek
Ministerie van Vluchtelingen	Enayatullah Nazeri	Tadzjiek
Ministerie van Mijnen en Industrie	Vacant ²¹⁴	
Ministerie van Justitie	Abbas Karimi	Oezbeek
Ministerie van Informatie & Cultuur	Seyyed Makhdoom Raheen	Seyyed
Ministerie van Hajj ²¹⁵ en Moskeeën	Mohammad Amin Nasiryar	Pashtun
Ministerie van Stedelijke Zaken	Mohammad Yousuf Pashtun	Pashtun
Ministerie van Arbeid & Sociale Zaken	Noor Mohammad Ahmed Qarqeen	Turkmeen
Ministerie van Water en Elektriciteit	Ahmed Shakar Kargar	Oezbeek
Ministerie van Irrigatie en Milieu	Yousuf Nuristani	Nuristani
Ministerie van Martelaren & Invaliden	Abdullah Wardak	Pashtun
Ministerie van Hoger Onderwijs	Sharif Faez	Tadzjiek
Ministerie van Transport	Sayyed Mohammad Ali Javeed	Seyyed
Ministerie van Rurale Ontwikkeling	Hanif Atmar	Pashtun

Regeringsadviseurs

Functie	Naam	Etniciteit
Niet bekend	Mohammad Yahyaa	Niet bekend
Niet bekend	Maroofi	Niet bekend
Niet bekend	Shahzadeh Massoud	Niet bekend
Niet bekend	Dr Qassem Fazili	Niet bekend
Niet bekend	Mauwlawi Muhialludin	Niet bekend
Niet bekend	Assadullah Waffa	Niet bekend
Niet bekend	Nader Ali Mahdawi	Niet bekend
Niet bekend	Mohammad Alem Rasekh	Niet bekend

²¹⁴ Er is nog geen opvolger voor de op 24 februari 2003 verongelukte Juma Mohammad Mohammedi.

²¹⁵ De Islamitische bedevaart naar Mekka.

Niet bekend	Qazi (rechter) Raz Mohammad Dalili	Niet bekend
Niet bekend	Shahbaz Ahmadzai	Niet bekend
Niet bekend	Mauwlawi Sidighullah	Niet bekend
Niet bekend	Mohammad Kabir	Niet bekend
Niet bekend	Marzban	Niet bekend
Niet bekend	Sar Moaqeq Zalmai	Niet bekend
Niet bekend	Haiwadmal	Niet bekend
Niet bekend	Ahmanullah Haiderzadeh	Niet bekend
Godsdienstige zaken	Mauwlawi Mohammad Hanif Balkhi	Niet bekend
Coördinator	Mohammad Ibrahim	Niet bekend
Interne nationale veiligheid	Younus Qanooni	Tadzjiek
Nationale veiligheid	Zalmai Rassoul	Niet bekend

Gouverneurs

Provincie	Gouverneur	Etniciteit
Badakhsan	Sayed Ekramudin Plv.: Afzali	Tadzjiek
Badghis	Azizullah Afzali	Tadzjiek
Baghlan	Faqeer Mohammad Momazai Plv: Haji Ghulm Sakhi	Pashtun
Balkh	Eng. Habibullah Plv: Haji Mohammad Abdo	Pashtun
Bamian	Mohammad Rahim Aliyar	Hazara
Farah	Mohammad Yusuf	onbekend
Fariab	Enayatullah Enayat	Oezbeek
Ghazni	Haji Asadullah Khaled	Pashtun
Ghowr	Mohammed Ibramin Malekzad	Tadzjiek
Helmand	Mullah Shir Mohammad Akhunzada	Pashtun
Herat	Mohammad Ismaïl Khan Plv. Haji Mir Khaleq	Tadzjiek
Jowzjan	Rozi Mohammad Noor	Oezbeek
Kabul	Mullah Taj Mohammed Mojahed	Tadzjiek
Kandahar	Mohammad Yusuf	Pashtun

	Pashtun Plv. Arian	
Kapisa	Sayed Mohammad Haqbin	Tadzjiek
Khost	Merajudin Patan	Pashtun
Kunar	Said Afzal Akbar	Pashtun
Kunduz	Eng.Mohammad Omar	Oezbeek
Laghman	M. Ibrahim Babakar Khil	Pashtun
Lowgar	Sayed Mohammad Aman Samimi	Pashtun
Nangarhar	Haji Din Mohammad Plv. Moh. Asif Qazizada	Pashtun
Nimroz	Abdul Karim Barahwi	Baluchi
Nuristan	Maulawi Sher Gul	onbekend
Paktia	Asadullah Wafa	Pashtun
Paktika	Mohammad Gulab Plv. Sardor Khan	Pashtun
Parwan	Zarar Ahmad	Tadzjiek
Samangan	Abdul Latif	Tadzjiek
Sar-e-Pol	Abdul Ahad Shafaq	Oezbeek
Takhar	Mohammad Kabir Marzban	Tadzjiek
Urugzan	Jan Mohammad Muhammadi	Pashtun
Wardak	Raz Mohammad Dalily	Pashtun
Zabul	Khyal Mommad Plv. Maulawi Mohammad Omar	onbekend

II Historisch overzicht van de belangrijkste politieke facties en hun militaire eenheden

Harakat-i-Islami (Islamitische beweging van Afghanistan)

De uit overwegend sjiieten bestaande Harakat-i-Islami was anti-Sovjet en anti-Taliban en zijn militaire eenheden opereerden in de jaren tachtig en negentig in met name centraal-, noord- en oost-Afghanistan. De partij is nu enigszins versplinterd en wordt geleid door een geestelijke, Mohammad Asef Mohseni. Harakat is in de overgangsregering vertegenwoordigd door de militaire commandant Seyyed Hussein Anwari, minister van Landbouw en Sayyed Mohammad Ali Javeed, minister van Transport.

Hezb-i-Islami (Islamitische partij van Afghanistan)

Hezb-i-Islami werd in 1976 door Gulbuddin Hekmatyar opgericht en bestaat grotendeels uit Pashtuns. De Hezb-i-Islami richtte zich zowel tegen het communisme als tegen de traditionele leiders van Afghanistan. In 1979 scheidde Yunus Khalis zich af van Hezb-i-Islami en begon een eigen partij onder dezelfde naam. Als gevolg van de radicale, fundamentalistische ideeën van Hekmatyar, zijn opportunisme en het feit dat zijn beweging voornamelijk uit Pashtuns bestond, kon de partij jarenlang rekenen op de (financiële) steun van de Pakistaanse geheime dienst, de Inter-Service Intelligence (ISI). De partij is niet vertegenwoordigd in de huidige overgangsregering. Hekmatyar wordt verantwoordelijk gehouden voor een reeks van aanslagen die sinds eind 2002 in Afghanistan zijn gepleegd met als doel de overgangsregering omver te werpen.

Hezb-i-Wahdat

Hezb-i-Wahdat is met financiële hulp van Iran in 1989 opgericht als overkoepelende partij voor acht kleinere sjiietische partijen en bestaat uit overwegend sjiietische Hazara's. De partij stond oorspronkelijk onder leiding van Abdul Ali Mazari tot zijn dood in februari 1995 in gevangenschap van de Taliban. In 1993 was een splitsing in de partij ontstaan tussen Mohammad Karim Khalili, die was gebaseerd in Bamiyan en Yakawlang en Mohammad Akbari, die zich had verbonden met het Rabbanibewind en tot de komst van de Taliban in 1996 in Kaboel verbleef. In november 1998 gaf Akbari zich over aan de Taliban, terwijl Khalili en Haji Mohammad Mohaqeq (die Hezb-i-Wahdat in Mazar-i-Sharif representeerde) in centraal Afghanistan actief tegen de Taliban vochten. Khalili is de huidige leider van Hezb-i-Wahdat en een van de vijf vice-presidenten van Afghanistan. Daarnaast zijn Haji Mohammad Mohaqeq als minister van Planning en Said Mustafa Kazemi als minister van Handel in de overgangsregering vertegenwoordigd.

Ittehad-i-Islami (Islamitische eenheid)

Ittehad-i-Islami bestaat voor het merendeel uit Pashtuns en is begin jaren tachtig opgericht als mudjahedinpartij door Abdul Rabb al-Rasul Sayyaf. De partij zou in ieder geval in het verleden financieel zijn gesteund door Saoedi-Arabië. Ittehad speelde een belangrijke rol bij de gevechten tussen de verschillende mudjahedinfacties in de periode 1992 tot 1995, maar is zijn militaire macht sedertdien verloren. De partij heeft zich sinds het mudjahedinbewind in de jaren negentig politiek verbonden met de Jamiat-i-Islami. Op dit moment zou de Ittehad een belangrijke rol spelen bij de financiering van de oppositie van de regering Karzai. De factie is in de overgangsregering vertegenwoordigd door Abdullah Wardak, minister van Martelaren & Invaliden.

Jamiat-i-Islami (Islamitische samenleving van Afghanistan)

De overwegend uit Tadzjiek bestaande Jamiat-i-Islami is in 1973 opgericht door voormalig president Burhanuddin Rabbani. Jamiat was de grootste en machtigste politieke macht in de Noordelijke Alliantie tijdens het Talibanbewind. Tot de partij behoren ook de gouverneur van Herat, Ismael Khan, en de noordelijke commandant Ustad Mohammad Atta. In de overgangsregering is Jamiat vertegenwoordigd door de minister van Vluchtelingen, Enayatullah Nazari. Ook Mirwais Saddiq, zoon van Ismael Khan en voor zijn dood op 21 maart 2004 minister van Luchttransport en Toerisme, was lid van Jamiat. Veel leden van Jamiat zijn ook leden van de Shura-i-Nazar.

Junbish-i-Melli (Nationale islamitische beweging van Afghanistan)

Junbish is de partij van generaal Abdul Rashid Dostum, een voormalig leider van een militie die aan voormalig president Najibullah²¹⁶ was verbonden. De partij bestaat overwegend uit Oezbeken. In mei 1997 liep Dostums' plaatsvervanger generaal Abdul Malik over naar de Taliban, waardoor hij hen in staat stelde het noorden van Afghanistan te veroveren. Dostum vluchtte daarop naar Turkije. Hij keerde terug in september 1997 na de tweede aanval van de Taliban op Mazar-i-Sharif, maar was niet in staat het gehele noorden te heroveren. In augustus 1998 werd Dostum voor een tweede keer verslagen, vluchtte wederom naar het buitenland, maar keerde later terug om in het noorden tegen de Taliban te strijden. Na de aanval op Afghanistan in oktober 2001 wist Dostum met behulp van de coalitie-eenheden onder leiding van de Verenigde Staten zijn positie in het noorden te heroveren en werd hij tevens benoemd tot plaatsvervangend minister van Defensie in de interim-regering. Na de Loya Jirga heeft Dostum niet langer een positie in de overgangsregering. Junbish wordt in de overgangsregering vertegenwoordigd door Mohammad Alim Razim, minister van Lichte Industrie,

²¹⁶

Najibullah was president en hoofd van de communistische Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA) van 1986 tot 1992. Na de machtsovername door de mudjahedin in 1992 verbleef hij op de VN-compound in de hoofdstad. Nadat de Taliban in 1996 Kaboel hadden ingenomen, werd hij opgehangen op het Arianaplein.

Noor Mohammad Ahmed Qarqeen, minister van Arbeid en Sociale Zaken, Ahmed Shakar Kargar, minister van Water en Elektriciteit en generaal Helal, plaatsvervangend minister van Binnenlandse Zaken. Zij zijn allen voormalige DVPA-leden.

Nahzat-i-Milli

Nahzat-i-Milli is kort na de val van het Talibanbewind opgericht door verschillende vooraanstaande commandanten van de Noordelijke Alliantie, waarvan het merendeel afkomstig was van Jamiat-i-Islami. Ook enkele belangrijke leden van de Shura-i-Nazar zijn betrokken bij Nahzat-i-Milli.

Shura-I-Mashriqi (Raad van het Oosten)

De Shura-i-Mashriqi is een groep van voormalige leden van de Shura van Jalalabad²¹⁷, die onder leiding stond van de voormalige gouverneur van de provincie Nangarhar Haji Abdul Qadir. De Shura-i-Mashriqi zou met wisselende allianties van lokale mudjahedincommandanten hebben geopereerd in de provincies Laghman en Kunar. Na de moord op Haji Abdul Qadir op 6 juli 2002 werd hij zowel als gouverneur als als hoofdleder van de Shura-i-Mashriqi opgevolgd door zijn broer Haji Din Mohammad.

Shura-i-Nazar

De Shura-i-Nazar is de naam van de eind jaren tachtig opgerichte alliantie tussen verschillende mudjahedincommandanten onder leiding van mudjahedincommandant Ahmed Shah Massoud tot hij werd vermoord op 9 september 2001. De naam wordt nu gebruikt als aanduiding voor een politieke en militaire alliantie tussen voormalige commandanten en vooraanstaande leden van de Noordelijke Alliantie (waarvan de meeste afkomstig zijn uit Jamiat-i-Islami) en staat onder leiding van minister van Defensie en vice-president maarschalk Fahim, minister van Onderwijs Qanooni en minister van Buitenlandse Zaken Abdullah. Veel Afghanen refereren aan leden van Jamiat-i-Islami en Nahzat-i-Milli, alsmede aan andere groepen die aan deze groeperingen verbonden zijn, als Shura-i-Nazar.

Taliban

De Talibanbeweging werd in 1994 opgericht door een groep Afghanen die had gestudeerd aan koranscholen, zogenaamde madrassas, in Afghanistan en Pakistan. De Taliban bestaan grotendeels uit Pashtuns en wordt geleid door mullah Mohammad Omar. De Taliban streefden ernaar om van Afghanistan een islamitische staat te maken, waarbij de invoering van een vorm van de sharia een belangrijk onderdeel van hun strijd vormde. Tussen 1994 en 2001 wisten de Taliban ongeveer 90 procent van Afghanistan te veroveren. De Taliban werden in oktober en november 2001 uit Afghanistan verdreven door een coalitie onder

²¹⁷

Raad van gerespecteerde personen die optreden als scheidsrechters bij disputen en als aanjagers bij het organiseren van collectieve acties.

leiding van de Verenigde Staten, omdat zij hulp hadden verleend aan het terroristische Al Qaida-netwerk, dat verantwoordelijk wordt gehouden voor de op 11 september 2001 gepleegde aanslagen op het World Trade Centre in New York en het Pentagon in Washington. Alhoewel enkele hooggeplaatste Talibanleden door de coalitie zijn opgepakt of gedood, lopen de meeste leiders, waaronder mullah Omar, nog vrij rond. De Taliban wordt verantwoordelijk gehouden voor een reeks van aanslagen die sinds eind 2002 in Afghanistan zijn gepleegd en die zijn bedoeld om de overgangsregering omver te werpen.

III Overzicht van de belangrijkste veiligheidsincidenten in Afghanistan

Bijgaand overzicht van de belangrijkste veiligheidsincidenten beslaat geheel Afghanistan gedurende de gehele rapportageperiode. Het overzicht is niet uitputtend. De meeste informatie is afkomstig van een organisatie van ngo's belast met het verzamelen van informatie over de veiligheidssituatie en het geven van adviezen over de veiligheidssituatie aan ngo's en andere organisaties in Afghanistan. In de overige gevallen is de informatie (tevens) afkomstig van (internationale) persbureau's.

November 2003

- Op 3 november werd een onbekend aantal raketten afgevuurd op het vliegveld van Jalalabad. Hierbij vielen geen slachtoffers.
- Op 4 november werd in het Kohistanat-e-Saripol district in de provincie Sar-i-Pol gevochten tussen strijders van Jamiat-i-Islami en Junbish-i-Melli. Over slachtoffers is niets bekend.
- Op 4 november werden alle drie inzittenden gedood nadat hun auto op een landmijn was gereden in het Nadalidistrict in de provincie Helmand.
- Op 5 november werd in Kaboel een voormalige commandant van de Noordelijke Alliantie, Shireen Agha Salangi, vermoord.
- Op 6 november werd in Kaboel een Indiase contractant vermoord.
- Op 7 november vonden in het Alingardistrict in de provincie Laghman gevechten plaats tussen twee onbekende facties. Daarbij vielen ten minste een dode en een gewonde.
- Op 8 november werd in de provincie Kunar door onbekenden een aanval uitgevoerd op coalitietroepen, waarbij drie raketten werden afgevuurd. Hierbij vielen geen slachtoffers.
- Op 10 november werd tussen de dorpen Farukhabad en Baido in de provincie Balkh een lokale ngo-medewerker neergeschoten en raakte een andere gewond.
- Op 11 november explodeerde een autobom op de weg voor de UNAMA/UNOPS compound in Kandahar, waarbij drie lokale stafleden gewond raakten.

- Op 11 november werd een Roemeense coalitiepatrouille even buiten Kandahar op de weg naar Spin Boldak onder vuur genomen. Hierbij vond ten minste een coalitiesoldaat de dood en raakten twee gewond.
- Op 12 november vond in het centrum van Jalalabad een schotenwisseling plaats, waarbij een persoon werd gedood.
- Op 12 november vond in het dorp Barkandai in het Pech district in de provincie Kunar een zelfmoordaanslag plaats op een Amerikaans konvooi waarbij vier mensen om het leven kwamen en drie gewond raakten. Een tweede bomlading werd op tijd onschadelijk gemaakt.
- In de periode tussen 12 en 16 november vonden rond het dorp Khadar Safad in het district Bala Murghab in de provincie Badghis gevechten plaats tussen verschillende Noorzai stammen, waarbij ten minste veertien mensen werden gedood en een gewond.
- Op 13 november vonden in het Chintal district in de provincie Balkh gevechten plaats tussen strijders van Jamiat-i-Islami en Junbish-i-Melli, waarbij het dorp Arab-Mazari door Jamiat werd ingenomen. Tijdens de strijd is een onbekend aantal slachtoffers (zowel doden als gewonden) gevallen en zijn twee Junbish-commandanten verdwenen.
- Jamiat-i-Islamistrijders hebben op 14 november stellingen van Junbish-i-Melli langs de weg van Tukzar naar Gusfandi in het Tukzar district in de provincie Sari-Pol aangevallen. Een UNAMA-missie trof later 13 doden en 11 gewonden aan van beide facties.
- Op 14 en 15 november vonden nabij de stad Mehterlem in de provincie Laghman gevechten plaats tussen twee dezerzijds onbekende provinciale krijgsheren. Tijdens de gevechten viel ten minste een dode.
- Op 15 november werden door strijders van Junbish-i-Melli aanvallen uitgevoerd op stellingen van Jamiat-I-Islami nabij de dorpen Yanghee Qala en Asia-i-Sharaf. Over slachtoffers is geen informatie voorhanden.
- Op 16 november werd in Ghazni de 29 jarige Franse UNHCR-medewerkster Bettina Goislard in haar auto gedood. De aanslag werd enkele dagen later opgeëist door de Taliban. Ten gevolge van deze aanslag trok UNHCR alle internationale stafleden in Gardez, Kandahar en Jalalabad tijdelijk naar Kaboel en Islamabad terug en werden alle veldmissies om veiligheidsredenen afgelast. Het veldkantoor in Ghazni werd tijdelijk gesloten en alle overige kantoren werden alleen bemand door Afghaans personeel. Ook werd de assistentie aan uit Pakistan terugkerende

Afghanen tijdelijk opgeschort en werden de receptiecentra in Nangahar, Paktia, Khost, Kandahar en Kaboel tijdelijk gesloten.

- Op 16 november vonden in en rond de dorpen Arab-Mazari, Yanghee Qala en Asia-I-Sharif in het Chintal district in de provincie Balkh gevechten plaats tussen ongeveer 400 strijders van Jamiat-i-Islami en Junbish-i-Melli.

- Op 16 november vonden in het dorp Malla in het Charbolak district in de provincie Balkh schermutselingen plaats tussen troepen van een lokale commandant en familieleden van een door deze commandant gedode man. Om de dood van de man te wreken, doodden familieleden de zoon van de lokale commandant.

- Op 17 november werd in het centrum van Ghazni een auto van het door Afghanen gerunde 'Mine detection and dog centre' (MDC) beroofd door vier gemaskerde mannen. Omdat de beroving op ongeveer dezelfde plek plaatsvond waar de dag daarvoor een Franse UNHCR-medewerkster was doodgeschoten, besloot de VN naar aanleiding van dit incident de bewegingsvrijheid van ontminningsteams in zuidoostelijk Afghanistan te beperken.

- Op 18 november vonden in het dorp Hyderbad in het Sangin district in de provincie Helmand gevechten plaats tussen strijders van de Taliban en de lokale commandant. Hierbij zouden een onbekend aantal slachtoffers zijn gevallen.

- Ten minste twee Afghanen vonden op 19 november de dood bij een aanval van Talibaneenheden op een controlepost op de weg tussen Lashkargah en Girishk in de provincie Helmand.

- Op 19 november werd een Afghaanse bewaker van wegenbouwers aan de weg tussen Kaboel en Kandahar gedood door onbekende mannen.

- Op 19 november werd in het Daman district op 50 kilometer afstand van Kandahar een lokale medewerker van een ngo vermoord.

- Op 22 november explodeerde een raket voor de lobby van het Intercontinental Hotel in Kaboel. Hierbij vielen geen slachtoffers.

- Op 23 november werd ten minste een demonstrant gedood en raakten zes gewond nadat Afghaanse soldaten het vuur hadden geopend op een groep van ongeveer 200 ontslagen medewerkers van het Ministerie van Defensie die de betaling van drie maanden achterstallig salaris eisten.

December 2003

- Tijdens gevechten tussen coalitietroepen en Taliban en Al Qaida-strijders nabij Deh Rawud in de provincie Uruzgan op 2 december vond een Afghaan de dood.)
- Op 3 december raakten drie Amerikanen gewond toen een Afghaanse politieagent op de markt van Kandahar een granaat naar een Amerikaans voertuig wierp.
- Kort na het vertrek van de Amerikaanse minister van Defensie Rumsfeld op 4 december, sloeg een raket in nabij de Amerikaanse ambassade in Kaboel. Hierbij vielen geen slachtoffers.
- Op 4 december schortte Artsen zonder Grenzen om veiligheidsredenen haar werkzaamheden in het kamp Zhare Dasht voorlopig op.
- Ten minste een VN-medewerker werd gedood en elf raakten gewond nadat een VN-konvooi op 4 december in een hinderlaag van Taliban en Al Qaidastrijders was gereden in de Chakaw regio in de provincie Farah.
- Op 6 december werden drie Indiase wegwerkers ontvoerd op de weg tussen Kaboel en Kandahar door Taliban en Al Qaidastrijders.
- Op 6 december raakten zeker 18 mensen gewond tijdens een explosie in het centrum van Kandahar.
- Strijders van Jamiat-i-Islami en Junbish-i-Melli raakten op 21 december slaags op 20 kilometer ten westen van het Sangcharak district in de provincie Sar-i-Pol. Er zijn geen berichten over eventuele slachtoffers.
- Op 28 december werd in het dorp Bahrabad in het Surkani district in de provincie Kunar door onbekenden een grenspost aangevallen, waarbij een gewonde viel en de grenspost in brand werd gestoken.

Januari 2004

- In het Alingar district in de provincie Laghman vonden op 1 januari schermutselingen plaats tussen strijders die loyaal zijn aan respectievelijk de lokale commandanten Qarar en Dawood. Hierbij zouden twee doden zijn gevallen.
- Op 2 januari ontstond in het dorp Gardana in het Bakwa district in de provincie Farah een vuurgevecht nadat een legerauto van de 71e Divisie onder leiding van commandant Malham onder vuur werd genomen door 15 gewapende overvallers. Hierbij vonden twee soldaten van het nationale leger de dood. Daarop werd

versterking opgeroepen. In het vuurgevecht dat hierop volgde vonden vier overvallers en nog eens twee soldaten de dood en raakte een overvaller gewond. De lichamen van de gedode overvallers werden door de provinciale overheid ter afschrikking in de stad Farah opgehangen.

- Op 4 januari werd in het Rawud district in de provincie Uruzgan door onbekenden een aanval uitgevoerd op een konvooi van coalitietroepen, waarbij twee soldaten gewond raakten.

- Op 5 januari werden in de stad Kandahar door onbekenden schoten afgevuurd op de UNHCR-compound. Ook werd een granaat op het terrein geworpen. De schade aan het complex was minimaal en er vielen bij de aanval geen slachtoffers. Eerder op de dag was ook een granaat op de compound van een ngo geworpen, eveneens zonder veel schade aan te richten.

- Op 5 januari vonden nabij Qalat in de provincie Zabul schermutselingen plaats tussen diverse facties nadat de gouverneur van Zabul zich had beklaagd over het gebrek aan actie van het nationale leger en de politie ter verbetering van de veiligheidssituatie. Tijdens de gevechten vond een generaal de dood en raakten ten minste drie politieagenten of soldaten gewond. Volgens onbevestigde mediareportages zouden coalitietroepen tussenbeide zijn gekomen om de gevechten te stoppen.

- Op 6 januari ontplofte in de stad Kandahar een bom in een kinderwagen. Bij deze explosie vielen geen slachtoffers, wel kwamen veel nieuwsgierige mensen op de explosie af. Vijftien minuten later ontplofte op dezelfde plek een tweede bom waardoor 14 mensen werden gedood en 70 personen gewond raakten. Niemand heeft tot dusver de verantwoordelijkheid voor de aanslag opgeëist. Volgens onbevestigde mediaberichten zou ook een derde explosief zijn gevonden in een nabij gelegen gebouw.

- Op 7 januari vonden in de stad Kandahar schermutselingen plaats tussen twee lokale facties onder leiding van de ontslagen en ontwapende militaire commandanten Falin Fida en Malin Nanie naar aanleiding van een geschil over de verdeling van land. Hierbij vielen twee doden. Kort na afloop van de gevechten werd door beide facties onderhandeld. Beide commandanten zijn door de gouverneur van Kandahar gearresteerd op verdenking van moord.

- Op 7 januari zouden de Taliban twee burgers hebben geëxecuteerd in een dorpje in de provincie Khost. Beide personen werden in een door de Taliban bij de lichamen achtergelaten brief ervan beschuldigd te hebben gespioneerd voor of te hebben samengewerkt met de Amerikaanse coalitie-eenheden. In de brief werden

anderen gewaarschuwd voor de consequenties die relaties met de Amerikaanse troepen of de Afghaanse overheid zouden kunnen hebben.

- In de week van 7 tot 14 januari vonden in het Shindand district in de provincie Herat gevechten plaats tussen strijders van Ismael Khan en de lokale commandant Amanullah Khan. Over slachtoffers is geen informatie voorhanden.

- In de week van 7 tot 14 januari werd het dorp Adirah in het district Arghandad in de provincie Kandahar aangevallen door 10 tot 15 personen. Tijdens de aanval werden 5 personen gedood en raakten er 3 gewond. Volgens lokale bronnen zouden Talibaneenheden in de buurt opereren. Zij worden van de aanval verdacht.

- Op 8 januari werden medewerkers van een ngo tijdens de distributie van hulpmaterialen in de stad Larshkagar in de provincie Helmand geconfronteerd met soldaten van het nationale leger die ook hulpmaterialen wilden hebben. Nadat de ngo niet op het verzoek inging, vuurden de soldaten enkele schoten af. Hierbij raakten twee medewerkers van de ngo en vijf omstaande burgers gewond.

- Op 8 januari werd een bus in het district Gormash in de provincie Helmand aangevallen door een onbekende schutter. Hierbij kwamen alle inzittenden, op één na om het leven. In de bus zaten 12 leden van een Hazaragroepering uit het district Womish in de provincie Uruzgan. Meer informatie is niet bekend.

- Op 9 januari werd een checkpost van de politie in het Shorabak district in de provincie Kandahar door onbekenden aangevallen. Hierbij zouden vijf politieagenten zijn gedood en zouden 5 gewond zijn geraakt. De aanvallers ontsnapten met wapens en munitie.

- Op 10 januari drong een groep van 10 tot 20 personen, volgens de berichten Taliban, het dorp Adirah in het district Reg in de provincie Helmand binnen. Tijdens de aanval werden vijf inwoners gedood en raakte een onbekend aantal personen gewond.

- Op 11 januari werd in de provincie Nimruz een controlepost van de politie aangevallen, waarbij drie politieagenten en de eigenaar van een nabij gelegen hotel om het leven kwamen.

- Tussen 14 en 16 januari vonden in het district Qalat in de provincie Zabol gevechten plaats tussen Talibanstrijders en provinciale veiligheidseenheden, die werden bijgestaan door coalitietroepen. Daarbij zou een onbekend aantal ('veel') Talibs om het leven zijn gekomen. Ook werd een onbekend aantal Talibs gearresteerd.

- Op 17 januari werden de districtsgouverneur en 12 soldaten die hem begeleidden in een door de Taliban gelegde hinderlaag gelokt op de grens van de districten Khakriez en Nesh in de provincie Kandahar. Hierbij werd een soldaat gedood en raakten 8 gewond. Een gewonde Talib werd daarna gevangen genomen.
- Op 17 januari werd een voertuig van UNHCR onder schot genomen op de weg tussen Herat en Qala-e-Nau. Het voertuig was gestopt om de banden te controleren na een stuk over slecht wegdek te zijn gereden. De drie inzittenden (allen van Afghaanse afkomst) wisten te ontsnappen.
- Ten gevolge van een familiedispuut werden in het Qarghai district in de provincie Laghman op 17 januari twee personen vermoord en raakte er een gewond.
- Op 19 januari voerden coalitie-eenheden nabij het dorp Sawghatag in het district Charcheno in de provincie Uruzgan een aanval met helikopters uit op een positie waar zich een wapenopslagplaats van de Taliban zou bevinden. Bij de aanval kwamen 11 burgers om het leven. Daarnaast zou een onbekend aantal Talibanstrijders zijn gedood.
- In de periode 21 tot 28 januari zouden strijders in het dorp Surkh-Qucha in de provincie Samangan dat onder controle was van Junbish-i-Melli, zijn overgelopen naar Jamiat-i-Islami. Hierbij deden zich schermutselingen voor, waarbij een persoon gewond raakte. Ook zouden strijders van Junbish-i-Melli enkele commandanten van Jamiat-i-Islami hebben ontvoerd in de provincie Sar-i-Pol.
- Op 21 januari reed op een onbekende locatie in de provincie Uruzgan een voertuig op een mijn. Drie burgers en twee Afghaanse soldaten werden hierbij gedood.
- Op 26 januari werd een aantal raketten afgevuurd op een coalitiebasis nabij het dorp Ganjgal in het district Sarkari in de provincie Kunar. Hierbij raakten drie coalitiesoldaten gewond.
- Strijders van twee lokale commandanten, beide loyaal aan de gouverneur van de provincie Helmand, raakten op 26 januari per vergissing met elkaar in gevecht. Ook de politie raakte bij het incident betrokken. Vier personen werden gedood en 7 raakten gewond.
- Op 27 januari keerde een voormalige commandant van Junbish-i-Melli genaamd 'Zabet' terug naar het dorp Quresh in het Dowlatabad district in de provincie Fariab. Hij werd vergezeld door 30 gewapende strijders, hetgeen ertoe leidde dat

leger en de politie op de been werden gebracht. Na enkele woordenwisselingen over en weer, trok het leger en de politie zich terug.

- Op 27 januari voerden onbekenden een gewapende aanval uit op een bruiloft in het dorp Khoja Musa in het Pashtun Kot district in de provincie Fariab. Naar verluidt zouden hierbij twee personen om het leven zijn gekomen.

- Op 27 en 28 januari 2004 vonden zelfmoordaanslagen plaats op ISAF-patrouilles in Kaboel. Bij het eerste incident wierp de zelfmoordenaar zich op een ISAF-voertuig, met één dode en drie gewonde ISAF-soldaten (allen Canadezen) tot gevolg. Bij het tweede incident werd een taxi tegen een ISAF-voertuig aan gereden, waarbij één Britse soldaat de dood vond en drie anderen gewond raakten. Ook werd een Afghaanse burger gedood. De Taliban eisten voor beide incidenten de verantwoordelijkheid op.

- In de periode tussen 28 januari en 4 februari werd in de stad Shebergan in de provincie Jowzjan een vrouw uit haar auto getrokken en geslagen vanwege haar betrokkenheid bij een vrouwenorganisatie.

Februari

- Twee personen werden op 1 februari vermoord in het dorp Dehyak in de provincie Farah. Het motief van de moorden betrof een persoonlijk dispuut.

- Op 3 februari werden twee raketten afgevuurd op het centrum van Kaboel. De raketten werden volgens Afghaanse veiligheidstroepen vanuit het zuiden van de stad afgevuurd. Er vielen geen slachtoffers.

- Op 25 februari vonden twee landarbeiders in de provincie Badghis niet geëxplodeerde munitie. Toen een van de landarbeiders een steen op de munitie wierp, ontplofte de munitie. Hierbij kwam een van de mannen om het leven.

Maart

- Op 1 maart braken in de dorpen Pahlow-i-Zowli en Asya-i-Sharaf in de provincie Balkh gevechten uit tussen lokale commandanten van Junbish-i-Melli. Politie-eenheden en leden van de veiligheidscommissie voor het noorden patrouilleerden in de dagen daarna door het gebied.

- Op 3 maart vonden zeven soldaten van het nationale leger de dood en raakte een zwaar gewond in het Maruf district in de provincie Kandahar toen hun controlepost werd aangevallen door onbekenden.

- Op 3 maart werden ten minste zeven politieagenten gedood in het Atghar district in de provincie Zabul nadat zij waren aangevallen. Meer informatie is niet bekend.

- Op 4 maart werd een jongetje in Kaboel doodgeschoten door een onbekende man. Naar verluidt zou de vader van de jongen werkzaam zijn voor ISAF.
- Op 5 maart werden Turkse constructiewerkers die onder bescherming stonden van de politie aangevallen in de provincie Zabul. Hierbij werden een constructiewerker en een politieagent gedood. Alhoewel coalitie-eenheden en andere veiligheidseenheden snel op het incident reageerden, wisten de aanvallers te ontkomen.
- Op 6 maart raakten ten minste drie Amerikaanse coalitiesoldaten gewond nadat hun voertuig in de provincie Ghazni over een anti-tankmijn was heengereden.
- Op 6 maart doodden coalitietroepen per ongeluk drie burgers in het Char Chino district in de provincie Uruzgan nadat een bom was ontploft naast een voertuig van het Afghaanse nationale leger.
- Op 7 maart werden ten minste drie personen gedood en raakten vijf gewond toen een tot dan toe niet-geëxplodeerde raket explodeerde in Kaboel.
- Op 7 maart werd de provinciale directeur van het Rode Kruis in de provincie Zabul vermoord in de stad Qalat. Zijn voertuig zou zijn gestopt door vijf onbekenden die het slachtoffer meerdere malen beschoten. De andere passagier werd met rust gelaten.
- Op 9 maart werden een lokale commandant en vier familieleden of bodyguards gedood en raakten twee anderen gewond bij een schietincident dat bij de politie is gerapporteerd als een landdispuut.
- Op 11 maart werden twee raketten afgevuurd op het huis van de gouverneur van de provincie Laghman. Hierbij kwam een persoon om het leven en raakte een persoon gewond.
- Op 11 maart werden twaalf Talibanstrijders gedood tijdens een luchtaanval van coalitievliegtuigen op een onbekende locatie in de provincie Kandahar.
- Op 12 maart werden nabij Kaboel twee Turkse ingenieurs en een Afghaanse vertaler bevrijd door de Afghaanse politie. De mannen waren op 5 december 2003 ontvoerd.
- Op 13 maart werd een soldaat op bevel van zijn commandant geëxecuteerd in het Khakrez district in de provincie Kandahar. Er is geen informatie voorhanden over het motief voor de executie.

- Op 13 maart doodden coalitietroepen drie Talibanstrijders en namen dertien anderen gevangen tijdens een aanval op een grot in het gebied rond de stad Qalat in de provincie Zabul.
- Op 13 maart werd een verkiezingsteam van de VN aangevallen in het Chamkani district in de provincie Paktika. Er vielen geen slachtoffers.
- Op 14 maart lokten strijders van Junbish-i-Melli strijders van Jamiat-i-Islami in een hinderlaag in het Sholgara district in de provincie Balkh.
- Op 14 maart voerden Talibanstrijders een aanval uit op het kantoor van het districtshoofd van Shorabak in de provincie Kandahar. Hierbij werd een soldaat gedood en raakten twee soldaten gewond.
- Op 15 maart werden vier burgers gedood als gevolg van gevechten tussen lokale commandanten van Hezb-i-Islami in het Dai Kundi district in de provincie Uruzgan.
- Op 16 maart werd een groep politieagenten aangevallen toen zij de controlepost van Khake Chopan naderden in het Maywand district in de provincie Kandahar. Hierbij raakten vijf politieagenten gewond.
- Na de moord op de minister van Burgerluchtvaart en zoon van krijgshoofd en gouverneur van de provincie Herat Ismael Khan, Mirwais Sadiq, braken op 21 maart 2004 in Herat hevige gevechten uit tussen de troepen van Ismael Khan en troepen van zijn rivaal divisiecommandant generaal Abdul Zahir Nayebzada. Hierbij vielen volgens de Afghaanse regering 16 doden en 27 gewonden.
- In de periode tussen 24 en 31 maart werd een man vermoord door een lokale commandant in de provincie Balkh nadat de man had geweigerd smeergeld te betalen.
- In de periode tussen 24 en 31 maart vluchtten ongeveer 30 families uit het Char Kent district in de provincie Balkh nadat zij hadden geweigerd smeergeld te betalen aan de lokale commandant van Junbish-i-Melli (gevraagd was 100 Afghani per familie). Volgens lokale bronnen zou een persoon zijn vermoord nadat hij geweigerd had te betalen. UNAMA en de Veiligheidscommissie van het Noorden werken aan het probleem.
- In de periode tussen 24 en 31 maart voerden soldaten van de 95 Divisie regelmatig roofovervallen uit op de weg tussen Mazar-i-Sharif en Dar-i-Suf.

- In de periode tussen 24 en 31 maart werden lokale veeboeren in het Alborz-district (een onder-district van het Chintal district) in de provincie Balkh door een lokale commandant van Junbish-I-Melli gedwongen smeergeld te betalen.
- Op 24 maart werden in Kandahar een aantal coalitievoertuigen aangevallen door een onbekende man met handgranaten en een geweer. De man werd gedood.
- Op 24 maart vond rond het vliegveld van Mazar-i-Sharif een schermutseling plaats tussen twee commandanten van Jamiat-i-Islami. Hierbij raakte een persoon gewond.
- Op 27 maart werd een raket afgevuurd op een hotel in de provincie Khost. Hierbij raakten drie personen zwaar gewond.
- Op 28 maart werd een controlepost in het Dehrawud district in de provincie Uruzgan aangevallen door Taliban-strijders. Hierbij werden twee soldaten gedood en raakten drie anderen gewond.
- Op 29 maart probeerde een man in een Toyota Corolla een zelfmoordaanslag uit te voeren op een coalitiekonvooi nabij het vliegveld van Jalalabad. Het voertuig explodeerde echter niet, waarna de bestuurder uitstapte en het vuur opende op het konvooi. Coalitiesoldaten beantwoordden het vuur, waardoor de man werd gedood.

April

- Op 7 april werden twee overheidsvoertuigen aangevallen in het Sangin district in de provincie Helmand. Hierbij werden twee politieagenten gedood en raakten er drie gewond.
- Op 8 april braken gevechten uit tussen troepen van generaal Dostum's Junbish-i-Melli en troepen van de gouverneur van de provincie Fariab, Enayatullah Enayat. Bij de gevechten zijn een onbekend aantal slachtoffers, waaronder ten minste één dodelijk slachtoffer, gevallen.
- Op 8 april werd het provinciale hoofd van de veiligheidsdienst NDS (welke provincie is onbekend) ontvoerd en later gedood.
- Op 9 april werden twee Nederlandse Apache-helikopters beschoten tijdens een trainingsvlucht in de nabijheid van Kaboel. Geen van de Apaches werd geraakt.
- Op 11 april braken gevechten uit tussen troepen van Dostum's Junbish-i-Melli en troepen van Atta Mohahammad's Jamiat-i-Islami. De gevechten vonden plaats in de omgeving van Mazar-i-Sharif en Kod-i-Barq in de provincie Balkh. Bij de

gevechten zou ten minste één dode zijn gevallen en raakte een onbekend aantal personen gewond.

- Op 14 april raakten de plaatsvervangend politiecommandant van Kandahar, generaal Salim, drie van zijn bodyguards en een voorbijganger gewond toen een bom explodeerde naast de auto van de generaal. De voorbijganger bezweek later aan zijn verwondingen.

- Op 14 april werd de plaatsvervangend politiecommandant van het Shah Wali district in de provincie Kandahar en negen van zijn bodyguards werden gedood nadat zij in een hinderlaag waren gelokt. Het incident was waarschijnlijk het resultaat van een lokaal geschil.

- In de periode tussen 14 en 21 april werd tijdens een huiszoeking van coalitietroepen in het Grisk district in de provincie Helmand een soldaat van het Afghaanse nationale leger gedood en raakten twee coalitiesoldaten gewond. Het geweld was het gevolg van onenigheid tussen de huiseigenaar en de coalitietroepen over de gebruikte huiszoekingsmethode.

- Op 16 april werd een controlepost in het Shenkay district in de provincie Khost aangevallen, waarbij ten minste drie soldaten werden gedood en een onbekend aantal anderen gewond raakten.

- Op 16 april werd een controlepost op de weg tussen Herat en Kandahar in de provincie Farah aangevallen, waarbij acht soldaten werden gedood en er een gewond raakte.

- Op 17 april werd een controlepost in het Kash Rod district in de provincie Nimruz aangevallen, waarbij negen soldaten werden gedood.

IV Lijst van politieke partijen die officieel geregistreerd zijn bij het ministerie van Justitie

1. Hezb-i-Jamhuri-Khwahan-i-Afghanistan (Republican party of Afghanistan) met als leider Sibghatullah Sanjar (democratische middenpartij)
2. Tahrik-i-Whadat-i-Milli-i-Afghanistan (National unity movement of Afghanistan) met als leider Sultan Mahmood Ghazi (pro monarchie)
3. Hezb-i-Hambastag-i-Milli-i-Jawanan-i-Afghanistan (Party of national solidarity of Afghan youth) met als leider Mohammad Jamil Karzai (een jong familielid van president Karzai)
4. Hezb-i-Wahdat-i-Milli-i-Afghanistan (National unity party of Afghanistan) met als leider Abdul Rashid Jalili (minister van Binnenlandse Zaken)
5. Hezb-i-Isteqlal-i-Islami-i-Afghanistan (Islamic independence party of Afghanistan) met als leider dr. Ghulam Farooq Njrabi

V Machtsgebieden van de belangrijkste krijgsheren

VI Grondwet van Afghanistan (niet-officiële Engelse vertaling)

THE CONSTITUTION OF AFGHANISTAN

In the name of God, Most Gracious, Most Merciful
Praise be to Allah, the Cherisher and Sustainer of the Worlds; and Praise and
Peace be upon Mohammad, His last Messenger and his disciples and followers.

PREAMBLE

We the people of Afghanistan:

- Believing staunchly in Almighty God, relying on His bountiful mercy and adhering to the Holy religion of Islam;
- Realizing the previous injustices, miseries and innumerable disasters which have befallen our country;
- Appreciating the sacrifices, historical struggles, jihad and just resistance of all the peoples of Afghanistan, admiring the supreme position of the martyr's of the country's freedom;
- Comprehending that a united, indivisible Afghanistan belongs to all its tribes and peoples;
- Respecting the United Nations Charter as well as the Universal Declaration of Human Rights;

And in order to:

- Foster national unity, safeguard independence, national sovereignty and territorial integrity of the country;
- Establish the government based on the peoples will and democracy;
- Form a civil society void of oppression, atrocity, discrimination as well as violence, based on rule of law, social justice, protecting integrity and human rights, attaining peoples freedoms and fundamental rights;
- Strengthen political, social, economic as well as defense institutions;
- Attain a prosperous life and sound living environment for all inhabitants of this land;
- And, eventually, regain Afghanistan's appropriate place in the international family;

Have, herein, approved this constitution in accordance with historical, cultural and social realities as well as requirements of time through our elected representatives in the Loya Jirga, dated January 3, 2004, held in the city of Kabul.

Chapter One

State

Article One

Afghanistan shall be an Islamic Republic, independent, unitary and indivisible state.

Article Two

The sacred religion of Islam shall be the religion of the Islamic Republic of Afghanistan.

Followers of other faiths shall be free within the bounds of law in the exercise and performance of their religious rights.

Article Three

No law shall contravene the tenets and provisions of the holy religion of Islam in Afghanistan.

Article Four

National sovereignty in Afghanistan shall belong to the nation, manifested directly and through its elected representatives.

The nation of Afghanistan shall be comprised of all individuals who are citizens. The nation of Afghanistan shall be comprised of Pashtun, Tajik, Hazara, Uzbek, Turkman, Baluch, Pachaie, Nuristani, Aymaq, Arab, Qirghiz, Qizilbash, Gujur, Brahwui and other tribes.

The word Afghan shall apply to each and every citizen of Afghanistan.

No individual of the nation of Afghanistan shall be deprived of citizenship.

Matters related to citizenship and asylum shall be regulated by law.

Article Five

Implementing the provisions of this constitution and other laws, defending independence, national sovereignty, territorial integrity and attaining the security and defense capability of the country shall be the fundamental duties of the state.

Article Six

The state shall create a prosperous and progressive society based on social justice, preservation of human dignity, protection of human rights, realization of democracy, attainment of national unity as well as equality between all peoples and tribes and balance development of all areas of the country.

Article Seven

The United Nations Charter, inter-state agreements, as well as international treaties to which Afghanistan has joined, and the Universal Declaration of Human Rights shall be respected.

The state shall prevent terrorist activities, cultivation and smuggling of narcotics, and production and use of intoxicants.

Article Eight

The state shall regulate the foreign policy of the country on the basis of preserving the independence, national interests and territorial integrity as well as non-interference, good neighborliness, mutual respect and equality of rights.

Article Nine

Mines and other subterranean resources as well as historical relics shall be the property of the state.

Protection, management and proper utilization of public lands and properties as well as natural resources shall be regulated by law.

Article Ten

The state shall encourage, protect as well as ensure the safety of capital investment and private enterprises in accordance with the provisions of the law and market economy.

Article Eleven

Matters related to domestic as well as foreign trade shall be regulated by law in accordance with the economic requirements of the country and public interests.

Article Twelve

Da Afghanistan Bank shall be independent and the central bank of the state.

Currency issuance as well as formulating and implementing the monetary policy of the country shall be, according to provisions of the law, the authority of the central bank.

The central bank shall consult the economic committee of the House of Representatives about minting money.

The organization and operation method of this bank shall be regulated by law.

Article Thirteen

Effective programs for developing industries, expanding production, raising the standard of living of the people as well as protecting activities of craftsman, shall be designed and implemented by the state.

Article Fourteen

To develop agriculture and animal husbandry, improve economic, social and living conditions of farmers, herders and settlers as well as improve the nomads livelihood, the state, within its financial means, shall design and implement effective programs.

To provide housing and distribute public estates to deserving citizens, the state shall adopt necessary measures in accordance with the provisions of the law within financial possibilities.

Article Fifteen

To protect and improve forests as well as the living environment, the state has a duty to adopt necessary measures.

Article Sixteen

From amongst Pashto, Dari, Uzbeki, Turkmani, Baluchi, Pachaie, Nuristani, Pamiri and other current languages in the country, Pashto and Dari shall be the official languages of the state.

In areas where the majority of the people speak in any one of Uzbeki, Turkmani, Pachaie, Nuristani, Baluchi or Pamiri languages, any of the aforementioned language, in addition to Pashto and Dari, shall be the third official language, the usage of which shall be regulated by law.

To foster and develop all languages of Afghanistan, effective programs shall be designed and applied by the state.

Usage of all current languages in the country shall be free in press publications and mass media.

Scientific as well as national administrative terminology and usage in the country shall be preserved.

Article Seventeen

In order to foster education at all levels, develop religious teachings, regulate and improve the conditions of mosques, religious schools as well as religious centers, the state shall adopt necessary measures.

Article Eighteen

The source for the calendar year shall be based upon the migration of The Prophet (PBUH).

The basis for state offices shall be the solar calendar.

Fridays as well as the 18th of August and the 27th of April shall be public holidays.

Other holidays shall be regulated by law.

Article Nineteen

The flag of Afghanistan shall be made up of: three equal parts, with black, red and green colors juxtaposed from left to right perpendicularly.

The width of every color shall be half of its length, and at the center of which the national insignia shall be located.

The national insignia of Afghanistan shall be comprised of an emblem and a pulpit in white color—at the two corners of which are two flags, inscribed in the top middle the holy phrase “There is no God but Allah and Mohammad is his Prophet, and Allah is Great.” This shall be inscribed and superseded on rays of a rising sun, and in its lower part, the year 1919 in the solar calendar, and the word “Afghanistan” encircled on two sides by branches of wheat shall be inscribed.

The law shall regulate the use of the flag and insignia.

Article Twenty

The national anthem of Afghanistan shall be in Pashto with the mention of “God is Great” as well as the names of the tribes of Afghanistan.

Article Twenty-One

The capital of Afghanistan shall be the city of Kabul.

Chapter Two

Fundamental Rights and Duties of Citizens

Article Twenty-Two

Any kind of discrimination and distinction between citizens of Afghanistan shall be forbidden.

The citizens of Afghanistan, man or woman, have equal rights and duties before the law.

Article Twenty-Three

Life is the gift of God as well as the natural right of human beings. No one shall be deprived of this except by legal provision.

Article Twenty-Four

Liberty is the natural right of human beings. This right has no limits unless affecting others freedoms as well as the public interest, which shall be regulated by law.

Liberty and human dignity are inviolable.

The state shall respect and protect liberty as well as human dignity.

Article Twenty-Five

Innocence is the original state.

The accused shall be innocent until proven guilty by the order of an authoritative court.

Article Twenty-Six

Crime is a personal act.

Investigation, arrest and detention of an accused as well as penalty execution shall not incriminate another person.

Article Twenty-Seven

No deed shall be considered a crime unless ruled by a law promulgated prior to commitment of the offense.

No one shall be pursued, arrested, or detained without due process of law.

No one shall be punished without the decision of an authoritative court taken in accordance with the provisions of the law, promulgated prior to commitment of the offense.

Article Twenty-Eight

No citizen of Afghanistan accused of a crime shall be extradited to a foreign state without reciprocal arrangements as well as international treaties to which Afghanistan has joined.

No Afghan shall be deprived of citizenship or sentenced to domestic or foreign exile.

Article Twenty-Nine

Persecution of human beings shall be forbidden.

No one shall be allowed to—or order—torture, even if to discover the truth from another individual who is under investigation, arrest, detention or has been convicted to be punished.

Punishment contrary to human integrity shall be prohibited.

Article Thirty

A statement, confession or testimony obtained from an accused or of another individual by means of compulsion shall be invalid.

Confession to a crime is a voluntary admission before an authorized court by an accused in a sound state of mind.

Article Thirty-One

Upon arrest, or to prove truth, every individual can appoint a defense attorney.

Immediately upon arrest, the accused shall have the right to be informed of the nature of the accusation, and appear before the court within the time limit specified by law.

In criminal cases, the state shall appoint a defense attorney for the indigent.

Confidentiality of conversations, correspondence, and communications between the accused and their attorney shall be secure from any kind of violation. The duties and powers of defense attorneys shall be regulated by law.

Article Thirty-Two

Debt shall not curtail or deprive the freedom of the individual. The method and means of recovering debt shall be regulated by law.

Article Thirty-Three

The citizens of Afghanistan shall have the right to elect and be elected. The conditions of exercising this right shall be stipulated by law.

Article Thirty-Four

Freedom of expression shall be inviolable. Every Afghan shall have the right to express thoughts through speech, writing, illustrations as well as other means in accordance with provisions of this constitution. Every Afghan shall have the right, according to provisions of law, to print and publish on subjects without prior submission to state authorities. Directives related to the press, radio and television as well as publications and other mass media shall be regulated by law.

Article Thirty-Five

To attain moral and material goals, the citizens of Afghanistan shall have the right to form associations in accordance with provisions of the law. The people of Afghanistan shall have the right, in accordance with provisions of the law, to form political parties, provided that:

1. Their manifesto and charter shall not contravene the Holy religion of Islam and principles and values enshrined in this constitution;
2. Their organizations and financial resources shall be open;
3. Their aims shall not be military or quasi-military organizations; and
4. They shall not be affiliated with foreign political parties or sources.

Formation and operation of a party on basis of tribalism, parochialism, language, as well as religious sectarianism shall not be permitted.

A party or association formed according to provisions of the law shall not be dissolved without legal causes and the order of an authoritative court.

Article Thirty-Six

The people of Afghanistan shall have the right to gather and hold unarmed demonstrations, in accordance with the law, for attaining legitimate and peaceful purposes.

Article Thirty-Seven

Freedom and confidentiality of correspondence, as well as interpersonal communications of individuals, whether in the form of a letter or via telephone, telegraph, as well as other means, shall be secure from intrusion.

The state shall not have the right to inspect personal correspondence and communications, unless authorized by provisions of the law.

Article Thirty-Eight

Personal residences shall be immune from trespassing.

No one, including the state, shall have the right to enter a personal residence or search it without the owners permission or by order of an authoritative court, except in situations and methods delineated by law.

In case of an evident crime, the responsible official shall enter or search a personal residence, without a prior court order. The aforementioned official, shall, after entrance or completion of search, obtain a court order within the time limit set by law.

Article Thirty-Nine

Every Afghan shall have the right to travel and settle in any part of the country, except in areas forbidden by law.

Every Afghan shall have the right to travel outside Afghanistan and return, according to the provisions of the law.

The state shall protect the rights of the citizens of Afghanistan outside the country.

Article Forty

Property shall be safe from violation.

No one shall be forbidden from owning property and acquiring it, unless limited by the provisions of law.

No one's property shall be confiscated without the order of the law and decision of an authoritative court.

Acquisition of private property shall be legally permitted only for the sake of public interest, and in exchange for prior and just compensation.

Search and disclosure of private property shall be carried out in accordance with provisions of the law.

Article Forty-One

Foreign individuals shall not have the right to own immovable property in Afghanistan.

Lease of immovable property for the purpose of capital investment shall be permitted in accordance with the provisions of the law.

The sale of estates to diplomatic missions of foreign countries as well as international organization's to which Afghanistan is a member, shall be allowed in accordance with the provisions of the law.

Article Forty-Two

Every Afghan shall pay taxes and duties to the state in accordance with the provisions of the law.

No taxes or duties shall be levied without legal representation.

Tax rates and duties as well as the method of payment shall be determined, with due respect to social justice, by law.

This provision shall also apply to foreign individuals and organizations.

Every kind of tax, duty as well as paid income shall be deposited to a single state account.

Article Forty-Three

Education, being the right of all citizens of Afghanistan, shall be offered up to the B.A. level in the state educational institutes free of charge by the state.

To expand a balanced education as well as to provide mandatory intermediate education throughout Afghanistan, the state shall design and implement effective programs and prepare the ground for teaching mother tongues in areas where they are spoken.

Article Forty-Four

To create and foster balanced education for women, improve education of nomads as well as eliminate illiteracy in the country, the state shall devise and implement an effective plan.

Article Forty-Five

The state shall devise and implement a unified educational curricula based on the tenets of the sacred religion of Islam, national culture as well as academic principles, and develop religious subjects curricula for schools on the basis of existing Islamic sects in Afghanistan.

Article Forty-Six

Establishing and administering higher, general and specialized educational institutions shall be the duty of the state.

With the permission of the state, the citizens of Afghanistan shall establish higher, general and specialized educational as well as literacy institutions.

The state shall permit foreign individuals to establish higher, general and specialized institutions in accordance with the provisions of the law.

Admission terms to higher educational institutes of the state and other related matters shall be regulated by law.

Article Forty-Seven

The state shall devise effective programs for fostering knowledge, culture, literature and the arts.

The state shall guarantee the copyrights of authors, inventors and discoverers, and, shall encourage and protect scientific research in all fields, publicizing their results for effective use in accordance with the provisions of the law.

Article Forty-Eight

Work is the right of every Afghan.

Working hours, paid holidays, employment and employee rights and related matters shall be regulated by the law.

Choice of occupation and craft shall be free within the bounds of law.

Article Forty-Nine

Forced labor shall be forbidden.

Active participation in times of war, disaster, and other situations that threaten public life and comfort shall be among the national duties of every Afghan.

Forced labor on children shall not be allowed.

Article Fifty

To create a healthy administration and realize reforms in the administrative system of the country, the state shall adopt necessary measures.

The administration shall perform its duties with complete neutrality and in compliance with the provisions of the laws.

The citizens of Afghanistan shall have the right of access to information from state departments in accordance with the provisions of the law. This right shall have no limit except when harming rights of others as well as public security.

The citizens of Afghanistan shall be recruited by the state on the basis of ability, without any discrimination, according to the provisions of the law.

Article Fifty-One

Any individual suffering damage without due cause from the administration shall deserve compensation, and shall appeal to a court for getting it.

Except in conditions stipulated by law, the state shall not, without the order of an authoritative court, claim its rights.

Article Fifty-Two

The state shall provide free preventative healthcare and treatment of diseases as well as medical facilities to all citizens in accordance with the provisions the law.

Establishment and expansion of private medical services as well as health centers shall be encouraged and protected by the state in accordance with the provisions of the law.

The state shall adopt necessary measures to foster physical education and national as well as local sports.

Articles Fifty-Three

To regulate medical services as well as financial aid to survivors of martyrs and missing persons, and, for the reintegration of the disabled and handicapped and their active participation in the society, the state shall adopt necessary measures in accordance with the provisions of the law.

The state shall guarantee the rights of retirees, and shall render necessary aid to the elderly, women without caretakers, disabled and handicapped as well as poor orphans in accordance with the provisions of the law.

Article Fifty-Four

Family is the fundamental pillar of the society, and shall be protected by the state. To attain the physical and spiritual health of the family, especially of the child and mother, upbringing of children, as well as the elimination of related traditions contrary to the principles of the sacred religion of Islam, the state shall adopt necessary measures.

Article Fifty-Five

Defending the country shall be the duty of all citizens of Afghanistan. Conditions for compulsory military service shall be regulated by law.

Article Fifty-Six

Obedience of the provisions of the constitution, obedience of laws and respect of public order and security shall be the duty of all citizens of Afghanistan. Ignorance of the laws shall not be considered an excuse.

Article Fifty-Seven

The state shall guarantee the rights and liberties of foreign citizens in Afghanistan in accordance with the law.

These people shall be obliged to respect the laws of the state of Afghanistan within the limits of the provisions of international laws.

Article Fifty-Eight

To monitor respect for human rights in Afghanistan as well as to foster and protect it, the state shall establish the Independent Human Rights Commission of Afghanistan.

Every individual shall complain to the aforementioned Commission about violations of personal human rights.

The Commission shall refer human rights violations of individuals to legal authorities and assist them in defense of their rights.

Organization and method of operation of the Commission shall be regulated by law.

Article Fifty-Nine

No individual shall be allowed to manipulate the rights and liberties enshrined in this Constitution and act against independence, territorial integrity, sovereignty as well as national unity.

Chapter Three

President

Article Sixty

The President shall be the head of state of the Islamic Republic of Afghanistan, executing his authorities in the executive, legislative and judiciary fields in accordance with the provisions of this Constitution.

The President shall have two Vice-Presidents, first and second.

The Presidential candidate shall declare to the nation names of both vice presidential running mates.

In case of absence, resignation or death of the President, the first Vice-President shall act in accordance with the provisions of this Constitution.

In the absence of the first Vice-President, the second Vice-President shall act in accordance with the provisions of this Constitution.

Article Sixty-One

The President shall be elected by receiving more than fifty percent of votes cast by voters through free, general, secret and direct balloting.

The presidential term shall expire May 22nd of the fifth year after elections.

Elections for the new President shall be held within thirty to sixty days prior to the end of the presidential term.

If in the first round none of the candidates gets more than fifty percent of the votes, elections for the second round shall be held within two weeks from the date election results are proclaimed, and, in this round, only two candidates who have received the highest number of votes in the first round shall participate.

In case one of the presidential candidates dies during the first or second round of elections or after elections, but prior to the declaration of results, re-election shall be held according to provisions of the law.

Article Sixty-Two

The individual who becomes a presidential candidate shall have the following qualifications:

1. Shall be a citizen of Afghanistan, Muslim, born of Afghan parents and shall not be a citizen of another country;
2. Shall not be less than forty years old the day of candidacy;
3. Shall not have been convicted of crimes against humanity, a criminal act or deprivation of civil rights by a court.

No individual shall be elected for more than two terms as President.

The provision of this article shall also apply to Vice-Presidents.

Article Sixty-Three

Before assuming office, the President shall take, in accordance with special procedures set by law, the following oath of allegiance:

“In the name of God, Most Gracious, Most Merciful

I swear by the name of God Almighty that I shall obey and protect the Holy religion of Islam, respect and supervise the implementation of the Constitution as well as other laws, safeguard the independence, national sovereignty and territorial integrity of Afghanistan, and, in seeking God Almighty’s help and support of the nation, shall exert my efforts towards the prosperity and progress of the people of Afghanistan.”

Article Sixty-Four

The President shall have the following authorities and duties:

1. Supervise the implementation of the Constitution;
2. Determine the fundamental lines of the policy of the country with the approval of the National Assembly;
3. Being the Commander-in-Chief of the armed forces of Afghanistan;
4. Declaring war and peace with the approval of the National Assembly;
5. Take necessary decisions to defend territorial integrity and preserve independence;
6. Dispatch armed forces units outside of Afghanistan with the approval of the National Assembly;
7. Convene the Loya Jirga except in the situation prescribed in Article 69 of this Constitution;
8. Proclaim as well as terminating the state of emergency with the approval of the National Assembly;
9. Inaugurate the National Assembly and Loya Jirga sessions;
10. Accept the resignations of vice-presidents of the Republic;
11. Appointing ministers, the attorney general, the President of the Central Bank, the National Security President, as well as the President of the Red

- Cross with the approval of the House of Representatives, and their dismissal and resignation approval;
12. Appointing the Supreme Court judge as well as justices of the Supreme Court with the approval of the House of Representatives;
 13. Appointing, retiring and accepting the resignation and dismissal of judges, officers of the armed forces, police, national security as well as high ranking officials according to the provisions of law;
 14. Appointing heads of political representatives of Afghanistan to foreign states as well as international organizations;
 15. Accepting credentials of foreign political representatives in Afghanistan;
 16. Endorse laws as well as judicial decrees;
 17. Issue credential letter for the conclusion of international treaties in accordance with the provisions of the law;
 18. Reduce and pardon penalties in accordance with the provisions of the law;
 19. Bestow medals, insignias as well as honorary titles in accordance with the provisions of the law;
 20. Establish commissions to improve the administration of the country in accordance with the provisions of the law;
 21. Perform other authorities and duties enshrined in this Constitution.

Article Sixty-Five

On important national, political, social as well as economic issues the President can call for a referendum of the people of Afghanistan.

The referendum shall not be contrary to the provisions of this Constitution or require amending it.

Article Sixty-Six

In enforcing the authorities enshrined in this Constitution, the President shall take into consideration the supreme interests of the people of Afghanistan.

The President shall not sell or bestow state properties without the provision of the law.

During the term of office, the Presidential position shall not be used for linguistic, sectarian, tribal, and religious as well as party considerations.

Article Sixty-Seven

In case of resignation, impeachment or death of the President, as well as an incurable illness impeding performance of duty, the First Vice-President shall assume authorities and duties of the President.

The President shall personally tender resignation to the National Assembly.

Affirmation of an incurable illness shall be verified by an authoritative medical team assigned by the Supreme Court.

In such cases, elections for the new President shall be held within three months in accordance with Article Sixty-One of the Constitution.

The First Vice-President, in acting as interim President, shall not perform the following duties:

1. Amend the Constitution;
2. Dismiss ministers;
3. Call a referendum.

During this period, Vice-Presidents of the Presidents shall, according to the provisions of this Constitution, nominate themselves as presidential candidates. In the absence of the President, the First Vice-President shall assume the duties of the President.

Article Sixty-Eight

In case any of the Vice-Presidents resign or die, another person shall be appointed by the President with the approval of the House of Representatives.

In case of simultaneous death of the President and the First Vice-President, the Second Vice-President, the President of the House of Elders, the President of the House of Representatives and the Foreign Minister shall succeed respectively and, in that order, and, according to Article Sixty-Seven of this Constitution, shall assume the duties of the President.

Article Sixty-Nine

According to this Article, the President shall be responsible to the nation as well as the House of Representatives.

Accusations of crimes against humanity, national treason as well as a crime against the President shall be demanded by one third of all members of the House of Representatives. If this demand is approved by two thirds of the House of Representatives, the House of Representatives shall convene the Loya Jirga within one month.

If the Loya Jirga, by two-thirds majority, approves the accusation, the President shall be released from duty and the issue shall be referred to a special court, which shall be comprised of the President of the House of Elders, three members of the House of Representatives, and three members of the Supreme Court appointed by the Loya Jirga. The case shall be presented by the individual appointed by the Loya Jirga.

In such a situation the provisions of Article Sixty-Seven of this Constitution shall be applied.

Article Seventy

The salary and expenses of the President shall be regulated by law.

The President, after completion of his term of service, except when dismissed, is entitled to financial benefits of the presidency for the rest of his life in accordance with the law.

Chapter Four

Government

Article Seventy-One

The Government shall be comprised of Ministers who work under the chairmanship of the President.

The number of Ministers as well as their duties shall be regulated by law.

Article Seventy-Two

The individual appointed as Minister shall have the following qualifications:

1. Shall have only the citizenship of Afghanistan; if the ministerial candidate has the citizenship of another country, the House of Representatives shall have the right to approval or rejection their nomination;
2. Shall have higher education, work experience as well as a good reputation;
3. Shall not be less than thirty five years of age;
4. Shall not have been convicted of crimes against humanity, a criminal act or deprivation of civil rights by a court.

Article Seventy-Three

The Ministers shall be appointed from amongst members of the National Assembly or outside.

If a member of the National Assembly is appointed as Minister, that individual loses membership in the Assembly and, instead, another individual shall be appointed in accordance with the provisions of the law.

Article Seventy-Four

Before assuming office, the Ministers shall take the following oath in the presence of the President:

“In the name of God, Most Gracious, Most Merciful,
I swear in the name of God Almighty that I shall protect the Holy religion of Islam, respect the Constitution and other laws of Afghanistan, safeguard the rights of citizens as well as independence, territorial integrity and the national unity of the people of Afghanistan, and, in all my deeds consider the Almighty’s presence, performing the entrusted duties honestly.”

Article Seventy-Five

The Government shall have the following duties:

1. Execute the provisions of this Constitution, other laws, as well as the final decisions of the courts;
2. Preserve the independence, defend the territorial integrity and safeguard the interests and prestige of Afghanistan in the international community;

3. Maintain public law and order and eliminate every kind of administrative corruption;
4. Prepare the budget, regulate financial conditions of the state as well as protect public wealth;
5. Devise and implement social, cultural, economic and technological development programs;
6. Report to the National Assembly, at the end of the fiscal year, about the tasks achieved as well as important programs for the new fiscal year;
7. Perform other duties that, in accordance with this Constitution and other laws, fall within Government responsibilities.

Article Seventy-Six

To implement the fundamental lines of the policy of the country and regulate its duties, the government shall devise as well as approve regulations, which shall not be contrary to the body or spirit of any law.

Article Seventy-Seven

The Ministers shall perform their duties as heads of administrative units within the framework of this Constitution as well as other laws prescribe.

The Ministers shall be responsible to the President and House of Representatives for their specified duties.

Article Seventy-Eight

If a Minister is accused of crimes against humanity, national treason or other crimes, the case, in accordance with Article One Hundred Thirty Four of this Constitution, shall be submitted to a special court.

Article Seventy-Nine

During the recess of the House of Representatives, the Government shall, in case of an immediate need, issue legislative decrees, except in matters related to budget and financial affairs.

Legislative decrees, after endorsement by the President, shall acquire the force of law. Legislative decrees shall be presented to the National Assembly within thirty days in the first session it reconvenes, and, if they are rejected by the National Assembly, they become void.

Article Eighty

During their tour of duty, the Ministers shall not use their positions for linguistic, sectarian, tribal, religious or partisan purposes.

Chapter Five

National Assembly

Article Eighty-One

The National Assembly of the Islamic Republic of Afghanistan, as the highest legislative organ, shall manifest the will of its people as well as represent the entire nation.

Every member of the Assembly, when voting, shall judge according to the general interests as well as the supreme benefits of the people of Afghanistan.

Article Eighty-Two

The National Assembly consists of two houses: House of People and House of Elders.

No individual shall be a member of both houses at the same time.

Article Eighty-Three

Members of the House of the People shall be elected by the people through free, general, secret and direct balloting.

The work period of the House of the People shall terminate, after the disclosure of the results of the elections, on June 22nd of the Fifth year and the new parliament shall commence work.

The elections for members of the House of the People shall be held 30-60 days prior to the expiration of the term of the House of the People.

The number of the members of the House of the People shall be proportionate to the population of each constituency, not exceeding the maximum of two hundred fifty individuals.

Electoral constituencies as well as other related issues shall be determined by the elections law.

The elections law shall adopt measures to attain—through the electorate system—general and fair representation for all the people of the country, and proportionate to the population of every province, on average, at least two females shall be elected members of the House of the People from each province.

Article Eighty-Four

Members of the House of Elders shall be elected and appointed as follows:

1. From amongst each provincial council members, one individual shall be elected by the respective council for a four year term;
2. From amongst district councils of each province, one individual, elected by the respective councils, for a three year term;
3. The remaining one third of the membership shall be appointed by the President, for a five year term, from amongst experts and experienced personalities, including two members from amongst the impaired and handicapped, as well as two from nomads.

The President shall appoint fifty percent of these individuals from amongst women.

The individual selected as a member of the House of the Elders shall lose membership to the related Council, and, another individual shall be appointed in accordance with the provisions of the law.

Article Eighty-Five

The individual who becomes a candidate or appointed to the membership of the National Assembly, in addition to the completion of the conditions of the election, shall have the following qualifications:

1. Shall be a citizen of Afghanistan or shall have obtained citizenship of the state of Afghanistan at least ten years prior to candidacy date or appointment;
2. Shall not have been convicted of crimes against humanity, as well as a crime or deprivation from civil rights by a court;
3. Shall have completed twenty-five years of age on candidacy day for the House of the People, and thirty-five years on candidacy day or appointment for the House of Elders.

Article Eighty-Six

Elections credentials of members of the National Assembly shall be reviewed by the Independent Elections Commission in accordance with the provisions of the law.

Article Eighty-Seven

Each of the two houses of the National Assembly, at the commencement of their work period, shall elect one member as president for the term of the legislature, and two members as first and second secretaries for one year.

These individuals shall form the administrative teams of the House of the People as well as House of the Elders.

Duties of the administrative teams shall be determined by the Internal Duties Regulations of each house.

Article Eighty-Eight

Each of the two houses of the National Assembly shall form commissions to consider issues under discussion in accordance with the Internal Duties Regulations.

Article Eighty-Nine

The House of the People shall have the authority to establish a special commission, on the proposal of one third of its members, to review as well as investigate the actions of the government.

The composition and method of operation of the aforementioned commission shall be determined by the Internal Duties Regulations.

Article Ninety

The National Assembly shall have the following duties:

1. Ratification, modification or abrogation of laws or legislative decrees;
2. Approval of social, cultural, economic as well as technological development programs;
3. Approval of the state budget as well as permission to obtain or grant loans;
4. Creation, modification and/or abrogation of administrative units;
5. Ratification of international treaties and agreements, or abrogation of membership of Afghanistan in them;
6. Other authorities enshrined in this Constitution.

Article Ninety-One

The House of the People shall have the following special authorities:

1. Decide about elucidation session from each Minister in accordance with Article Ninety-Two of this Constitution;
2. Decide on the development programs as well as the state budget;
3. Approve or reject appointments according to provisions of this Constitution.

Article Ninety-Two

The House of the People, on the proposal of twenty percent of all its members, shall make inquiries from each minister.

If the explanations given are not satisfactory, the House of Representatives shall consider the issue of a no confidence vote.

The no confidence vote on a minister shall be explicit, direct, as well as based on convincing reasons. This vote shall be approved by the majority of all members of the House of the People.

Article Ninety-Three

Any commission of both houses of the parliament can question any minister about special issues.

The individual questioned shall provide an oral or written response.

Article Ninety-Four

Laws shall be what both houses of the National Assembly approve and the President endorses, unless this Constitution states otherwise.

In case the President rejects what the National Assembly has approved, the President shall send it back, within fifteen days from the date it was presented, to the House of the People mentioning reasons for rejection, and, if the House of the People re-approves it with two thirds of all the votes, the draft shall be considered endorsed and enforceable.

Article Ninety-Five

The proposal for drafting laws by the government, or members of the National Assembly, or in the domain of regulating the judiciary by the Supreme Court, shall be made by the government.

Proposals for drafting the budget and financial affairs laws shall be made only by the government.

Article Ninety-Six

If the proposal for drafting a law includes imposition of new taxes or reduction of state incomes, it shall be included in the work agenda of the National Assembly on condition the compensation source shall also be forecasted in the text of the proposal.

Article Ninety-Seven

Proposals for drafting laws shall be first submitted to the House of the People by the government.

The House of the People shall consider the draft laws, including budgetary and financial affairs as well as the proposal for getting new or existing loans, and, after debate, either approve or reject as a whole.

The House of the People shall not delay for more than one month the draft proposal.

The House of the People, after approving the proposed draft, shall send it to the House of the Elders.

The House of the Elders shall decide on it within fifteen days.

In deciding about the proposed laws, the National Assembly shall give priority to treaties and development programs of the state that, according to the proposal of the government, require urgent consideration.

If the proposal for drafting a law is made by ten members of either of the two houses, it shall be, after approval of one fifth of the House where it was initiated, included in the work agenda of that House.

Article Ninety-Eight

The state budget and development program of the government shall be submitted, through the House of Elders to the House of the People along with its advisory views.

The decision of the House of the People shall be implemented without presentation to the House of Elders, after endorsement by the President.

If for some reasons the budget is not approved before the beginning of the new fiscal year, the budget of the year before shall be applied pending the passage of the new budget.

The government shall present during the fourth quarter of the financial year the budget for the next year, with the brief account of the current year budget, to the National Assembly.

The precise account of the previous year financial budget shall be presented to the National Assembly during the next six months according to the provisions of the law.

The House of the People shall not delay approval of the budget for more than one month after receiving it or give permission to give or take loans not included in the budget, for more than fifteen days.

If the House of the People during this period does not decide on taking or giving loans, the proposal shall be considered approved.

Article Ninety-Nine

If, during the sessions of the National Assembly, the annual budget, or development program, or issues related to national security, territorial integrity and independence of the country is under discussion, the sessions of the Assembly shall not end pending decision of the matter.

Article One Hundred

If another House rejects the decision of one House, a joint commission comprised of an equal number of members from each House shall be formed to solve the difference.

The decision of the commission, after endorsement by the President, shall be enforced. If the joint commission does not solve the difference, the decision shall be considered rejected. In such a situation, the House of Representatives shall pass it with two-thirds majority in its next session.

This decision, without being approved by the House of Elders, shall be promulgated after endorsement by the President.

Article One Hundred One

No member of the National Assembly shall be legally prosecuted for reasons of voting or views expressed during performance of duty.

Article One Hundred Two

If a member of the National Assembly is accused of a crime, the responsible official shall inform the House of which the accused is a member of, and the accused can be legally prosecuted.

In case of an evident crime, the responsible official shall legally pursue and arrest the accused without the permission of the House, which the accused is a member of.

In both cases, if the legal prosecution requires detention, the responsible official shall immediately inform the respective House and obtain its approval. If the accusation takes place during an Assembly recess, the permission for arrest or detention shall be obtained from the administrative board of the respective House, and the issue shall be referred to the first session of the aforementioned House for decision.

Article One Hundred Three

The Ministers can participate in the sessions of either House of the National Assembly.

Either House of the National Assembly can demand the participation of the Ministers in its session.

Article One Hundred Four

Both Houses of the National Assembly shall convene their sessions concurrently, but separately.

Sessions of the two Houses shall be held jointly under the following circumstances:

1. When the legislative term or annual sessions are inaugurated by the President;
2. When deemed necessary by the President.

The President of the House of Representatives shall preside over the joint sessions of the National Assembly.

Article One Hundred Five

The sessions of the National Assembly shall be open unless the President of the Assembly or at least ten members of the National Assembly request their secrecy and the Assembly grants their request.

No one shall enter the National Assembly building by force.

Article One Hundred Six

The quorum for voting of each House of the National Assembly shall be complete with the majority presence of members and decisions shall be taken with the majority of votes of members present, unless this Constitution states otherwise.

Article One Hundred Seven

The National Assembly shall hold regular sessions twice annually.

The term of both regular sessions shall be nine months every year. When needed, the Assembly can extend its term.

Extraordinary sessions of the Assembly during recess shall be convened by Presidential order.

Article One Hundred Eight

In cases of death, resignation, and dismissal of a member of the National Assembly or disability or handicap, which impedes permanent performance of duty, the provisions of the law shall undertake the replacing of a new representative for the remaining period of the legislative term.

Matters related to presence and absence of members of the National Assembly shall be regulated by the internal duties statute.

Article One Hundred Nine

Proposals for amending elections law shall not be included in the work agenda of the National Assembly during the last year of the legislative term.

Chapter Six

Loya Jirga

Article One Hundred Ten

The Loya Jirga is the highest manifestation of the will of the people of Afghanistan.

The Loya Jirga consists of:

1. Members of the National Assembly;
2. Presidents of the provincial as well as district assemblies.

Ministers, Chief Justice and members of the Supreme Court as well as the attorney general shall participate in the Loya Jirga sessions without voting rights.

Article One Hundred Eleven

The Loya Jirga shall convene in the following situations:

1. To decide on issues related to independence, national sovereignty, territorial integrity as well as supreme national interests;
2. Amend provisions of this Constitution;
3. Impeach the President in accordance with the provisions of Article 69 of the Constitution.

Article One Hundred Twelve

In its first session, the Loya Jirga shall elect, from amongst its members, a Chairperson, a Deputy-Chair, a Secretary and an Assistant Secretary.

Article One Hundred Thirteen

The quorum of the Loya Jirga shall be complete for voting with the presence of the majority of members.

The decision of the Loya Jirga, except in situations explicitly stated in this Constitution, shall be adopted by a majority of members present.

Article One Hundred Fourteen

Sessions of the Loya Jirga shall be open unless one fourth of its membership demand secrecy, and the Loya Jirga accepts this demand.

Article One Hundred Fifteen

During the sessions of the Loya Jirga, provisions of Articles One Hundred One and One Hundred Two of this Constitution shall be applied to its members.

Chapter Seven

Judiciary

Article One Hundred Sixteen

The judiciary shall be an independent organ of the state of the Islamic Republic of Afghanistan.

The judiciary shall be comprised of one Supreme Court, High Courts as well as primary courts whose organization and authority shall be regulated by law.

The Supreme Court shall be the highest judicial organ, heading the judicial power of the Islamic Republic of Afghanistan.

Article One Hundred Seventeen

The Supreme Court shall be comprised of nine members, appointed by the President and with the approval of the House of Representatives, and with due respect to provisions of Clause Three, Article Fifty as well as Article One Hundred Eighteen of this Constitution, shall be appointed from the beginning in the following manner: Three members for a period of four years, three members for seven years, and three for ten years. Later appointments shall be for ten years. Appointment of members for a second term shall not be permitted. The President shall appoint one of its members as Chief Justice of the Supreme Court.

Members of the Supreme Court, except under circumstances stated in Article 127 of this Constitution, shall not be dismissed till the end of their term.

Article One Hundred Eighteen

Supreme Court members shall have the following qualifications:

1. At time of appointment the age of the Chief Justice of the Supreme Court and its members shall be a minimum of forty years.
2. Shall be a citizen of Afghanistan.
3. Shall have expertise as well as adequate experience in legal sciences and Islamic jurisprudence.
4. Shall have higher education in legal studies or Islamic jurisprudence as well as expertise and adequate experience in the judicial system of Afghanistan.

5. Shall have good character as well as a good reputation.
6. Shall not have been convicted, by a court, for crimes against humanity, crimes, or deprivation of civil rights.
7. Shall not be a member of any political party during his term of duty.

Article One Hundred Nineteen

Members of the Supreme Court shall take the following oath of office in the presence of the President:

“In the of God, Most Gracious, Most Merciful

I swear in the name of God Almighty to attain justice and righteousness in accordance with tenets of the Holy religion of Islam, provisions of this Constitution as well as other laws of Afghanistan, and to execute the duty of being a judge with utmost honesty, righteousness and impartiality.”

Article One Hundred Twenty

The authority of the judicial organ shall include reviewing all cases filed by real or incorporeal persons, including the state, as plaintiffs or defendants, before the court in accordance with the provisions of the law.

Article One Hundred Twenty-One

At the request of the Government, or courts, the Supreme Court shall review the laws, legislative decrees, international treaties as well as international covenants for their compliance with the Constitution and their interpretation in accordance with the law.

Article One Hundred Twenty-Two

No law shall, under any circumstances, exclude any case or area from the jurisdiction of the judicial organ as defined in this chapter and submit it to another authority.

This provision shall not prevent formation of special courts stipulated in Articles Sixty- Nine, Seventy-Eight and One Hundred Twenty Seven of this Constitution, as well as military courts.

The organization and authority of these courts shall be regulated by law.

Article One Hundred Twenty-Three

With respect to the provisions of this Constitution, statutes related to the formation, authority, as well as duties of courts and matters related to judges, shall be regulated by law.

Article One Hundred Twenty-Four

Laws related to civil servants as well as other administrative staff of the state shall also apply to the officials and the administrative personnel of the judiciary; but the

Supreme Court in accordance with the law shall regulate their appointment, dismissal, promotion, retirement, rewards and punishments.

Article One Hundred Twenty-Five

The budget of the judiciary shall be prepared by the Supreme Court in consultation with the Government, and shall be presented to the National Assembly as part of the national budget.

The Supreme Court shall implement the budget of the judiciary.

Article One Hundred and Twenty-Six

Supreme Court judges shall receive generous pensions at the end of their term of service provided they do not hold state and political offices.

Article One Hundred Twenty-Seven

If more than one third of the members of the House of Representatives demand the trial of the Chief Justice of the Supreme Court or any of its members accused of a crime related to job performance or committing a crime, and, the House of Representatives approves this demand by two thirds majority of all members, the accused shall be dismissed and the issue referred to a special court.

The formation of the court and procedure of the trial shall be regulated by law.

Article One Hundred Twenty-Eight

In the courts in Afghanistan, trials shall be held openly and every individual shall have the right to attend in accordance with the law.

In situations clarified by law, the court shall hold secret trials when it considers necessary, but pronouncement of its decision shall be open in all cases.

Article One Hundred Twenty-Nine

In issuing its decision, the court shall state the reasons for it.

All final decisions of the courts shall be enforced, except for capital punishment, which shall require Presidential approval.

Article One Hundred Thirty

In cases under consideration, the courts shall apply provisions of this Constitution as well as other laws.

If there is no provision in the Constitution or other laws about a case, the courts shall, in pursuance of Hanafi jurisprudence, and, within the limits set by this Constitution, rule in a way that attains justice in the best manner.

Article One Hundred Thirty-One

The courts shall apply the Shia branch of law in cases involving personal matters of followers of the Shia sect in accordance with the provisions of the law.

Also, in other cases, if no clarification in this Constitution and other laws exist, the courts shall rule according to laws of this sect.

Article One Hundred Thirty-Two

Judges are appointed at the proposal of the Supreme Court and approval of the President.

Appointment, transfer, promotion, punishment and proposals for retirement of judges, carried out according to provisions of the laws, shall be within the authority of the Supreme Court.

To better regulate judicial as well as judicial administrative matters and attain necessary reforms, the Supreme Court shall establish the Office of the General Administration of the Judiciary.

Article One Hundred Thirty-Three

When a judge is accused of a crime, the Supreme Court shall, in accordance with the provisions of the law, consider the case.

After hearing the defense, if the Supreme Court considers the accusation valid, it shall present a proposal to the President for dismissal of the judge.

After Presidential approval, the accused judge shall be fired and punished according to the provisions of the law.

Article One Hundred Thirty-Four

Discovery of crimes shall be the duty of police and investigation and filing the case against the accused in the court shall be the responsibility of the Attorney's Office, in accordance with the provisions of the law.

The Attorney's Office shall be part of the Executive organ and shall be independent in its performance.

Organization, authority as well as method of work of the Attorney's Office shall be regulated by law.

Special law shall regulate discovery and investigation of crimes of duty by the armed forces, police and officials of national security.

Article One Hundred Thirty-Five

If a defendant in a lawsuit does not know the language, the proceedings are conducted on the basis of the right to know the material and documents in the defendant's mother tongue, and the court shall appoint a translator.

Chapter Eight

Administration

Article One Hundred Thirty-Six

The administration of the Islamic Republic of Afghanistan, based on the units of the central government and local offices, shall be regulated according to the law. The central administration shall be divided into several administrative units, each headed by a Minister.

The local administrative unit shall be a province.

The number, area, divisions and related provincial organizations as well as number of offices shall be regulated on the basis of population, social and economic conditions, as well as geographical location.

Article One Hundred Thirty-Seven

The government, in preserving the principles of centralism, shall transfer necessary powers, in accordance with the law, to local administrations in order to accelerate and improve economic, social as well as cultural matters, and foster peoples' participation in developing national life.

Article One Hundred Thirty-Eight

There shall be a provincial assembly in every province.

Members of the provincial assembly, according to law, shall be elected for four years by the residents of the province, proportionate to the population, through free, general, secret as well as direct elections.

The provincial assembly shall elect one of its members as President.

Article One Hundred Thirty-Nine

The provincial assembly shall participate in the attainment of the development objectives of the state and improvement of the affairs of the province in the manner laws prescribe, and shall advise provincial administrations on related issues.

The provincial assembly shall perform its duties with the cooperation of the provincial administration.

Article One Hundred Forty

In order to organize activities as well as attain active participation of the people in provincial administrations, in districts and in villages, assemblies shall be established in accordance with the provisions of the law.

Local residents shall elect members of these assemblies for three years through free, general, and secret as well as direct elections.

Participation of nomads in these local assemblies shall be regulated in accordance with the provisions of the law.

Article One Hundred Forty-One

To administer city affairs, municipalities shall be established.

The mayor and members of municipal councils shall be elected through free, general, secret and direct elections.

Matters related to municipalities shall be regulated by law.

Article One Hundred Forty-Two

To implement provisions as well as attain values enshrined in this Constitution, the state shall establish necessary offices.

Chapter Nine

The State of Emergency

Article One Hundred Forty-Three

If because of war, threat of war, serious rebellion, natural disasters or similar conditions, protection of independence and national life become impossible through the channels specified in this Constitution, the state of emergency shall be proclaimed by the President, throughout the country or part thereof, with the approval of the National Assembly.

If the state of emergency continues for more than two months, the approval of the National Assembly shall be required for its extension.

Article One Hundred Forty-Four

During the state of emergency, the President can, with the advice of the presidents of the National Assembly as well as the Chief Justice of the Supreme Court, transfer some powers of the National Assembly to the government.

Article One Hundred Forty-Five

During the state of emergency, the President can, after approval by the presidents of the National Assembly as well as the Chief Justice of the Supreme Court, suspend the enforcement of the following provisions or place restrictions on them:

1. Clause Two of Article Twenty-Seven;
2. Article Thirty-Six;
3. Clause Two of Article Thirty-Seven;
4. Clause Two of Article Thirty-Eight.

Article One Hundred Forty-Six

The Constitution shall not be amended during the state of emergency.

Article One Hundred Forty-Seven

If the presidential term or the legislative term of the National Assembly expire during the state of emergency, the new general elections shall be postponed, and the presidential as well as parliamentary terms shall extend up to four months.

If the state of emergency continues for more than four months, the President shall call the Loya Jirga.

Within two months after the termination of the state of emergency, elections shall be held.

Article One Hundred Forty-Eight

At the termination of the state of emergency, measures adopted under Article One Hundred Forty-Four and One Hundred Forty-Five of this Constitution shall be void immediately.

Chapter Ten

Amendments

Article One Hundred Forty-Nine

The principles of adherence to the tenets of the Holy religion of Islam as well as Islamic Republicanism shall not be amended.

Amending fundamental rights of the people shall be permitted only to improve them.

Amending other articles of this Constitution, with due respect to new experiences and requirements of the time, as well as provisions of Articles Sixty-Seven and One Hundred Forty-Six of this Constitution, shall become effective with the proposal of the President and approval of the majority of National Assembly members.

Article One Hundred Fifty

In order to process amendment proposals, a commission comprised of members of the government, National Assembly as well as the Supreme Court shall be formed by presidential decree to prepare the draft proposal.

To approve the amendment, the Loya Jirga shall be convened by a Presidential decree in accordance with the provisions of the Loya Jirga Chapter.

If the Loya Jirga approves the amendment with the majority of two thirds of its members, the President shall enforce it after endorsement.

Chapter Eleven

Miscellaneous Provisions

Article One Hundred Fifty-One

The President, Vice-Presidents, Ministers, Chief Justice and members of the Supreme Court, the Attorney General, Presidents of the Central Bank and National

Security, Governors and Mayors, during their term of offices, shall not engage in any profitable business with the state.

Article One Hundred Fifty-Two

The President, Vice-Presidents, Ministers, Chief Justice and members of the Supreme Court, Presidents and members of the National Assembly, the Attorney General and judges shall not engage in other jobs during their term of office.

Article One Hundred Fifty-Three

Judges, Attorneys, Officers of the Armed Forces, Police and officials of the National Security shall not become members of political parties during their term of office.

Article One Hundred Fifty-Four

The wealth of the President, Vice-Presidents, Ministers, members of the Supreme Court as well as the Attorney General, shall be registered, reviewed and published prior to and after their term of office by an organ established by law.

Article One Hundred Fifty-Five

Suitable salaries shall be fixed for Vice-Presidents, Ministers, Presidents, as well as members of the National Assembly and Supreme Court, judges, and Attorney General in accordance with the provisions of the law.

Article One Hundred Fifty-Six

The Independent Elections Commission shall be established to administer and supervise every kind of elections as well as refer to general public opinion of the people in accordance with the provisions of the law.

Article One Hundred Fifty-Seven

The Independent Commission for supervision of the implementation of the Constitution shall be established in accordance with the provisions of the law. Members of this Commission shall be appointed by the President with the approval of the House of Representatives.

Chapter Twelve

Transitional Provisions

Article One Hundred Fifty-Eight

The title of the Father of the Nation and privileges bestowed upon His Majesty Mohammad Zahir Shah, the former King of Afghanistan, by the Grand Assembly session of one thousand three hundred and eighty one (HS), (2002), with due respect to provisions of this Constitution, shall be preserved during his lifetime.

Article One Hundred Fifty-Nine

The interim period between the adoption of the Constitution till the inauguration of the National Assembly shall be considered the transition period.

The Islamic Transitional Government of Afghanistan, during the transitional period, shall perform the following duties:

1. Issuing legislative decrees related to elections of the President, National Assembly as well as local assemblies within six months;
2. Issuing decrees regarding the organization and authority of courts as well as the commencement of work on fundamental organizations law in less than one year;
3. Establishing the Independent Elections Commission;
4. Completing necessary reforms to better regulate executive as well as judicial affairs;
5. Adopting necessary measures to prepare the ground for implementing provisions of the Constitution.

Article One Hundred Sixty

The first President-Elect shall, according to provisions of this Constitution, commence work thirty days after election results are declared.

Multilateral efforts shall be made to hold presidential as well as National Assembly elections concurrently and simultaneously.

Pending the establishment of the National Assembly, its powers, enshrined in this Constitution, shall be submitted to the government, and the interim Supreme Court shall be established by presidential decree.

Article One Hundred Sixty-One

Immediately after inauguration, the National Assembly shall exercise its powers in accordance with the provisions of this Constitution.

After inauguration of the first session of the National Assembly, within thirty days, the government as well as the Supreme Court shall be inaugurated in accordance with the provisions of the Constitution.

The President of the Islamic Transitional Government of Afghanistan shall perform his duties until the inauguration of the President-Elect.

The executive and judicial organs of the state, in accordance with Clause Four of Article One Hundred Fifty-Nine of this Constitution, shall continue with their duties pending the formation of the government as well as the Supreme Court. Legislative decrees enforced from the beginning of the interim period shall be referred to the first session of the National Assembly.

These decrees shall be enforceable unless annulled by the National Assembly.

Article One Hundred Sixty-Two

This Constitution shall be enforced from the date of approval by the Loya Jirga, and endorsed and proclaimed by the President of the Islamic Transitional Government of Afghanistan.

Upon the enforcement of this Constitution, laws and legislative decrees contrary to its provisions shall be invalid.